Cursus 2.1. Wijsbegeerte der religie
(Of : fundamentele godsdienstleer)

Situering:
2. cursussen van 1978 tot 1981
2.1. Wijsbegeerte der religie, 1978-1979 (WR1-WR96, 128p.)
2.2. Griekse wijsbegeerte, 1979-1980 (GW1-GW324, 427p.)
2.3. Inleiding tot de huidige wijsbegeerte, 1980-1981 (HW1-HW228, 343p.)

Opmerking: *Deze cursus werd van een grotere spatiëring voorzien dan de tekst van de oorspronkelijke cursus. Verwijzingen in de oudere versie van deze tekst stemmen dus niet overeen met de huidige paginering van 'word'. Daarom wordt de oorspronkelijke paginering telkens weergegeven met de letters 'WR'. Ze staan voor 'Wijsbegeerte Religie', en worden gevolgd van het oude paginanummer.*

Inleiding: *De cursus 'Fundamentele godsdienstleer' dateert van het cursusjaar 1978/1979. Hij behandelt vooral het magische aspect van de vele religies en op de fijnstoffelijke krachtwerkingen. Het is behoorlijk gespecialiseerde lectuur. Hij is beslist aangewezen als aanvulling en verheldering als men zich vooraf al wat grondiger heeft ingewerkt in andere cursussen en teksten van deze website.*

Cursus 2.2. Wijsbegeerte der religie

Inhoud: *Klik de tekst aan die je wenst te lezen.*

1. De ziel. 15
2. De zielstof. 16
   2.1. Contactuele en mimetische transitiviteit. 19
   2.2. Het contactueel aspect der transitiviteit. 20
   2.3. Het mimetische aspect der transitiviteit. 23
   2.4. Ethica van de ziele-stof en het ziele-wezen. 26
   2.5. De tweesnedigheid van de zielestof. 27
   2.6. De zwarte magie en haar bezwering (exorcisme). 29
3. Geloof in een opperwezen, in geesten en zielen. 33
   3.1. Opperwezengeloof. 33
   3.2. Ziele- en geestengeloof. 37
4. De chthonische religie). 59
6. De natuurgeestjesreligie ('sprookjeswezens') 103

WR1

Cursus 2.2. Wijsbegeerte der religie

De studie van de religie vervalt in twee soorten wetenschappelijke benaderingen : (a) de vakwetenschappelijke (= positieve) hetzij de natuurwetenschappelijke, hetzij de menswetenschappelijke methode (b) de wijsgerig-theologische methode.

Pater H. Pinard de la Boullaye, S.J., indertijd professor van religie-geschiedenis aan de Gregoriana te Rome, deelt de studie van het differentieel der 1. Bovennatuurlijke (= goddelijke), 2. Buitennatuurlijke (magische, pmaranormale) en 3. Natuurlijke (= seculair aardse) aspecten der religie of religies op in twee lagen: 1a. de hiërografie (empirisch), 1b de hierologie (comparatief); 2. De hierosofie (wijsgerig). De studie van de oorzakelijke (factoriele) zijde, die, desnoods experimentee is, van de religieuze fenomenen, verdient een studie afzonderlijk, die wij hiëro-analyse heten. Deze zijde van onderzoek is in deze cursus hoofdzaak, vandaar de titel.

Situering; De informatieve wisbegeerte (1. Epistemologie (+ duidingsleer), 2. Denkleer, 3. Methodeleer, laat ons toe, gedurende drie jaren, volgende grote denkvormen (morfologisch) te onderzoeken.

In zijn *L' Etude comparée des réligions,* Paris, 1923³, t. II, *Ses méthodes*, pp.14ss., zegt Pinard de la Boullaye dat vergelijkende studies drie fasen of stadia omvatten:

(1) de hiërografie, d.i. het gewoon beschrijvende (= fenomenologische, d.i. het verschijnsel als verschijnsel (= voor zover het zich toont) beschrijvende) benaderen van het heilige waarbij ervan uitgegaan wordt dat 'het heilige' de kern uitmaakt van religie of, godsdienst;

(2) de hiërologie d.i. de op wetmatigheid en verklaring ingestelde uitdieping van de fenomenen (= verschijnselen); logisch uitgedrukt: de fenomenen worden de-, in-, en abductief gestructureerd.

(3) de hiërosofie, d.i. de wijsgerige stellinginname t.o.v. het heilige in zijn verschijningswijzen en structuren (denk aan filo.sofia: filosofie van de religie - of godsdienstleer, omdat zij de grondslagen of fundamenten onderzoekt).

“La première discipline enregistre ; la seconde classifie et fournit une explication empirique ; la dernière spécule, soit trois stages d’études, toutes d’observation dans le premier cas ; de coordination dans le second ; d’interprétation et d’appréciation dans le dernier. ” (o.c. 14)

“Le mot hiëros est (…) d’une conception assez large pour couvrir tout ce qui est sacré, spéculation ou action : il exprime 1’objet général de cette étude ; ‘grafia’, ‘logia’, sofia’ indiquent assez bien l’aspect successif sous lequel on l’aborde.” (o. c., 15, voetnota).

Archaïsche religie: ‘Archaïsch’ is een cultuurhistorische term. Hij duidt de oeroude beginfase aan, tot ons gekomen vanuit de prehistorische tijden, nog nalevend in de huidige primitieve culturen, nog steeds uitgangspunt van de geëvolueerde religies, zelfs de meest geseculariseerde of humanistische. Uitgerekend het heilige in iedere religie is er tegelijk het archaïsche van.

Wij geven deze lessen onder het motto van de tekst van *William Ernest Hocking,* leerling van Josiah Royce, prof te Harvard (Mass.), aangehaald uit *Les principes de la méthode en philosophie religieuse*, in *Revue de Métaphysique et de Morale*, 29:4 (l922: oct./déc. Mouvement général de la pensée Américaine), pp. 431 /453, op het einde:

“De primitieve religie, die, oppervlakkig gezien, ons voorkomt als ‘n warboel van riten, taboes, allerlei soorten gevoelens (vrees, ontzetting, wrok, afschuw, onverklaarbare stoutmoedigheid tegenover gevreesde machten), behoort ontcijferd te worden (…). Men kan er zoiets in zien als ‘n beslist ‘neen’ dat zich verzet tegen de dreigingen die de stoffelijke natuur richt tegen de mensen die zij wil overheersen, om niet te zeggen verslinden. Wat is de ziekte, de verminking het vergoten bloed, de dood? Wat zijn de biologische kenteringen van de liefde en van de geboorte, tenzij evenzovele dreigingen van dergelijke aard?

WR2

En verheft niet juist hier de primitieve religie het hoofd? Zij is een besliste en massieve weigering die zich verwoordt doorheen ‘n wild apparaat van riten en taboes en wat zij weigert is dat de kring der stoffelijke machten de gehele mens in zich bevat of zijn lot omschrijft. Het is niet de religie, het is de niet religie die lichtgelovig is t.o.v. de natuurlijke verschijnselen. De religie is het onoverwinnelijke ongeloof van’ de menselijke geest t.o.v. de verschijnselen; zij

is de dialectische (= het tegendeel betwistende) zekerheid dat de diepste werkelijkheden tot het domein van het onzichtbare behoren." (o. c 452 /453)

Methode: Wij bestuderen de archaïsche religie als een denkvorm. Dit betekent dat de lessen over logica hier zullen toegepast worden. Vooral zullen wij ons de vraag stellen of er een specifieke religieuze cultuur bestaat d.i. 'n samenhang die steeds bestaat in religieuze gegevens en die slechts in religieuze gegevens te vinden is.

Deze samenhang komt ter sprake in het woord 'heilig', dit is met macht geladen, = macht in 'n opvallende graad van energie en informatie achter, in boven doorheen een materieel gegeven. Zodat de typische, structuur der religie reeds drie dimensies heeft: materie, energie en informatie, maar dan in een 'heilige' graad en kwaliteit.

Macht is de buiten- en bovennatuurlijke zijde die in, achter, onder, boven, doorheen het natuurlijke ervaarbaar is. Zodat de typische religieuze structuur een drieledigheid vertoont, ineenlopend met de zo-even aangehaalde: natuur, buitennatuur en bovennatuur. Het laatste woord 'bovennatuur' betekent het goddelijk aandeel in de 'macht'. De buitennatuur vertegenwoordigt wat men nu het paranormale heet en dat in animisme en dynamisme ter sprake komt bij de etnologen.

Maar er is meer: de twee vorige typeringen zijn eenzijdig statisch (synchronisch). Religie is diachronisch. Er is o.i. geen beter naam voor het continue, geheimzinnige gebeuren dat religie is, dan 'heilige', met macht geladen geschiedenis', zoals de mythen der volkeren die fantasierijk maar daarom niet onwerkelijk beschrijven.

Macht is tweesnedig gebeuren, wat b.v. in de Bijbel 'oordeel' geheten wordt. Dezelfde macht is voor de een noodlottig, voor de andere heil stichtend. Dat schiftende gebeuren is schering en inslag in alle religie, hoewel gevarieerd en verschillend van de ene religie tot de andere.

Daarom zullen wij als eerste kapittel, het eerste van een reeks steekproeven in de religieuze werkelijkheid, het oordeel van God beschrijven, - om meteen ten volle in een applicatief model wortel te schieten en van daaruit het regulatieve model van religie te schetsen.

WR3

I. Het oordeel van God in de Bijbelse openbaring als toegang tot het heilige.

Uitgangspunt: *Ekki(sir) 15 :11/20*: "(11) Denk niet: Mijn zonde komt van God want wat Hij haat, kan Hij niet doen. (12) Zeg toch niet: 'Hij heeft mij. doen vallen'; want Hij heeft de zondaar niet nodig. (13) Jahweh haat alle zonde en kwaad en die Hem vrezen, bewaart Hij ervoor. (14) Sinds God de mens schiep, in de aanvang, heeft Hij overgelaten aan zijn eigen verstand: (15) Indien gij wilt, kunt gij de geboden onderhouden en, indien gij wijs zijt, volbrengt gij z'n wil. (16) Voor u zijn neergelegd 'water' en 'vuur': steek uw hand uit naar wat gij verkiest; (17), voor de mens ligt de keuze tussen leven en dood. wat hij verlangt, dat wordt hem gegeven."

Vgl. ook b.v. *Deut. 30:15/20,* enz.; want dit thema van de door God gegeven keuze door de mens te voltrekken, is een leidmotief doorheen de gehele Bijbel.

Wij vinden het terug in *Gal.6:7/9*: "(7) Bedriegt u niet": God laat niet met zich spotten! Wat de mens zaait, dat zal hij ook oogsten. (8) Wie zaait het vlees (= armzalige menselijkheid) zal verderf oogsten uit het vlees; maar wie zaait in de geest (= godgegeven macht) zal eeuwig leven oogsten uit de geest. (9) Laat ons dus niet moe worden het goede: te doen, want indien wij niet verslappen, dan zullen wij oogsten te zijner tijd .."

Dit is het thema van het oordeel ven God : God oordeelt op grond van immanente sanctie (innerlijke vergelding). Het schepsel zelf bereidt het oordeel van God. De mens ondergaat het oordeel van God in zijn 'ziel'.

Voor de archaïsche mens was dit evident; voor de moderne niet meer. Toch verdient dit beginsel volle aandacht: "Wat baat het de mens, indien hij de gehele wereld wint, maar tegelijk schade lijdt aan zijn ziel? Of wat zal de mens in ruil geven voor zijn ziel? *(Mk. 8:36/37)* 'Hè psuchè autou' zegt de Griekse tekst. Wat is die 'psuchè', die ziel zo dat Jezus waarschuwt voor het schade lijden 'aan de ziel'? Jezus benadrukt het: er is geen equivalent voor de ziel (zij kan met niets geruild worden)! - Wij staan hier vóór iets onzichtbaars, maar dat onvervangbaar waardevol is. Toch is er een weg om controle te krijgen over dat onzichtbare, althans volgens de archaïsche mens.

De ordalie of godsoordeel.

Het Nieuwe en ook het Oude Verbond geven ons applicatieve modellen (= voorbeelden) van het oordeel van God in en langs de ziel om.

Nieuwe testament: Het merkwaardigste is *S. Paulus 1 Kor 11 :27/31a*. Na de instelling van de eucharistie te hebben verteld, gaat Paulus voort: " (27) Wie dus op onwaardige wijze het brood eet of de kelk van de Heer drinkt, bezondigt zich aan het lichaam en het bloed van de Heer. (28) Laat dus iedereen zichzelf onderzoeken, en dan pas eten van het brood en drinken van de kelk. (29) Want, wie eet en drinkt, eet en drinkt zich een oordeel (krima, in het Grieks), indien hij het lichaam niet naar waarde schat.

(30) Daarom zijn er onder u zoveel zwakken en zieken en zijn er zovelen ontslapen. "

WR4

De grote apostel besluit dus van het waarneembare feit van 'zoveel' zwakken, zieken, sterfgevallen tot de niet-waarneembare oorzaak, nl. het onwaardige 'eten en drinken' van de eucharistie. De getroffenen hebben zichzelf 'een oordeel gegeten en gedronken, argeloos wellicht maar met noodlottig gevolg voor het aardse leven dat van uit de getroffen ziel de weerslag onderging van een heiligschennis, d.i. het schenden van met macht geladen spijs en drank. Hij voegt eraan toe: (31) "Indien wij onszelf naar waarheid beoordeeld hadden, dan zouden wij niet geoordeeld worden. (32) Welnu, indien wij door de Heer worden geoordeeld dan is dit voor ons een les, om niet met de wereld veroordeeld te worden." (ibid.)

Het is dus zo dat het oordeel zich in het onbewuste afspeelt en dat ons bewustzijn zich illusies voorspiegelen kan omtrent dat onbewuste gebeuren. M.a.w. om met 'n hedendaags woord te spreken, Paulus doet hier aan bewustzijnskritiek.

Wij verstaan nu reeds beter wat het betekent als Hocking schrijft: "Het is niet de religie, het is de niet-religie die lichtgelovig is t.o.v. de natuurlijke verschijnselen. De religie is het onoverwinnelijke ongeloof van de menselijke geest t.o.v. de verschijnselen." (vide supra).

Men vergelijke zelf deze paulinische tekst met wat hij, eveneens in *1 Kor* maar *10:1/22* schrijft over de oudtestamentische voorbeelden van Godsoordeel, en men zal zien dat het schema 'zich 'n oordeel eten' zich ook op andere wijze verwezenlijkt, maar met even catastrofale uitwerking (als b.v. met drieëntwintigduizend sterven op één dag, door slangen omkomen, door een verderfengel uitgeroeid worden); met als besluit dezelfde bewustzijns-kritiek. "Wie dus meent te staan, zie dat hij niet valt!" *(1 Kor 10:12),* wat St.-Jan ook

zegt : “Jezus zei: tot vonnis ben ik in deze wereld gekomen: dat de blinden zien en dat de zienden blind worden.” *(Jo 9: 39)*

Een nog merkwaardiger model biedt ons *Jo 13:2; 13:17/30*, waar het opnieuw over de ‘eucharistie gaat, maar nu bij de instelling door Jezus zelf. *Paulus 1 Kor 10: 16/22* heeft het over de eucharistie en over de tegenhanger ervan: hij spreekt over ‘de kelk van de duivel’ als tegenhanger van ‘de kelk van de Heer’ en ‘tafel van de duivels’ en daaraan tegengesteld ‘tafel van de Heer’.

Datzelfde thema komt bij *St.- Jan* weer: *“13:2.* Het avondmaal was begonnen en reeds had de duivel Judas, zoon van Simon Iskariot, het plan ingegeven Hem te verraden. (…) (= de voetwassing).

WR5

En verder *13:17*. “(17) En, indien gij dit alles begrijpt, dan zijt gij zalig, indien gij er ook naar handelt. (18) Ik zeg dit niet van u allen. Ik weet wie ik heb uitgekozen. Neen, de schrift moet vervuld worden *(Ps. 41 (40):10*): ‘Die mijn brood eet, heft de hiel tegen mij op’. (19) Reeds nu zeg ik het voordat het geschiedt, opdat, wanneer het gebeurd is, gij zult geloven dat ik ben. (20).

Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: “Wie hem ontvangt die ik zal zenden, ontvangt mijzelf en wie ‘mijzelf ontvangt, ontvangt Hem die mij gezonden heeft.” (21) Na deze woorden werd Jezus diep ontroerd en hij getuigde en zei: ‘Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: één onder u zal mij verraden’. (22) De leerlingen zagen elkander aan, onzeker wie hij bedoelde. (23). Eén onder zijn leerlingen (die Jezus liefhad.) was aan Jezus’ borst gelegen. (24) Simon Petrus gaf ‘n wenk en beduidde hem: ‘Zeg, wie is het die Hij bedoelt?’ (25) Daarop vleide hij zich aan Jezus’ borst en zei: ‘Heer, wie is het?’ (26) Jezus antwoordde: “Hij is het voor wie ik het stuk brood zal indopen en wie ik het toereik”. Toen nam hij een stuk brood, doopte het in en gaf het aan judas, de zoon van Simon Iskariot. (27) en met het brood voer de satan in hem. Jezus zei hem: ‘wat gij doet, doe dat spoedig’. (28) Maar niemand aan tafel begreep met welke bedoeling Hij dit zei. (29) Want, omdat Judas de beurs had, meenden sommigen dat Jezus hem zei: ‘Koop wat wij nodig hebben voor de feestdag’ of dat hij iets aan de armen moest geven. (30) Onmiddellijk nadat hij het stuk brood had gegeten, ging hij heen. Het was nacht.”

Zoals la *Bible de Jérusalem* opmerkt, is dit stuk brood niet de eucharistie, althans niet de heil stichtende eucharistie. En toch er is een verhouding tussen de instelling van de eucharistie en het verraad van Judas, zegt *La Bible*

de J. inderdaad; Judas, om het met Paulus' woorden te zeggen *(1 Kor 11: 29),* "eet en drinkt zich een oordeel": Jezus' geste is een ritus, d.i. een met macht geladen (= heilige) materiële handeling, die de ziel van Judas bedoelt (d.i. Judas' machtsbeginsel, waardoor hij de drager van de macht en eveneens diegene die de macht opvangt is).

- Men leze *Jo 6:64;* (Het gaat over het Pasen van het brood van het leven:)" (…) "maar er zijn er onder u die niet geloven". Jezus wist inderdaad vanaf het begin wie diegenen waren die niet in hem geloofden en wie diegene was die hem zou verraden. (…)

Jo 6:70; Jezus hernam: "Heb Ik u niet uitgekozen, u, de Twaalf? Nochtans één onder u is een duivel (Gr. diàbolos) (71) Hij had het over Judas, de zoon van Simon Iskariot. Hij was het immers die Hem zou verraden, hij, één uit de twaalf."

De 'ziel' van Judas is 'diabolos'. Daarom krijgt Judas de hem passende eucharistie, de onheil stichtende, die hem, in zijn ziel precies treft. Het oordeel van God, de kern van de gewijde of heilsgeschiedenis, d.i. het heilige (= macht) als diachronisch systeem, is twee-snedig, voor de één heil stichtend, voor de ander onheil stichtend. Dit interval, wijst op een stochastisch fenomeen en niet, zoals velen die van macht (= magie) te weinig afweten, menen, een mechanistisch (d.i. éénduidig vooraf bepaald) fenomeen.

WR6

Oude Testament: *Alfred Bertholet, Die Religion des Alten testaments,* Tübingen, 1932, S. 7, verwijst naar twee modellen.

Model 1: *Ex. 32/20* en*35*: Mozes daalt neer van de Sinaï en stelt de verering van het gouden kalf vast. Hij herstelt de afwijking: "(20) Toen Mozes de legerplaats was genaderd en het kalf en de reidansen zag, barstte hij in gramschap los: hij wierp de tafelen uit de handen en smeet ze tegen de voet van de berg aan stukken. Daarop greep hij het kalf dat zij hadden gemaakt, verbrandde het, vergruizelde het tot stof en strooide dit op het water dat hij de Israëlieten liet drinken. (…). (35) Zo kastijdde Jahweh het volk omdat zij Aäron het kalf hadden laten maken." Dus weerom. Een drinkritus als oordeel. Dit zal nog beter blijken uit wat Bertholet nu aanhaalt.

Model 2: *Num. 5: 11/31.* Op gegeven moment geeft de tekst allerlei wetten en bepalingen, waaronder het volgende: "godsoordeel voor 'n van overspel verdachte vrouw.

(a) 5:16, “De priester zal de vrouw naar voren doen komen en ze voor Jahweh brengen. (17) Daarna zal hij heilig (Grieks: ‘levend’, in alle geval met macht geladen) water (// wijwater) in een aarden vat nemen en stof van de vloer van het heiligdom (= de tabernakel) rapen en het in het water strooien. (18) Vervolgens zal de priester de vrouw voor Jahweh plaatsen haar hoofdhaar losmaken en de herinneringsoffergave (= het ijverzuchts-spijsoffer) in haar handen leggen. Maar in de handen van de priester zullen zich de wateren van bitterheid en van vloek (= het bittere vloekwater) bevinden.

(b) (19) Daarna zal hij de vrouw bezweren en zeggen: “Indien geen man met u gemeenschap heeft gehad, indien gij u niet misdragen en bezoedeld hebt, sinds gij uw man toebehoort, dat dan deze wateren van bitterheid en vloek u niet dere. (20) Maar, indien gij u misdragen en bezoedeld hebt, sinds gij uw man toebehoort, doordat gij het bed met een andere man dan de uwe hebt gedeeld, (21) - nu, zal de priester over de vrouw de vervloeking uitspreken en tot haar zeggen: - dan zal Jahweh u tot een vloek en een verwensing onder uw volk maken, door uw gemacht (= een oud woord voor het geslacht) te doen verwelken en uw buik te doen, zwellen. (22) Dat deze vloekwateren in uw ingewanden dringen opdat uw buik zal zwellen en uw gemacht zal verwelken”. En de vrouw moet antwoorden: ‘Amen! Amen!’

(c) (23) Daarna zal de priester deze vervloekingen op een blad schrijven en ze in de wateren van bitterheid uitwissen (24) om ze de vrouw te laten drinken, zodat zij in haar dringen om haar bitter te zijn. (25) Daarna moet de priester het ijverzuchts-spijsoffer uit de hand van de vrouw nemen, het als strekoffer (= als aanbiedingsgebaar) aanbieden en naar het altaar brengen. (26) hij zal er ‘n handvol van nemen als gedenkenis, dat hij op het altaar zal doen roken (= wie- of wij-rook).

WR 7

Hij zal deze wateren aan de vrouw te drinken geven. (27) En wanneer hij ze haar te drinken heeft gegeven: indien zij zich bezoedeld heeft door haar man te bedriegen, dan zullen de vervloekingwateren, door in haar te dringen, haar tot bitterheid strekken; - haar buik zal zwellen, haar gemacht zal verwelken en voor haar volk zal zij tot voorbeeld strekken in zake vervloekingen. (28) Indien zij, integendeel, zich niet heeft bezoedeld en indien zij rein is, dan zal zij ongedeerd blijven en zal zij kinderen krijgen.”

Logisch gezien wordt hier pragmatisch geredeneerd: de priester weet niet welke de juiste ziele-toestand is van de vrouw in kwestie.

De tekst is immers een voorschrift (= recept), d.i. 'n universeel model dat voor al dergelijke gevallen dienen moet…daar waar, individueel-concreet gesproken, iedere vrouw" verschilt: er zijn b.v. ten onrechte verdachte vrouwen die de ordalie ondergaan; andere zijn wel schuldig.

Misschien is verder de priester in zijn ziel, onrein, d.i. niet in de juiste verhouding tot de ritus (= met macht geladen handeling). In dat geval ondergaat hij, wat de magie noemt, de wet van de weerbots. Hij gaat op zijn wijze zijn oordeel begaan' (d.i.: al handelend zich berokkenen).

Of nog indien de vrouw wel schuldig is maar een met macht geladen zwarte magiërin, dan is haar ziel 'machtiger' (desnoods) en weerkaatst zij de machtsdaad op haar uitgeoefend (= de wet van de weerbots) en ondergaat hetzij de priester hetzij haar man of wie of wat ook (b.v. het heiligdom) de weerbots.

Inzake 'heilige', versta goed: met macht geladen handelingen of voorwerpen of personen, haalt de machtigste het op wie over minder macht beschikt.

Of misschien is de tabernakel niet heilig op de juiste wijze of is de grond waarop het heiligdom staat, op onjuiste wijze met macht geladen.

Dit alles heet men de casuïstiek d. i. de analyse van de mogelijke (stochastische interval-structuur die allesbehalve simplistisch mechanistisch werkt) individueel concrete (gevallen of applicatieve) modellen.

De ordalie is dan ook meestal een diagnosticum d.i. een verduidelijkingmiddel, zowel in de brede zin (d.i. een middel om een diagnose te stellen in het onderzoek naar een afwijking) als in de strikte of enge zin (d.i. een onderzoeksmiddel inzake de persoonlijkheid als geheel of liever de ziel, d.i. de machtstoestand van de betrokkene, via een verrichting (hier het ondergaan van het drinkritueel b.v.) waarin het zgn. onbewuste (versta: de ziel zoals zij er inzake heiligheid (en heil) aan toe is) zich blootgeeft ('projecteert').

Besluit: de kasuïstisch-diagnostische aard is dan ook de reden waarom de disjunctieve hypothese (indien wel, dan; indien niet, dan) schering en inslag van de voorschrifttekst is.

WR8

Implicaties voor het Godsbegrip.

Het gedrag van Jezus vooral t.o.v. Judas op het laatste avondmaal, - meer algemeen: het gedrag van God hetzij oud- hetzij nieuwtestamentisch, langs het Godsoordeel om, heeft reeds de problemen van de zgn. theodicee gesteld, d.i. die vragen die oprijzen als men de betrekking 'God/ kwaad' onder de ogen neemt. Hier komen zij acuut naar voren: Jezus treedt actief op, bevordert a.h.w. het verloop van het morele kwaad dat Judas begaat.

(1) Alfred Bertholet, o.c., 66, haalt volgende tekst aan: *Ez. 20:23 / 26.* Deze situeert zich in een aanklacht tegen Israël dat in de woestijn afvallig is. Jahweh laat niet de straf voelen "omwille van zijn Naam in de ogen der volkeren" (*Ez. 20:22*), maar: "(20:23) Wel stak ik in de woestijn de hand op tegen hen om hen onder de volkeren te verstrooien en hen over de landen te verspreiden, (24) Omdat zij mijn geboden niet uitvoerden, mijn wetten verachtten, mijn sabbatten ontwijdden en hun ogen aan de schandgoden van hun vaderen bleven gehecht. (25) Ook gaf ik hun wetten die niet goed waren, geboden waarbij zij niet leven konden verwerven. (26) Ik maakte ze onrein door hun eigen gaven voor zover zij alle eerstgeboorte te offeren hadden, (= toespeling op mensenoffers; vgl. *Gen 22: 1/19*, waar het mensenoffer door een dierenoffer vervangen wordt; vgl. *Ex 34:19*) zodat ik ontzetting over hen bracht en zij zouden inzien dat Ik Jahweh ben."

(2) Bertholet haalt nog een sterker tekst aan die Judas' geval belicht. *Rechters 9:22 vv*. handelt over de opstand van Sikem tegen Abimélik, "(*22)* Nadat Abimélek drie jaar zijn macht over Israël had uitgeoefend, (23) zond God een geest van tweedracht tussen Abimélik en de inwoners van Sikem, (24) opdat de gewelddaad tegen de zeventig zonen van Jeroeb-baal met hun dood zou neerkomen op Abimélek, hun broer, die hen vermoord had en op de burgers van Sikem die hem geholpen hadden zijn broers te vermoorden" (Bertholet o.c., 56).

Bertholet verwijst terecht naar *1 Sam 16:14* ("De geest van God week van Saül en hem kwelde een boze geest afkomstig van God;") Jezus' gedrag op het laatste avondmaal t.o.v. Judas is dan ook te zien als een bewuste voortzetting van een gedragstype, dat Jahweh reeds eeuwen te voren kenmerkte, nl. het voltrekken van het oordeel van Jahweh, verweven in doen en laten van de schepselen zelf, desnoods door middel van Godvijandige geesten (= het animistisch-demonistisch aspect van religie) en van heiligheid, d.i. van macht geladen gebeuren).

(3) Bertholet verwijst ook (o.c. 56 naar *1 Kon 22: 20/23*: (20) Jahweh vroeg: "wie wil Achab erin laten lopen om naar Rama in Gilad op te trekken, om daar te sneuvelen? De ene zei zo, de andere zus. (21) Toen trad een geest naar voren, ging voor Jahweh staan en zei: "Ik wil hem erin laten lopen'. Jahweh vroeg hem :'Hoe?' (22) Hij antwoordde:

WR9

'Ik ga een leugengeest worden in de mond van al zijn profeten, (bedoeld zijn de profeten die de vorst van Israël raadpleegt). Daarop zei Jahweh: 'Gij moogt hem er in laten lopen en gij zult slagen. Ga heen en doe het.' (23)

Besluit: thans heeft Jahweh een leugengeest gelegd in de mond van al uw profeten, omdat Jahweh tot uw onheil besloten heeft." Aldus de woorden van de profeet Mikajehoe tot de vorst die om waarheid vroeg; en ze voor één keer rauw te horen kreeg.

Men ziet telkens weer de structuur van het oordeel van God in negatieve zin: God versterkt nog het verkeerde handelen van degene die zijn zin, tegen God in, wil doorzetten, om hem ten verderve te voeren en achteraf hem de ogen te openen.

Terloops gezegd: dit gelijkt op de tragische ironie bij de Griekse tragici (de held, vlak voor zijn ondergang, meent goed te handelen; maar hij 'loopt erin'). Tot een oordeel (vonnis; Gr. krima) ben ik in de wereld gekomen, zegt Jezus (*Jo 9:39*): dat de blinden zullen zien en de zienden blind worden! Religie is daarin gelegen dat men dit - deze grondstructuur die heet, wij herhalen voor de zoveelste maal: het oordeel van God door middel van 'heiligheid', doorheen en in de ziel, ziet.

Hocking schreef dat het "de religie niet is doch de niet-religie die lichtgelovig is (versta: blind doch in de mening te zien", 'vals bewustzijn' zou men nu zeggen) t.o.v. de natuurlijke verschijnselen'! Zonder dit basisinzicht is noch hiërografie noch hiërologie noch (zeker niet!) hiërosofie mogelijk. Laat wat Jezus met Judas doet, maar dan juist begrepen (o.m. en vooral vanuit de oudtestamentische inzichten ter zake), als applicatief model eens en voorgoed gelden. Jezus wist toch wat hij deed! Zijn gedrag is normatief voor onze fundamentele godsdienstwetenschap. Deze is niets anders dan één lange commentaar op de basisstructuur, in Jezus' gedrag t.o.v. Judas toegepast van een algemene regel die heet: 'oordeel van God'.

Opm.: Materie: de materiële zijde (beter: de fysicale zijde) is duidelijk: brood (der eucharistie), water, stof van het heiligdom, inkt, brood in saus gedoopt, haar (van de vrouw), enz..

Energie: 'n kracht is aan het werk (gemachts-verwelking, buikzwelling; verzwakking, ziekte, dood, enz. zijn de uitwerkselen die als symptomen gelden).

Informatie: er is 'n inzicht aan het werk (de structuur treft tot onheil wie slecht is, tot heil wie goed is, in en doorheen het materiële teken).

Natuur, ja, maar
buitennatuur ook: Satan (vaart in Judas), een geest (als leugengeest in de profeten); kracht, maar geen natuurlijke; energie, maar geen natuurlijke (zo niet zou de positieve vakwetenschap er al langer achter zijn gekomen!); ziel, maar in de aloude zin' (niet in de verwaterde zin);

bovennatuur: God (Jahweh, Jezus). M.a.w. al de hoofdaspecten zijn er.

WR10

Levit 11:1/16:34 behandelt het zgn. 'reine' en 'onreine' (toegelaten') niet opgeschorst, en verboden, geschorst), dat dan ook Jahweh al of niet mag benaderen (vooral met betrekking tot de cultus) - de sterk monotheïstische interpretatie van 'rein / onrein'. *Levit 17:1/25:55* behandelt het zgn. 'heilige', d.i. de huiveringwekkende verhevenheid Jahweh eigen, die zich uitstrekt tot wat van Jahweh is (plaatsen, tijden, ark, personen (inzonderheid priesters), voorwerpen, enz.),- weerom sterk monotheïstisch op z'n Joods geduid. -'Heilig' en 'rein' 1open sterk ineen.

Ezek 22:26 verwijt dan ook de priesters dat zij "de wet van Jahweh verkrachten en wat Hem heilig is, ontwijden; tussen 'heilig' en 'profaan' geen onderscheid maken, tussen 'rein' en 'onrein' geen verschil leren".

Ezek 44: 23 komt daarop terug: "(De priesters) moeten mijn volk het onderscheid leren tussen 'heilig' en 'profaan' en hen verschil leren maken tussen 'rein' en 'onrein'".

Dat 'heilig' iets stoffelijks is, blijkt uit. Wat Ezechiël zo-even zei: "gaan (de priesters) naar het buitenvoorhof, naar het volk, dan moeten zij hun

dienstkleding uittrekken, in de zalen van het heiligdom neerleggen en andere gewaden aantrekken. Zo niet, dan heiligen zij het volk met hun gewaden." (*Ezek. 44: 19*, waarbij Bertholet aanmerkt: "heiligkeit bedeutet gesteigerte kraftgeladenheit" ("Heiligheid betekent toegenomen krachtgeladenheid")). M.a.w. Jahweh 's 'heiligheid' 'besmet' (= strekt zich uit tot) ook materiële werkelijkheden. Dit inzicht is wezenlijk voor iedere hiërologie. Vgl. ook 1 *Sam 21:5/ 6* (heilig tegenover profaan).

Opm.: Betreffende de ordalie (van het Oud-Germaans 'ordäl' (oordeel)), zie *G. Welter, les croyances primitives et leurs survivances,* Paris, 1960, pp. 187/ 188, zeer etnologisch (doch steller ziet volstrekt niet dat het primitieve godsoordeel (via materiële diagnostica) maar één applicatief model is van een breder regulatief model).

Paul Ricoeur, Fiinitude et culpabilité, II La symbolique du mal, Paris, 1960, pp. 199/ 217, behandelt het godsoordeel als typisch tragisch en legt de nadruk op 'le dieu méchant' (de verraderlijke godheid) die verblindend optreedt. Steller ziet al te weinig hoe de zgn. Adamsmythe (o.c., pp. 218/260) eveneens dit element van 'verraderlijke godheid' bevat (Eva wordt, door de slang, met Jahweh' s medeweten, verleid, verblind!).

Hij gaat niet in op het oordeel van God hierboven nochtans zeer duidelijk gemaakt in Oud en Nieuw Testament en dat reeds speelt in de bekoringsscène.

Overigens: Ricoeur wijst erop dat de mythe van de verbannen ziel ook een godsoordeelaspect vertoont *(o.c., 268 b.v.).*

WR11

II. De ziel, de zielestof (het zielelichaam, het zielewezen).

Alle religie bestaat uit drie bestanddelen: Opperwezengeloof (theïsme, oermonotheïsme, Urheber - of Veroorzakersgeloof), zielegeloof (animatisme, animisme, geesten-geloof) en machtsgeloof (dynammisme, magisme). Opperwezen, ziel en macht - ziedaar de drie grote componenten. Wij hebben ze aan het werk gezien in het Godsoordeel en het Bijbelse oordeel van God. Wij staan nu stil bij het zielsbegrip en zijn bestanddelen.

Uitgangspunt: Leven, ziel, geest, levendigheid, bezieldheid, begeesterdheid, ziedaar de drie gradaties: iets dat zich toont, kan als levend

voorkomen (wat leeft en het levensbeginsel zijn noch gescheiden noch onderscheiden), maar het kan als bezield voorkomen (dan wordt het levensbeginsel wel niet gescheiden maar toch onderscheiden van wat leeft) en, uiteindelijk, kan het als geest voorkomen (dan is wat leeft, èn onderscheiden én gescheiden van het levensbeginsel).

De archaïsche religie kan dan ook én als vitalisme (levendheidsgeloof) èn als animisme (bezieldheidsgeloof) bestempeld worden. Waarbij die drie gradaties meestal sterk ineenlopen, zonder samen te vallen: onze Westerse analytische geest werkt met scheiding en onderscheid maar niet zozeer de aloude of exotische geest. Kortweg spreken wij van animisme als woord dat de drie gradaties ineens noemt (de brede betekenis tegenover de enge van zo-even). Men kan i.p.v. vitalisme ook het woord animatisme gebruiken (om aan te duiden al wat animatum, bezield geloof zonder onderscheid (en zeker zonder scheiding) tussen het levende en zijn levensbeginsel.

Als steekproef nemen wij *CH. Keysser, Aus dem Leben der Kaileut (in neuhaus, Deutsch Neu-Guinea), 1911,* waarvan een uittreksel in *Rich. Thurnwald, Die Eingeborenen Australiens und der Südseeinseln,* Tübingen, 1927, 16 ff..

De Kai zijn kleingestaltige (pygmeeachtige), Papuese taal sprekende Melanesiërs aan de N.O. kust van Nieuw Guinea, verwant met de Australische inboorlingen, Papuamelanesiërs als men wil.

Keysser stelt vast dat de Kai 'van alles' aanduiden met het woord 'ziel'. Toch, zegt hij, kan men duidelijk twee grondbetekenissen onderscheiden: de ziel die de dood overleeft (en dus ziel, en, later, geest is in de striktere zin) en de zielestof (die zij dus 'ziel' heten maar die een soort stof is die het zielelichaam en het zielewezen uitmaakt).

1. De ziel (11)

De verschijningswijze van de ziel is het zicht- en tastbare lichaam, laat ons zeggen, het 'fysieke' lichaam. De ziel, zegt de Kai, woont in het hart en dat ziet men aan de beweging van het lichaam. Maar zij woont ook in het gehele lichaam, in al zijn delen en gedeelten. Stoot iemand, al lachend, zijn vriend in de zijde, dan zegt deze: "stoot me niet zo. Anders stoot gij nog mijn ziel uit mijn lijf en dan zou ik moeten sterven!"

WR12

Na de dood bestaat de ziel voort zonder fysisch lichaam, maar daarom nog niet zonder 'lichaam' maar dan in een ijlstoffelijk, fijnstoffelijk of subtiel lichaam, dat wij met *St. Paulus, 1 Kor 15: 44 / 46* 'zielelichaam heten. De Kai vinden als bewijs dat de ziel' een zielelichaam heeft (dat uit zielestof bestaat), het feit dat - maar dat zullen wij later beter uitleggen - de tovenaars (magiër, heksers) onder de overledenen dat subtiele zielelichaam en zijn zielestof als machtsstof (= dynamistisch aspect van de zielestof) gebruiken om anderen (in en vanuit het hiernamaals) dood te toveren. Een ander bewijs is het feit dat de gestorvene nauwkeurig op de aardse (fysikale) mens gelijkt, als hij verschijnt, nl. als schim.

De nadoodse ziel heeft, behalve haar subtiliteit, een tweede kenmerk, aldus de Kai nl. zij is metamorf (= vatbaar voor gedaanteverandering, metamorfose): na de dood van het fysicale lichaam volgt een soort zieledood, nl. de ziel wordt dierlijke ziel, daarna insecten-ziel en, desnoods sterft zelfs dat peil. Die rang of peilverlaging maakt dat de ziel woedend, want teleurgesteld is en die woede van een dode is één van de schrikmotieven van de Kai bij uitstek.

Dit heeft als gevolg twee kenmerken:

(a) Men spreekt met de ziel van de dode, men zoekt haar gunst te winnen en men vreest haar onwil en woede (= communicatie)

(b) men offert aan de ziel: door haar te eten, te drinken, te roken en betel te kauwen te geven. Dit is een eredienstaspect dat in verband staat met de cultus, gesteund én op het voortbestaan en op het subtiel en op het peil verlagend aspect van de ziel: de uitgeputte ziel van de dode zuigt de zielestof op (uit de offergaven).

Besluit: behalve de peilverlaging (en dan nog: ons vagevuur- en helbegrip is peilverlaging en motief van frustratie) en de subtiele belichaming (hoewel St. Paulus toch ook van ziele- en geestes-lichaam gewaagt en dus subtiliteit veronderstelt) is het ziele-begrip der Kai in hoofdzaak gelijk aan het onze en aan vele opvattingen over de aardbol"

2. De zielstof (16)

Gezien de grondige belangrijkheid van 'ziel' in de tweede betekenis, staan wij uitvoerig stil bij het begrip 'zielestof": dit leidt ons in de archaïsche denkwereld volop binnen.

Inleiding.

De zielestof beschrijven wij eerst regulatief om daarna applicatieve modellen te overlopen.

Regulatief model. De zielestof vertoont zich in twee hoofdgedaanten: de onovergankelijke (= reflexieve, lus-vormige) en de overgankelijke (= transitieve) vorm.

Onovergankelijk gezien is de zetel van het subtiele lichaam het fysische (ook grof- of dicht-stoffelijke) lichaam, in zijn geheel en in al zijn delen en gedeelten en ook in al zijn bewegingen en handelingen (dus zowel synchronisch als diachronisch): de nagels, het haar, maar ook de blik en de stem. Men denke aan het sap in de plant: zo is het ziellichaam in het (fysicale) lichaam.

WR13

Dit laatste gaat met de zielestof te gronde. Die zielstof is er dus meteen het levendmakend, vitaal, beginsel van (en dus 'ziel' van het grofstoffelijk lichaam).

Overgankelijk gezien gelijkt de zielestof (en het zielelichaam) op de geur die een bloem afgeeft, op de warmte die ons lichaam uitwasemt: zij is de aura of uitstralingssfeer van het lichaam, situeert zich dus, op vloeiende wijze (daarvandaan flluïdum, fluidiek lichaam), buiten de opperhuid; meer nog de zielestof dringt in de omgeving en al wat het lichaam aanraakt op de eerste plaats: iets van de zielestof (een gedeelte), ja, een verdunde afdruk van het zielelichaam verlaat het lichaam en het zielelelichaam) - en wordt dan ziele-wezen, d.i. het op zekere hoogte zelfstandig levend wezen, maar door een navelstreng met het (ziele)lichaam verbonden - en dringt binnen in de omgevende werkelijkheid. De ziele-stof maakt m.a.w. relicten of nog beter, relieken; voorwerpen doordrongen van een subtiele afdruk van de oorsprong, van die afdruk.

Twee kenmerken typeren het overgankelijke zielewezen.

(1) ***Dat wat overgaat*** - het zielewezen - draagt dezelfde kenmerken als de bron; m.a.w. de drager van de zielestof (al of niet uitgewasemd) en de zielestof zelf hebben gemeenschappelijke eigenschappen en horen samen: (dat toont zich dankzij de navelstreng die het afgegeven zielewezen verbindt met de uitzender ervan (zielewezen en drager (= uitzender) ervan vormen systeem (= éénzelfde geheel). Die identiteit is een grondstructuur van de religieuze werkelijkheid.

(2) ***Dat wat overgaat*** (uitgezonden zielewezen) is:

1. Macht-dragend (= dynamistisch of magisch aspect) d.w.z. het veroorzaakt een of ander gevolg; in, onder, boven, achter het zichtbare lichaam ziet de Kai steeds geheimzinnige krachten aan het werk).

2. Doelgericht of geïnformeerd: d.w.z. de uitgezonden zielestof weet wat zij wil. De Kai ziet overal bedoelingen, een soort 'wil', die schuilgaat achter, in, onder, boven de fysicale werkelijkheid, nl. de 'wil' van de uitzender.

Let wel op: niet enkel de mens (en zijn lichaam), maar alle zaken, planten, dieren en... alle processen (= handelingen en bewegingen) hebben zielestof), die men, tenzij men, helderziende is, niet ziet maar waarvan men de uitwerking vaststelt. In die zin is de primitieve Kai pragmaticist (het effect toont enigszins de natuur van het fenomeen).

WR14

Applicatieve modellen.

Vooreerst de niet humane werkelijkheid: een steen (anorganisch niveau van primitief vitalisme of animatisme) bevat de ziel of ziele stof) van de rots waarvandaan hij komt; een houtspaander (organisch peil van vitalisme) bevat de ziel of ziele-stof) van de boom, een dierenhuid bevat de ziel of ziele-stof) van het dier (alsook zijn nagels, haar, maar ook zijn blik en stem).

Daarna de menselijke werkelijkheid: nagels, haar , oog, voet, hoofd van een mens, maar ook het speeksel, de schaduw, de afvalstoffen (uitwerpselen, afscheidingen) van diezelfde mens bevatten ziele-stof, ook zijn spiegelbeeld.

Gevolg: toverhutten behoren op eenzame plaatsen gebouwd te worden. Reden:

(a) het kindergeschrei dringt niet zover door;

(b) de stem der kinderen wordt niet betoverd maar ook de kinderen zelf niet: de stem legt een fluïdieke band waarlangs betovering overgaat (transitiviteit)); tovenaars murmelen fluisterend hun toverspreuken (de stem met het woord dragen over); fonografen (bandopnemers heden ten dage) nemen met de stem (en het woord) ook de ziel of ziele-stof) van de spreker op; daarvandaan de huiver voor zo' n instrument (want de opgenomen stem legt een kanaal van overdracht naar de spreker en maakt hem kwetsbaar voor kwaadaardige invloeden).

De naam.

De naam is een afgesproken toevoeging van de groep aan iets: de naam van de steen (en meteen de rots waarvandaan), van de houtspaander (en meteen van de boom van herkomst), van de dierenhuid (en het dier) en van de mens bevat de ziel(estof) van datgene waaraan die naam toegevoegd is. Dit wijst erop dat de zielestof (en het ziele-lichaam en het uitgestraalde ziele-wezen) meer zijn dan gewone fijnstoffelijkheid: zielstof is ook verbonden aan de denkinhoud. - (en zeker aan de verwoorde denk-inhoud) en ook aan het zinnebeeld (= symbool) van de zaak. De naam is het symbool bij uitstek wellicht.

Gevolgtrekkingen:

(a) levende beroemde Kai's vragen hun naam niet nutteloos te noemen; zij verkiezen dek- en bijnamen i.p.v. de eigenlijke naam (als afscherming); kleine kinderen (omwille van hun kwetsbaarheid) krijgen pas later een naam (als men hun naam te veel vernoemt, werkt men met hun teer ziele-lichaampje en hun groei- en dijkracht neemt af); een vader geeft als geschenk aan zijn zoon de naam van een beroemd en aanzienlijk man;

(b) gestorvenen leven voort in hun naam; lang na hun dood kan men met hun fluïdum werken (met hun ziel zeggen de Kai' s) door in toverspreuken hun naam te vernoemen.

Voorbeeld: Feesthutten worden ingericht met o.m. pijlers: op die pijlers brengt men als verering menselijke figuren aan (omdat die figuren dan, via dat symbool, hun fluïdum ter beschikking stellen). Op zekere dag geven de Kai's zo' n' figuur de naam van een bevriend opperhoofd (omwille van zijn fluïdum, natuurlijk, tweemaal: éénmaal de figuur, dan de naam). Kort daarna stierf de man: men verweet de vervaardiger die naamgeving de bevriende heeft te veel fluïdum verloren door die aftapping).

Na deze inleiding kunnen wij overgaan tot preciseringen.

WR15

2.1. ***Contactuele en mimetische transitiviteit (15)***

Men spreekt in etnologische en religiehistorische middens, meermaals over participatie, Zo *Lucien Lévy-Bruhl, La mythologie primitieve (Le monde mythique des Australiens en des papous),* Paris, 1963, p. 21, waar hij zegt dat de Marind-Anim zich met hun grondgebied één voelen.

Dit is, na het voorgaande, niet verwonderlijk: de overgankelijkheid van de ziel of ziele-stof) op de omgeving maakt dit begrijpelijk. Ook de overgankelijkheid van de ziel of ziele-stof) van het landschap op de mens werpt het juiste licht op de zgn. 'mystiek' (versta voor ons, Westerlingen, die de zielestof verleerd zijn, irrationele) band.

*James Frazer, The Golden Bough,*1890, legt de logica bloot van de overdracht der ziele-stof). Hij heet dit de sympathiewet. Deze wet heeft twee vertakkingen, de gelijkenis-wet (het gelijke gaat samen met het gelijke) en de contactwet (wat belendend aaneen gaat, gaat samen).

Frazer leidt daaruit twee types van magie (d.i. gebruik van ziele-stof) af: de nabootsende (mimetische, imitatieve, homeopathische) magie en de contagieuze (contact- of aanrakings) magie. Dit is juist als men weet dat, in magie of het gebruik van ziele-stof, gelijkenis en samenhang altijd samengaan en dus slechts onderscheiden maar nooit gescheiden kunnen worden. Het uitgangspunt is steeds: de identiteit tussen de ziele-stof) en haar drager, resp. uitzenden. Dit is een structuur. Bij overdracht (transitiviteit) werkt die identiteit.

2.2. Het contactueel aspect der transitiviteit (15)

Het contact kan fysische gelegd worden (en wel rechtstreeks en onrechtstreeks), nl. via een (grof)stoffelijke geleider, maar dan zo dat het eigenlijk contact (= aanraken) fluïdiek (subtiel, fijn- of ijl- of ziele-stoffelijk) is.

Rechtstreekse aanraking.
Wat met een mens in aanraking komt, krijgt iets (een verdunde afdruk van zijn ziele-lichaam)) van hem in zich (= in zijn ziele-lichaam)): als men een last draagt en men komt in aanraking met een zwaar lichaam (voorwerp), dan verwekt dit contact een zwaardere draaglast, aldus de Kai; het aanraken van het andere geslacht verwekt een overdracht van ziele-stof) van dezelfde aard.

Onrechtstreekse aanraking.
Namelijk via een middenstof (meson, medium): de man die een steentje opraapt van de grond en daarmee naar een vrouw dingt (hij legt zijn begeerte naar haar in het steentje, d.i. in de ziele-stof én van hemzelf en van het steentje), raakt haar, met een ziele-wezen in haar ziele-lichaam.

Fetisjisme. Fetisjgeloof kan als volgt omschreven: het geloof aan een fysisch voorwerp voor zover dit drager is van geest, ziel of ziele-stof. Het

Portugees ‘feitiço’ (kunstmatig) (Latijn: factitius; - Eng: fairy, - Ned.: fee; - Frans: fée) hebben dezelfde wortel als feitiço) werd door de XV-de eeuwse schippers als naam gegeven aan de voorwerpen die de Afrikanen van Guinea en omstreken religieus behandelden. De naam is Europees.

WR16

Bij de Käi is een fetisj een voorwerp, op zichzelf zonder betekenis, maar, omwille van zijn herkomst van een geest, een mens, een ander wezen, ziel(estof) bevattend (en dus, omwille van die identiteit, dezelfde eigenschappen bezittend) van het wezen van herkomst. De ziele-stof) is energie die, via het voorwerp vrijkomt, met of zonder toverspreuk werkzaam.

Voorbeelden.

Betreffende de natuur (buitenmenselijke werkelijkheid):

de Kai kennen regen- en aardbevingsstenen, bliksem- en donderstenen, die ziel(estof) bevatten die regen, bliksem en donder, aardbeving veroorzaken (of bezweren, d.i. te niet doen: de bedoeling samen met het vermogen ertoe beslissen daarover). Dit leidt tot het begrip weer- en streekgeluk;

Betreffende de cultuur (menselijke werkelijkheid):

a) groei- en dijgeluk: broodwortelstenen, tarotstenen waarmee de stekjes van die gewassen, onmiddellijk voor het uitplanten, gecontacteerd worden (en zodoende opgeladen met de ziele-stof) van die ‘geladen’ steen om beter te dijen);

(b) jachtgeluk: wildstenen, herkomstig van geesten of van door geesten geveld wild; het onderarmbeenbot van een dode die, gedurende zijn leven, een groot jager was (de ziele-stof) in de steen of het bot dringt in de ziele-stof) van degene, die jaagt en ondersteunt hem onder het jagen);

(c) krijgsgeluk: verwondingsstenen en zgn. krijgsamuletten (amulet is een woord voor een voorwerp dat eerder goedaardig fluïdum uitstraalt op de bezitter ervan), waarvan de ziele-stof) verwonding van de vijand in de hand werkt of moed, strijdlust en bescherming veroorzaakt.

Geluk wordt hier in de aloude betekenis van ‘vruchtbare inspanning’ gebruikt: inderdaad, magie (hier het gebruiken van voorwerpen die van ziele-stof voorzien zijn of fetisjen) is niet een gemakkelijk systeem, wel integendeel; als vruchtbaarheids-systeem bedoelt het gelukte of vruchtbare inspanning, of die inspanning nu weer, landschap, planting, jacht of krijg aangaat, heeft geen belang.

Wederzijdsheid (symmetrie) der transitiviteit.

Beginsel: wat met de ziele-stof) van de drager geschiedt, dat geschiedt, principieel, althans, met de drager zelf. Dit heeft twee aspecten:

(a) de weerbots (repercussie) langs het kanaal van de ziel(estof) en

(b) de afbeelding (repercussie in een tweede betekenis) van wat in de ziele-stof) gebeurt, in het fysische (lichaam of omgeving). Die weerkaatsingswet heeft als gevolg dat de Kai, doordat hij in alles waarmee hij in aanraking komt, iets van zijn ziele-stof) achterlaat (relicten, sporen), bestendig bloot staat aan het gevaar van vijandige inwerking doorheen de achtergelaten ziele-stof) - op hemzelf (en wat met hem samenhangt);

WR17

Gevolg: voortdurende angstvalligheid (scrupulositeit).

Tweede gevolg: voortdurende voorzorgsmaatregelen.

Het verweer is dubbel:

(a) de ziele-stof sterft steeds min of meer vanzelf geleidelijk weg.

(b) veiligheidshalve schraapt de Kai ze op of verjaagt ze (neemt ze in ieder geval weg). Zo:

(b1) op weg doorheen het woud, indien een kuifje haar of een draadje van zijn gordelstof (= relieken) blijft haperen aan b.v. een doorntak, dan zal hij dit spoor wegwerken, hij werpt niets weg (hij zal het bij zijn eigen reliekenzakje (tasje dat hij steeds bij zich heeft) steken ofwel hij zal het verbranden).

(b2) Zo bevat zijn zitplaats ziele-stof) van wie er zit: bij het opstaan en heengaan verdrijft hij deze ziele-stof)-spoor door voetstampen of door stoten met zijn stok op de zitplaats of ook door besprenkeling van de zitplaats met water of nog door met bepaalde zgn. koele bladeren, de zitplaats af te koelen (de bladeren legt hij op die plaats en verjaagt door afkoeling de ziele-stof)).

Insluiting van de ziele-stof.

Men denke niet dat ziele-stof) zomaar vluchtig is of onbeheersbaar voor geleiders vatbaar. Neen: zij kan afgezonderd worden door niet-geleiders. Men onderscheidt twee types insluiting: niet-operatieve en operatieve.

(a) ***Niet operatieve afzondering.***

Toverstenen of fetisjen. (zie hoger) worden in bepaalde bladeren gewikkeld als verweer tegen de wet die zegt dat onbedekte, naakte voorwerpen, planten, dieren, mensen, 'werken' (d.i. ziele-stof) afgeven) en bedekte minder of zelfs niet. Wie de lotsworp (d.i. een lot of vruchteloze inspanning werpen op iemand) van een vijandig medemens of geest vreest, verweert zich tegen dat lot (ongeluk) door het lijf in te wrijven met sappen van bepaalde slingerplanten (lianen) of door die sappen te drinken, want het lianensap zondert de ziele-stof) af en belet uitstraling en uitvloeiing (het is dus niet afweer tegen de naderende kwaadwillige ziele-stof) die het lot bevat, maar zuiver wederkerig (lusvormig, reflexief)).

De lotswerper (de zwarte tovenaar of hekser) heeft beslag kunnen leggen op zielestof van zijn slachtoffer (b.v. door een stuk kleed te bemachtigen): hij stopt de reliek b.v. in een toverriet en omgeeft dit buisje met bepaalde bladeren (om de ziel te beletten te ontvluchten).

(b) ***Operatieve afzondering.***

Thurnwald (o.c. 24) geeft twee voorbeelden: iemand wordt door een slang gebeten; de Kai zal van dat feit besluiten tot de actie van een (zwart) tovenaar die, in een ziele-stof-rietje, een slangengebit (of minstens een onderdeel ervan) opgeborgen heeft, terwijl het riet gericht is naar het slachtoffer; iemand brengt zich om het leven door verhanging: dit betekent voor de Kai de zwarte magiër het ziele-rietje (waarin de ziele-stof van het slachtoffer opgeborgen werd ter bewerking) aan een koord heeft opgehangen (dit is reeds mimetische overgankelijkheid, zie verder), terwijl hij daarbij het hangen begeleidde met een aangepaste mimiek (nl. hij bootst het slachtoffer voor, in zijn wanhoopsdaad). Beide gevallen wijzen op afzondering maar niet volledig: afzondering betekent hier verdichting met opening naar het slachtoffer toe, operatieve en dus slechts gedeeltelijke afzondering, om de bepaa1de doods-soort te veroorzaken.

WR18

2.3. Het mimetische aspect der transitiviteit (18).

De ziel straalt uit, vormt zodoende een kanaal naar een andere ziel (dit kanaal is zeker fluïdiek, desnoods ook fysisch). Dit kanaal kan vernauwd, ja, doorbroken worden (insluiting van zielestof). Daarbij speelt een symmetrie (wederzijdsheid) van beïnvloeding (die afgesneden wordt door verweer). Het heelal vormt m.a.w. een samenhangend systeem van fluïdieke kanalen (die al

of niet afgesneden kunnen worden) van, in beginsel, wederzijdse wisselwerking. Tot daar het contactuele aspect.

Mimetisch gezien is er een parallel: de gehele natuur is zo gestructureerd dat, om het met een beroemde Latijnse formule te zeggen: simile simili (eventueel meervoud: similia similibus) indicatur (indicantur), d.w.z. het gelijke wordt door het gelijke aangeduid (= modeltheorie).

Hebben wij hierboven gezien dat de Kai vijandigheid ziet (en dus afstoting, afsluiting en verweer), wij zien dat hij minstens evenveel, ja allereerst verwantschap ziet (en dus aantrekking, versterking, en aansluiting). Dit is zelfs dermate waar dat, wanneer iemand aan zwarte magie wil doen, hij om te beginnen, zich moet afstemmen op zijn slachtoffer en gelijkenis met hem moet zoeken om voeling te kunnen krijgen met zijn slachtoffer: wie iets wil vernietigen moet dat iets nabootsen maar met tegengestelde bedoeling en in andere omstandigheden. Alleen zo, d.i. op grond van overdoen (en dus gelijkenis), kan een lot (d.i. een vruchteloze inspanning) geworpen worden. Kort gezegd: men doet het voor (mimetisch), maar men doet het verkeerd voor (onvruchtbaarheid van wat men voordeed).

Applicatieve modellen:

Voorbeeld 1.

Een wit blad van de grootte en de vorm (= modelbegrip) van een vogelei, herinnert aan (= doet denken aan: de denkinhoud telt en het denkend vergelijken) dat vogelei: daardoor (op grond van de wet 'simile-simili') bezit dat witte blad verwante ziel(estof) en aangezien modelidentiteit (analogie) energie vertegenwoordigt, draagt de Kai zo een blad wanneer hij zulke vogeleieren zoekt (het gelijke blad leidt hem naar het gelijke ei).

WR19

Voorbeeld 2.

"Qui se ressemble, s'assemble". Mensen, verbonden door bloed- en aanverwantschap, bezitten gelijkaardige ziele-stoffen)): zij zijn elkaar toegedaan, trekken mekaar aan en versterken mekaar, fluïdiek gesproken. Zoals de hele natuur vol is van analoge verwantschappen op grond van gelijkenissen allerhande, waarbij het ene voor het andere model kan staan en versterkend optreden.

Voorbeeld 3.

Taalkundige aanduiding is mogelijk: het gelijke wordt geraakt dankzij het woord dat het gelijke noemt. Een wit magisch voorbeeld: de Kai zegt tot de wortelplant: “Boor u erin” (door dit begeleidend woord, bij het planten, doet hij met woorden voor wat de plant behoort te doen, nl. diep in de grond wortelschieten en lang worden). Men somt alle soorten wortelplanten op, steeds twee samen, (twee versterken mekaar), en men voegt er een toverwoord bij: ‘Kuzi-Bâlong’, boor u erin! ‘Mae-animaka’, boor u erin!, ‘sazakolo’, boor u erin, ‘Hengung-buhe’, boor u erin Gupang Kwânde, boor u erin! Enz. Tot daar de brood-wortelspreuk.

Maar er zijn andere voorbeelden: zo de bananenspreuk: ‘snel’! Men somt alle soorten bananen op en voegt erbij: ‘snel’! (de denkinhoud en dus de magische wil luidt als volgt: “stam van de bananenboom, laat de bloei snel uitlopen zodat uw bezitter niet hoeft te wachten”). Zo de jachtspreuk: “spring erin”, nl. in de valkuil). Zo de spreuk om veel kinderen te krijgen: “een reeks” (nl. kinderen in de moederschoot).

Zo’n toverspreuken heeft de Kai voor van alles: een man noemde er eens voor Keysser zesenveertig op. Het woord heeft de ziele-stof) van de zaak of het proces: door het uit te spreken bij een handeling en het te richten op een ding of proces, wordt de ziele-stof) van dat ding of dat proces ‘bevrucht’ (vruchtbaar gemaakt in zijn inspanning: witte magie bevordert, is instauratief, waar zwarte belemmert, reductief werkt). De uitspreker is beslissend: zijn fluïdum moet, in zijn binnenste echt zijn, zo niet is zijn woord in tegenspraak met zijn aard. De overdrachtelijke of transitieve macht van zijn woord zou dan ondermijnd zijn van binnenuit.

Voorbeeld 4.

Mimiek (d.i. een beweging of handeling die voor-bootsend of nabootsend werkt) bevat ziele-stof, door gebarentaal kan men deze ziele-stof overdragen. Zo de zwarte magiër: hij acteert, zich wringend in pijn en angst, zich inlevend in de ziekte en de dood van zijn slachtoffer, dat rolspelen bevat ziele-stof), die overgedragen op het slachtoffer, in dat slachtoffer een ziele-wezen) plant dat ziekte, doodstrijd en sterven (voor-bootsend) veroorzaakt.

WR20

Naar dat model zal de Kai gebeurtenissen interpreteren. Zo b.v. iemand valt onderweg en kwetst zich daarbij dodelijk aan een bamboerietstok.

Uitleg: de vijand (zwarte tovenaar, bewerker van onvruchtbare poging) heeft dit bewerkt doordat hij de ziele-stof) die hij in behandeling had, op een in de grond gestoken spitse stok gestoken heeft, terwijl hij, gelijktijdig, de gekwetste in zijn klagen en pijnen voor-bootste (door identificatie met het slachtoffer kan de magiër in zichzelf het lot van het slachtoffer voordoen maar op deze laatste afkantelen).

Ander voorbeeld: een vrouw, gedurende een baring, sterft. Uitleg; de lotswerper heeft, door voor-acteren (met mimiek en hulpmiddelen) de ziele-stof) en het ziele-wezen van een mislukte baring (vruchteloze inspanning) naar de vrouw doorgestuurd en in haar en in haar ziele-lichaam geplant.

2.4. *Ethica van de ziele-stof en het ziele-wezen (20).*

Men ziet, uit het voorgaande, dat animisme (als levendheids- ziels- en geestengeloof samen) met dynamisme samengaat. Dynamisme is machtsgeloof. De macht waarover het gaat, is de ziele-stof als geïnformeerde energie.

J.S. de Mirville, Pneumatologie (des esprits et de leurs manifestations diverses), Paris 1853, 1858², p. 406, schrijft: 'Walter Scott vertelt dat, in alle heksenprocessen, dit tweede lichaam (de Mirville bedoelt de ziele-stof) en, eens zelfstandiger, het ziele-wezen) der heksen op reis gaat, als het eerste lichaam (de Mirville bedoelt het fysische lichaam) slaapt, dat het aangeduid werd met deze uitdrukking: 'their strenght', 'haar kracht'. Daarover gaat het.

Daarmee is de dynamistische of magistische betekenis van een op eerste gezicht louter animistisch gegeven uitgesproken. *J.H. King*, als antropoloog, was de eerste (*The superna-tural (Its origin, Nature and Evolution*), London, Edinburgh, New-Tork, 1892) die religie-historisch op de centrale positie van het dynamistisch aspect van religie wees. Men spreekt ook van manaïsme of manageloof, naar het Polynesische woord 'mana' (= heilig) (Codrington, 1878).

Dit is juist, op één punt na: de meeste onderzoekers (niet op de hoogte, persoonlijk althans, van magie) verwarren 'mana' al te vaak met 'opvallend gelukt', terwijl het zowel 'gewoon (onopvallend) gelukt' als 'opvallend gelukt' betekent. Goed gedefinieerd is de ziele-stof) de mogelijkheidsvoorwaarde bij uitstek van vruchtbaar verloop (proces, inspanning), 'zegen' als men wil.

Ethica is de studie van de moraal (niet verwarren met het moreel). Welnu, steeds weer hoort men zeggen dat magie extramoreel is, dat primitieven geen moraal kennen, enz.. Laat ons dit even onderzoeken.

2.5. ***De tweesnedigheid van de zielestof 20)***

Die tweesnedigheid is allereerst 'effectief' (d.w.z. gelegen in het effect of uitwerksel), pragmatisch, (d.w.z. in het resultaat gelegen). Dit is een proces gelegen in de aard of natuur van het verloop zelf. Dat interesseert de eudemonologie (d.i. geluksleer).

WR21

Op zich is dit, inderdaad, extra-moreel. Dat weet de magiër en animist zeer goed. Daarvandaan de oppervlakkige indruk van amoralisme (afwezigheid van morele of ethische bezorgdheid).

De archaïsche mens is erg gesteld op resultaat, effect. In die zin is magie 'bestudeerd' (een voorloper van vakwetenschappelijk gedrag, zegt men), 'technisch' (een kwestie van vakkundigheid en nauwkeurige vaardigheid).

Toch is dit zeer oppervlakkig. De magische, dynamistische, manaïstische mens der archaïsche culturen is door en door moreel en dat vooral in zijn magisch gedrag.

Een steekproef:

Pater Trilles, Les Pygmées de la forêt équatoriale, Paris, 1932, p. 158, schrijft: 'Ainsi est-il chez nos Négrilles. (Deze befaamde missionaris, grondig thuis bij de Pygmeeën, bedoelt de Pygmeeën), ou le Nzorx, ministre de la culte (…) 'legal' (hij bedoelt de witte magiër), est aussi respecté et estimé que le Ntüe, ministre de la culte mauvais (hij bedoelt de zwarte magiër), est haï et méprisé'.

Als dat niet klaar gezegd is ! Een wij-man (een man met veel magische of 'gewijde kracht) of wij-vrouw (een vrouw met veel magische of 'gewijde kracht), (het Nederlandse woord voor magiër(in) is niet extramoreel beoordeeld. Wel integendeel. Maar dat moreel oordeel, dat centraal staat in het archaïsche cultuurpatroon, is gesteund op de resultaten. Dat is waar.

Men kent de vruchten aan de boom. Welnu, die vruchten beslissen over de aard van de boom. Vandaar Jezus' woord: "Men kent de boom aan zijn vruchten" (men kent de diepere, verborgen natuur aan de controleerbare effecten). Dat is pragmatische ethica. De wijman, resp. wijvrouw wijdt voorwerpen (fetisjen, geluks- of tover-voorwerpen), geneest, treedt op als waarzegger of waarzegster.

Aan die tastbare dingen en processen meet de archaïsche mens magie. De achting voor de witte magiër(in) en de minachting voor de zwarte magiër(in) zijn in haar verschil van morele en van effectieve aard samen. Keren wij naar onze Kai's terug.

Het onderscheid der zielen.

Hoofdstelling voor de Kai is dat de ziel(estof) van een goed mens, transitief gesproken, goed, guur, heil-stichtend, heil-spellend is, maar dat de uitstraling van een slecht mens, in de overdracht, slecht, onguur, onheil-stichtend, onheilspellend is. Alle gelijkenis (imitatief) en alle contact (contactueel) met een van de twee, beslist zeer verschillend over de aard van die gelijkenis en dat contact. Dat geldt, mutatis mutandis ook van de geesten (goed en boze). De kern zit in de vrije keuze die de mens of geest in kwestie voltrekt op moreel gebied.

Voorbeelden:

De ledematen van een mens concentreren de diepere aard: zo het boze of kwade oog (men kan, puur doorheen de ogen en de blik van een boosaardig medemens of geest ziek of blind worden. Die 'geladen' blik brengt kracht over, en deze kan heil of onheil stichten, dat hangt af van de tendens ('wil') van het ziele-wezen dat uitgestraald wordt).

WR22

De zgn. geestenplek in het woud is 'te mijden' ('taboe' zou men in de Stille Zuidzee zeggen, vgl. *Meinecke, Die Südseevölker und das Christentum*, 1844: 'tabu') omwille van haar ziel(estof).

Overigens, eveneens in de stille Zuidzee, is gangbaar het onderscheid 'noa / moa'. Is 'moa' al wat aan het gewone gebruik onttrokken is, is 'noa' al wat vrij gebruikt kan worden (vrijgegeven). Aldus *Nathan Söderblom*, *Das werden des Gottesglaubens (Untersuchungen über die Anfänge der religion),* Leipzig, 1915, 19262, S. 31.) Tot daar wat betreft bekende mensen of voorwerpen.

Maar het zeldzame (en dus onbekende) is nog meer voorwerp van 'religio', (d.i. het tegengestelde van neg.ligio, verwaarlozing, zorgzame opmerkzaamheid). Zo is begrijpelijk de ijselijke angst van de Kai's bij de eerste ontmoeting met de blanken: zij trachten te weten welke 'geest' (ziele-lichaam)) huist in de blanke mens, goed of slecht, want de uitstraling (= de ziele-wezens die in de kai zullen dringen bij contact en nabootsing) zal navenant zijn.

Zo het gluren naar het andere geslacht, overigens, de ware, diepere natuur (ziele-stof), geest) van de toekomstige huwelijkspartner is beslissend. Straalt hij goed uit, dan is samenleven met hem een zegen, straalt hij slecht uit, dan is zij een vloek. M.a.w. de partnerkeuze wordt beslist door de (onzichtbare) ziele-stof) op de eerste plaats. Zo ook het zeldzame dier: zijn verschijnen, zijn verschijningswijze en aanblik kan onguur zijn. In dat geval spreekt de Kai van 'sowi', een sneeuwwitte vogel, de helgele, van zeer schone bruine tekeningen voorziene, kleine slang; een uil, enz. Steeds hetzelfde: de uitstraling.

2.6. *De zwarte magie en haar bezwering (exorcisme) (22)*

De overgedragen ziele-stof kan de reeds aanwezige ziele-stof vermeerderen of verminderen. Zo: de jaloerse, vijandig gezinde gebuur, die zijn medemens een oogstmislukking toewenst, kan, via aanraking van een wortelplant in het veld, het gewas zijn dijkracht ontnemen (het (ge)dijt dan niet meer). Reductieve invloed, overdracht naar de eigenaar of de vriend des huizes kan, via pluksgewijze trekken aan een blad (aanraken met 'wil'), de dijkracht bevorderen, instauratieve overdracht van ziele-stof).

Zo de ziele-stof in het bloed (de bloedziel zegt de Bijbel (nèfesj) in *Levit 17:11*) van gesneuvelde en verslagen vijanden: het veroorzaakt kwaadaardige wonden aan de voeten van degenen die erop lopen (er trekt een vijandig zielewezen in de voet).

Alle sterfgevallen, alle misrekeningen duidt de Kai als zwart magisch veroorzaakt. Dat lijkt ons, Westerlingen, een zuivere vergissing, omdat wij dood (en misrekening zelfs) wijten aan 'natuurlijke' factoren. Maar het begrip "onveranderlijke natuur" kent de Kai niet: natuurprocessen zijn onderhevig aan ziele-stof). Als er natuur is, dan de natuur van de ziele-stof).

Zwarte magie verloopt als volgt: de lotswerper vangt de ziele-stof) op en sluit ze zorgvuldig op in zijn tovermiddel (operatieve afzondering)

WR23

Daarna bootst hij voor met de ziel van het slachtoffer wat hij voorheeft (is dit de dood, dan 'doodt' hij ze ritueel, een ritus is een fysische handeling maar met fluïdieke, ziele-stoffelijke bedoeling. Is dit ziekte, dan bootst hij ziekte voor), daarna begint de wet der weerkaatsing (repercussie). De drager van de ziele-stof), het slachtoffer, weerspiegelt wat zijn ziele-stof in zich draagt (dood, ziekte), binnen een korter of langer tijdsinterval, hij is dus eerst getroffen in

zijn ziele-lichaam om daarna in zijn fysische lichaam de zichtbare uitwerking vast te stellen.

Tenzij de wet van de weerbots werkt: wanneer twee fluïdieke krachten zich meten, dan haalt de sterkste het. Wanneer de zwakkere een lot werpt op een sterkere, dan keert zich, als een boemerang, dat lot zich tegen de lotswerper en de aanstichter van het kwaad zelf (tenzij hij het op een zwakker wezen kan afwentelen, b.v. op een dier of een kind. Inderdaad, overgedragen ziele-stof kan teruggekaatst, af- of weggeleid of ongedaan gemaakt worden.

Concreet model: Een man is gehuwd. Op zekere dag contacteert een andere man (direct of indirect, fysisch, steeds direct, fluïdiek) zijn vrouw. Hij maakt dat zij naar de overspeler verlangt (via de overspelige vrouw dringt erotiek naar de verleider). Exorcisme (bezwering): de echte man begint dit op te merken en ontdekt de verleider. Indien hij magie kent, kan hij zijn mededinger tot terugnemen van het op zijn vrouw geworpen lot (ziele-stof met effect) dwingen.

Voorschrift:
De echte man neemt een sigaret,

(1) raakt met die sigaret zijn vrouw aan (contact-magie),

(2) strijkt met die sigaret over eigen lijf (armen, benen), waardoor hij de eigen afkeer-zielestof via en in de sigaret vermengt met de ziele-stof van zijn vrouw en met die van de sigaret,

(3) hij doet zijn vrouw nu van de sigaret roken (met de rook en de aanraking ademt zij de afkeer-zielestof in en laat haar ziele-lichaam ervan doordrongen worden.

(4) de man verplicht zijn vrouw op de grond te zitten en, ten teken van verachting, stapt hij met de benen over haar heen (de open benen, vooral de dijbenen, stralen zeer sterk uit op het ziele-lichaam van de vrouw; met die uitstraling trekt in haar én de afkeer van haar man voor de verleider én de verachting van diezelfde man voor haar huwelijksontrouw).

Men ziet dat magie steeds een mengsel is van gewone, schijnbaar niet magische actie en buitengewone, magische actie.

Toch moet men opletten; gezien het feit dat alle dingen en processen een ziele-stof) hebben, is alles door en door magisch in sourdine, zou ik zeggen, latent. Maar de magie versterkt, bekrachtigt die reeds aanwezige magie, d.i. de ziele-stof die steeds geïnformeerde (= die weet wat zij wil) energie is. De werkelijkheid voor de Kai is drieledig: geest, ziele-stof, fysische stof. Tussen de drie is voortdurende wisselwerking.

WR24

Besluit:

Het hoofdstuk over het animisme (brede zin) is, in feite een hoofdstuk over het dynamisme (magisme, manaïsme) geworden. De twee lopen ineen (als animatisme).

Wil men een Bijbels analogon?

Ziehier: Nu was daar een vrouw die twaalf jaar aan bloedvloeiing leed en heel haar vermogen aan geneesheren had uitgegeven, maar door niemand genezen kon worden. Zij trad achter Jezus aan en raakte de zoom van zijn kleed aan. Onmiddellijk hield haar bloedvloeiing op. Jezus zei: "iemand heeft mij aangeraakt want ik heb een kracht (in het Grieks: dunamis) van mij voelen uitgaan." Toen de vrouw zag dat zij ontdekt was, trad zij bevend vooruit, viel Hem te voet en verhaalde voor heel het volk waarom zij hem aangeraakt had en hoe zij onmiddellijk was genezen. Maar hij zei tot haar: "Dochter, uw geloof heeft u gered. Ga in vrede" (*Lk. 8: 43/48*).

Dit verhaal sluit rechtstreeks aan bij *Lk. 5:17*: "De kracht (Gr. Dunamis) van de Heer was ter beschikking van Jezus met het oog op het verrichten van wonderen". Niet alleen Lukas, maar alle synoptiekers leggen de nadruk op de structuur van Jezus' invloed (o.m. zijn genezingen).

Zo vooral Markus (die Petrus' onderwijs weerspiegelt): "Waar Jezus ook kwam, in steden, dorpen of gehuchten, daar legden zij de zieken op pleinen en baden Hem dat zij enkel de zoom van zijn kleed mochten aanraken. En allen die hem aanraakten werden genezen". (*Mk. 6:56*) Later hetzelfde: "God deed buitengewone wonderen door de handen van Paulus zo dat zelfs, als men de doeken en gordels die zijn lichaam hadden aangeraakt, op de zieken legde, de kwalen hen verlieten en de boze geesten op de vlucht gingen". (*Hand. 19: 11/12*).

Men ziet de overdracht (transitiviteit): op het gelovig aanraken van Jezus (zijn lichaam, via zijn handen (oplegging), of (de zoom van) zijn kleed),

antwoordt Jezus met zijn ziele-stof: er gaat, naar zijn eigen zeggen, een kracht van hem uit op dat moment (en hij voelt het uittreden van die kracht, als sensitief mens) die genezend trekt in de aanrakende.

Dit is helemaal in overeenstemming met het dynamisme van het oude testament zoals *Alfred Bertholet, Die religion des Alten Testaments*, Tübingen, 1932, S. 1/9 dit uiteenzet: haar, oog, hand, bloed, speeksel, adem (blazen), woord (zegen- en vloekwoord), naam, klederen, tooi, staf, instrumenten, wapen, water, vuur, mineralen, planten, voorwerpen, geschrift, enz. "gelten als besonderes krafthaltig", zegt Bertholet.

D.w.z. zij zijn 'heilig' (in de archaïsche betekenis), d.i. dragers van "gesteigerte Kraftgeladenheit" (toegenomen krachtgeladenheid). Het nieuwe testament denkt in die oudtestamentische lijn voort. Maar Jezus is natuurlijk, als Godmens, een bijzonder geval, … dat toch de algemene dynamistische regel illustreert, al is het op zijn manier.

WR25

III. *De religie als systeem, geïllustreerd d.m.v. een monografie.*

Tot nog toe hebben wij aspecten (oordeel van God, animatisme)) onder het vergrootglas gelegd. Laat ons nu oog krijgen voor het geheel (stelsel) dat religie altijd is.

Mircéa Eliade, Traité d'histoire des religions, Paris, 1953, p 39, legt er de nadruk op dat de evolutionaire wijze van ordenen van religie onhoudbaar is: overal, zo zegt de eminente religiehistoricus, ontmoet men 'een systeem' dat én lagere én hogere vormen van het heilige omvat, tegelijkertijd.

Zoals *Nathan Söderblom, Das werden de Gottesglaubens*, 19262, zegt, is de hoofdinhoud drieledig: zielsgeloof (animatisme, animisme, spiritisme), machtsgeloof (dynamisme, magisme, manaïsme) en Veroorzakersgeloof (oervader, alvadergeloof, wat, in de interpretatie van *Andrew Lang, The making of religion, 1898*, en van Pater Schmidt, oermonotheïsme heet). Laat ons zeggen: Opperwezengeloof.

Als concreet model nemen wij: *Mg. Lagae, La religion d'une tribu Congolaise (les Azande ou Niam Niam),* Liège, Bruxelles, Paris, 1925, 28 pp. De A.zande bewonen een groot gebied van Noordoost Zaïre. Daar was Lagae jarenlang missionaris, kenner van de taal (hij gaf zelfs, met Vanden Plas, een

grammatica en woordenboek uit) en zeden van de Azande, verwant met de Soedanezen, verschillend van de Bantoes op veel punten.

Terloops:

Onze missionarissen kennen vaak veel beter de religie dan de zgn. etnologen die, volgepropt met a-priori ideeën, en paar jaar verblijven 'te velde' en dan weer weg zijn, terwijl de missionaris, als religieus mens, jarenlang, de taal sprekend, levend met de mensen, een verfijnde kennis kan opdoen.

Overzicht:

"De zande (= enkelvoud van A.zande) leeft in het heelal als een vreemde. Hij beseft dat hij onder de invloed staat van een onbeperkt aantal werkdadige krachten". Men ziet de anmiatistisch-dynamistische ondertoon, zoal bij de Kai. Dit dynamisme is drievoudig gelaagd: "Indien elk lichaam een hem eigen dynamisme bezit, waarvan het er op aankomt hetzij het op te vangen en te… bezigen hetzij het te neutraliseren door een tegengestelde kracht, dan geldt dit evenzeer voor de wereld der ontlichaamde zielen, of zij nu goed zijn of boos. Boven alles situeert zich het opperwezen Mboli, wiens invloed door niets ongedaan kan gemaakt worden. (o.c., p. 17).

3. *Geloof in een opperwezen, in geesten en zielen 25)*

3.1. Opperwezengeloof (25)

"De gedachte van een opperwezen is diep verankerd in de Zandementaliteit" (p.17), maar het duurt een tijd voordat men (opm. als buitenstaander) dit vat: Mboli ziet men maar in het strikt inboorlingenleven.

WR26

De godheidsopvatting (theologie). Zij is monotheïstisch (oermonotheïsme): Mboli is, op afgetekende wijze, alleenstaande én als geest én als macht, de verhevene tegenover de lagere geesten en de zielen en het zichtbare. Het bestaan van Mboli komt nooit ter sprake. Hij is. Zijn bestaan staat buiten kijf: niemand betwijfelt het en niemand tracht het te bewijzen.

Zijn uitzicht: Mboli is onzichtbaar, want hij heeft geen lichaam; meer nog: hij is nog nooit verschenen onder welke gedaante ook. Wat precies niet geldt van de geesten (als mbisimo, atolo en agilisa): zij verschijnen. Men is er nog nooit op gekomen Mboli uit te beelden.

Zijn eigenschappen: deze komen tot uiting in de persoonsnamen: zo b.v. dragen sommige kinderen als naam; 'Wie is als God?', 'Mboli hoort het', 'Waardeer Mboli', 'Bij Mboli daar', enz.. Men ziet de diepe eerbied voor de verhevenheid van God bij de Zande: het wezen van God komt niet, tenzij b.v. in de namen en de verhalen ter sprake; zijn rol echter wel; Mboli is het grote opperhoofd, dat alles gemaakt heeft, zodat het heelal zijn eigendom is; de brousse-dieren b.v., zelfs de andere dieren zijn ook zijn werk en ze zijn van Hem. Mboli ziet de dingen. Hij hoort wat men zegt; tegen Hem kan men niets ondernemen (almacht); zijn zedelijke verhevenheid blijkt uit zijn vaderlijke goedheid en zijn gewetensvol gedrag; Hij is de bewaker van de zeden. Hij verdient eredienst.

Besluit: Als is het dan geen expliciete theologie, het is, om met Aristoteles te spreken, een enthymematische of impliciete Godsopvatting.

Lagae haalt een bladzijde geschreven door een Zande aan:

"De Zande is gezeten in zijn hut, hetzij 's morgens hetzij 's nachts hetzij 's avonds hetzij om middernacht, hetzij 's middags. Komt een zaak hem hoe weinig ook plagen, dan zegt hij: "helaas! Mboli, gij geeft mij geen geluk?" Hij wordt stil, en een nieuwe kwelling duikt op, hij zegt opnieuw: "Helaas, Mboli, gij geeft mij geen geluk?" Is zijn vrouw ziek, dan weer: "Jammer Mboli, geef kracht aan deze vrouw opdat zij zal herstellen".

Is hij gekwetst aan de voet, aan de hand, aan de bil, dan weer: "Jammer! Deze hinderlijke aangelegenheid, Indien Mboli het wil, dan kan zij in orde komen". Is een vrouw zwanger, dan blaast zij water (dit is de Zandevorm van biechten, slechte ziele-stof uitblazen die met het water vergaat in de aarde) zeggende alle dagen: "Ik heb het bezit van een ander niet gestolen. Dit hangt van Mboli af: wil Hij dat ik met dit kind sterf, dan zal ik sterven; wil Hij dit niet, dan zal ik niet sterven." Vergaat iets, bij de Zande, hetzij een pot hetzij een kalebas hetzij een huis hetzij wat ook, dan zegt de Zande: "Dit is Mboli's aangelegenheid. Mboli heeft gezegd dat het moest vergaan."

Men roept de naam van Mboli aan naar aanleiding van alles. De A.zande denken aan Mboli naar aanleiding van alle dingen. De schrijver voegt erbij dat de A.zande die ver van de blanken wonen, dit zo zeggen en doen (19/20). Dit bewijst dat Mboli geen - wat men heet 'deus otiousus', - een vadsige God is die zich niets ter harte neemt (men vergelijke hiermee het rationalistisch deïsme!)

WR27

Opperwezeneredienst.

De Zande is ver van ieder primitief- of oerdeïsme: Mboli is een macht die door niets kan ongedaan gemaakt worden; hij is het hoogste gezag en bezit het nooit in vraag gestelde recht in alles tussen te komen, wat de Zande onvoorwaardelijk aanvaardt, zonder ooit God te lasteren. De cultus of eredienst is tweevoudig: privaat en publiek.

Privaat:

Weinig dagen gaan voorbij gedurende dewelke de Zande niet aan Mboli denkt en tot Hem, onderworpen, maar met de uitdrukkelijke vraag aan de dreigende gevaren te ontsnappen, bidt: hij weet dat Mboli hem hoort en met zijn vraag rekening kan houden. De brousse-zande doet dit met verwonderlijke eenvoud.

Toch is er een tweede, plechtiger gebedsvorm. Bij dreigend onheil, aan de vooravond van een ernstig gebeuren (zo b.v. bij zwangerschap, bij zeer dreigend onweer); de Zande bidt dan, water blazend, waarbij hij het water in de mond neemt en het uitblaast, hij zegt: “Vader, zoals ik hier ben, heb ik het bezit van een ander niet gestolen, ik heb het bezit van een ander niet aanvaard zonder hem te betalen, ik heb mijn zinnen niet gezet op het verwerven van de bezittingen van een andere, al de mensen zijn goed in mijn ogen.” Hij blaast het water dichtbij zich uit: “Mboli, waarlijk Gij beslecht de geschillen tussen ons, mensen.”

Welke betekenis schuilt achter dit water uitblazen? Het onweer wordt door de Zande geduid als Mboli die het bliksemdier (een rest van naturisme, d.i. verpersoonlijking van natuurfenomenen in religieus verband) zendt om schuldigen te straffen. De Zande neemt een slok water en blaast hem dichtbij zich op aarde, zeggend: “Indien ik in wat ook te kort ben geschoten, kijk, alles is beëindigd; ik blaas het water uit ten teken van mijn rechtschapenheid”.

Opgemerkt zij dat de aarde als met ziele-stof geladen bodem, met mondwater (speeksel, vermengd met water, dus zeer geladen met persoonlijke ziele-stof) besprenkeld wordt: met het mondwater vertrekt een ziele-wezen uit de schuldbelijder dat de zondigheid (denk aan de zondebok van Israël) in zich samenvat; het trekt in de aarde die geldt als moederlijke macht die dit verwerken kan. Dit is dus een echt biecht- en boetesymbool (sacramenteel want met ziele-stof geladen!). Na zo een gebed behoudt Mboli alle recht om te reageren zoals Hij, oneindig wijs, dit verkiest: nooit neemt de Zande Hem dit kwalijk.

Publiek:

Het gaat hier om het offer 'beati' geheten. Verantwoording:

(a) Mboli, niet de A.zande, is de grote eigenaar: de Zande heeft slechts vruchtgebruik van de goederen der aarde; hij zou wel eens een niet door god gewild gebruik kunnen maken van Mboli's bezit;

(b) Uitzonderlijke droogte of overstromingen of ook sprinkhaneninvallen teisteren af en toe oogst en have. Het zou wel eens Mboli kunnen zijn die daarin straffend optreedt, zo denkt de Zande: daarom dit openbare offer.

WR28

Structuur:

De waarzegger stelt voor, het dorpshoofd beslist (als priesterlijk gezag) beati te voltrekken, hoogstens éénmaal per jaar, bij het begin van het droogteseizoen. Vroeg in de morgen komen mannen, vrouwen bijeen, meestal op een monga (rotsachtige onbebouwde vlakte, soms bij een rivierbron. Allen zijn, het hoofd vooraan, geladen met allerlei levensmiddelen, die daar geworpen worden als offergave aan Mboli en bestemd zijn tot vergaan (ze nog gebruiken zou een misdaad zijn).

Onderwijl wordt natuurlijk gezongen en worden kreten geuit, waarin men uitdrukt dat iedereen wil gespaard blijven. Opgemerkt zij dat het, in het religieuze offer gaat om de ziele-stof, opgestapeld in de levensmiddelen zelf (alles heeft ziele-stof), maar versterkt door de afstand van die iedere gever ervan doet (zijn persoonlijke ziele-stof die onderdanigheid en hoop uitdrukt op leven, is ermee vermengd) deze ziele-stof trekt in de aarde en ook in de omgeving (vertegenwoordigt doelgerichte energie die beschermend werkt.

Opm.: De A.zande die rond Dungu wonen, hebben onder leiding van een groot personage, het recht een minder belangrijk openbaar offer te brengen (maziga' geheten, dat altijd op een afgelegen weg gehouden wordt. Eveneens ter ere van Mboli. Waarbij Lange opmerkt dat noch afzonderlijke priester, noch tempel, noch altaar gebruikt worden, zowel bij beati als bij maziga.

Mythologisch naturisme:

(= natuurreligie in de vorm van mythen). Zo-even werd vastgesteld dat onweer als bliksemdier opgevat wordt. Ook de hemellichamen zijn voor de A.zande, fantastische dieren (waarbij de zon niet eens als levend opgevat wordt). Mboli is grondig van dergelijke 'dieren' verschillend, natuurlijk. Toch is het dier als opvatten van hemellichamen en weerfenomenen een rest van

natuurverpersoonlijking in religieus verband en dus astraal (= hemellichamen betreffend) naturisme. Een zeker animalisme steekt er ook in.

Bedrieger- en grappenmakergeloof.

Een (goddelijke) bedrieger, (een wezen dat 'god' is, maar mensbedreigend, en (goddelijke) grappenmaker (trickster, een mythologische figuur, nauw verwant met de bedrieger hierboven, maar wezenlijk Tijl Uilenspiegelachtig) vindt men, zoals elders, ook in A.zande-folklore (nevens gewone fabels en dierenverhalen). Zo de 'sambwa Tule', de Tulesprookjes, die 's avonds rond het vuur verhaald worden. Tule wil slimmer en sluwer zijn dan om het even wie, maar wordt zelf meermaals gerold door een sluwere. Daarom volgende aitiologische (etiologische, explicatieve, het waarom verklarende) sage: op een zekere dag steelt Tule de magische pluimen van Yangayama (die pluimen, terloops, bevatten én vogel-zieletof én Yangayama's ziele-stof die mekaar versterken). Daarop ontstaat een gevecht, waarbij Tule van een hoogte tuimelt en te pletter stort.

Zedenles: "Daarom zeggen de mensen: stelen is zonde. Kijk waarom Tule stierf: omwille van Yamayama's pluimen".

WR29

Liegen, stelen is Tule's specialiteit. De Zande lacht om zulke verhalen. Zeker is Tule geen cultuurheld, zoals men dat heet in de vakliteratuur. Een cultuurheld of cultuurbrenger is een mythisch wezen dankzij wiens tussenkomst een of ander cultureel goed, b.v. het planten van voedende planten, tot stand is gekomen binnen de A.zandegroep. De Duitsers heten zo'n cultuurheld 'Heilbringer', heiland, omdat het cultuurgoed in kwestie heil-stichtend is, wat Tule niet is, tenzij als tegenpool.

3.2. Ziele- en geestengeloof (29)

De Zande onderscheidt twee soorten niet-grofstoffelijke wezens: a. de 'mbisimo', de belichaamde ziel (of geest) en b. de 'atolo', de ontlichaamde ziel- of geest, enerzijds en anderzijds, de 'agilisa', de boze 'atolo' (de boze geest).

De menselijke ziel of mbisimo. Het woord 'mbisimo' wordt uitsluitend gebruikt voor de menselijke ziel. Uiteraard onzichtbaar, verblijft de mbisimo in de mens zelf, bij uitstek in de buik. De Zande onderscheidt de mbisimo van de schil in de mens. Dit onderscheid vergt precisering. De schim 'ziet' men in een gezicht (= visioen, schouwen) in waaktoestand.

De eigenlijke ziel of mbisimo ziet men niet in waaktoestand, maar volgens de Zande, kan men de mbisimo wel zien, na de dood van het lichaam, nl. als de mbisimo atolo is geworden, in de droom (als droomverschijning nl.).

Dat betekent dat de onsterfelijke ziel (mbisimo, eventueel als atolo, niet zonder meer zuiver onstoffelijk is, maar minstens gedeeltelijk, fijnstoffelijk (dus met zielelichaam begaafd, maar dan een zielelichaam dat verschilt van de schim, die ook, op haar wijze, ziele-lichaam is).

Dit legt uit waarom de mbisimo, na de dood van het grofstoffelijk lichaam en na zijn scheiding van de schim, 'materiële' noden blijft hebben, men denke aan de Kai en hun offergaven aan 'doden' en dan ook op ziele-stoffelijke wijze 'eet' en 'drinkt'. Mbisimo is dus de menselijke ziel als levensbeginsel (samen met de schim maar anders dan de schim), bij de dood wordt diezelfde ziel 'atolo', niet belichaamde ziel of geest, waarmee men, in de droom, zelfs kan spreken.

Totemisme.

Dit woord dateert van *J.F. Mac Lennan, Primitive marriage, London, 1866* (religieuze fenomenen ineenlopend met exogamie (buiten de stam huwen)) en van *J. Frazer, Totemism,* Edinburgh, 1887 (documentatie). Althans in de vakwetenschappelijke betekenis, want het woord 'totem' was gangbaar vanaf 1778. *Robertson Smith*, leerling van Mac Lennan, publiceert *Kinship and Marriage in Early Arabia,* Cambridge, 1885 (zijn offertheorie bij de Semieten was ophefmakend).

S. Freud neemt dit, in darwinistische en psychoanalytische geest, over (Oedipus-complex in de oerhorde). *E. Durkheim, Les formes élémentaires de la vie religieuze,* Paris, 1912 (pantotemisme: totemisme als basisverschijnsel van socio-religieuze aard). *Cl. Lévi-Strauss, Le totémisme aujourd'hui*, Paris, 1962, tracht deze omstreden werkelijkheid structuraal op te klaren.

WR30

Wat is de kern van totemisme? *Robert Ambelain, Le vampirisme (de la légende au réel),* Paris 1977, pp. 233/234, spreekt de kern uit : 'passation d' âme', een ruil van ziele-lichamen. Volgens Lévi-Strauss is totemisme veelvoudig. Het bestaat tussen:

1. een klasse natuurdingen (dieren, planten, zaken, (b.v. een steen)) en natuurprocessen (b.v. bliksem, rivierbron), enerzijds en anderzijds een groep mensen en hun cultuurdingen en cultuurprocessen.

2. een klasse natuurdingen en –processen, enerzijds, en een persoon en zijn cultuur-dingen (b.v. zijn huis) en processen (b.v. zijn tuinarbeid) anderzijds.

3. een individu uit de natuur (haar dingen en processen), b.v. één welbepaalde slang) en een persoon (b.v. het dorpshoofd) met zijn cultuurdingen en -processen (b.v. zijn hut, zijn rechts-spraak);

4. een individu uit de natuur (haar dingen en processen) en een groep met zijn cultuurdingen en -processen.

Schematisch:

Klasse (natuur) Groep (cultuur)	Klasse persoon	Individu persoon	Individu Groep
Australië Sociaal seksueel	Noord Amerika Nagualisme der indianen	Mota Banks eil.) Kind is mensge-worden plant, gevonden door de moeder	Polynesië, Afrika Één hagedis vereerd door de Polynesiërgroep

Dit is een zuiver maar klein voorbeeld van combinatoriek.

Verdere combinaties:

1. individuele totem,

2. seksuele of geslachtstotem, eigen b.v. aan al de individuen van een geslacht (de vrouwen, de mannen).

3. nationale, tribuale, clanale totem (een heel volk, een stam, een clan), verder ook esoterische totem (nl. van een geheim genootschap).

Hoe nu wegwijs geraken te midden van deze totemistische wirwar? Claude Lévi-Strauss, o.c. 25/26, zegt: het woord ‘totem’ komt van een Noord Amerikaanse Algonkintaal (ten Noorden van de Grote Meren (USA), nl. het Odjibwe, dat de term ‘ototeman’ kent, ‘ote’ betekent ‘verwant zijn’ (inderdaad,

bloedverwantschapstaal is eigen aan alle echte totemisme); het voorvoegsel 'o' betekent 'hij'; tussen 'o' en 'ote' wordt een 't' tussengevoegd om de klinkers uiteen te houden: 'o.t.ote': het achtervoegsel 'man' is tweedelig: 'm' is 'mijn' (bezittelijk voornaamwoord) en 'au' duidt de derde persoon aan. Totale betekenis: hij is van mijn verwantschap. Zo b.v. "makwa nindotem" betekent "kom binnen, mijn clan-broeder". Als structuralist neigt Lévy-Strauss ertoe totemisme te herleiden tot "to classify out the universe" (om met Taylor (1832/1917) te spreken), het heelal exhaustief te classificeren. Taylor wees erop dat exogamie ook bestaat zonder totemisme. Wat Freud niet wist.

WR31

Dat er indeling mee gemoeid is, is zeker; maar de fysische indelingsstelsels, het structurele incluis, komen nooit aan de kern van de zaak! De indeling slaat altijd (indien het over echt totemisme gaat) op de ziele-stof!

R. Ambelain zegt te recht dat ruil van ziele-stof erin bestaat dat een zielenlichaam (de schim, ook dubbelganger, in het Frans 'double' of etherische lichaam geheten) van een wezen, in de plaats komt van het zielenlichaam van een ander, gewoonlijk wederzijds.

Nu weten wij, zie vorig kapittel, dat een zielenlichaam (tot ziele-wezen geworden), gemeenschappelijke eigenschappen heeft met de persoon (en strikt immateriële ziel) van wie het is.

Bij de negrito's, zoals overal elders ten andere, is de hoofdgedachte van de totem: zich tenminste een gedeelte van zijn eigenschappen eigen maken.

De krengvalk b.v. was ertoe in staat te verleiden dankzij de snelheid waarmee hij zich op zijn prooi stort, dankzij de uitzonderlijke scherpte van zijn blik, aldus *Pater Trilles, Les Pygmées de la forêt équatoriale,* Paris, 1932, p. 150, voetnota.

Inderdaad, uitwisseling van zielenlichaam betekent uitwisseling van (karakter)-eigenschappen. De Negrito die de krengvalk als totemvogel heeft, is ervan overtuigd de snelheid bij overval en de blikscherpte met hem te delen.

Daarvan zijn sommige gebeurtenissen een duidelijke vertoning. *I. Bertrand, La sorcellerie, Paris, s.d.* (rond de eeuwwisseling) pp. 16/19, haalt een geschiedenis aan (van *M. Gougenot-des-Mousseaux, Les hauts phénomènes de la magie*, overgeschreven) die zich in Mexico afspeelde.

De nagual is de geest of genius die, volgens de ingewijden ter plaatse, de geboorte van een kind beheerst. Nagualisme bestaat daarin dat wie dezelfde nagual heeft, behoort tot een geheim genootschap. Bij de kerstening opgedrongen door het Spaanse bewind, lieten de leden zich dopen (pro forma) Maar lieten hun nagualisma niet; integendeel, de nagualisten zetten diegenen die gedoopt waren tot geheime geloofsafval aan. Degenen die zich lieten overhalen, werden ertoe verplicht Jezus, Maria, de heiligen te vervloeken (hetgeen, terloops gezegd, niets anders is dan met het woord, geladen met de afkeer voor de Bijbel en het christendom, een zielenwezen ter vernietiging van levenskracht doorsturen naar Jezus, Maria, de heiligen); daarna waste de magiër hun het hoofd en die lichaamsdelen die de heilige doopsel-oliën hadden aangeraakt (ter vernietiging van de ziele-stof die bij het doopsel werd ontvangen).

Voor de kinderen speelde men zogezegd zeker: voor het (niet te ontwijken) doopsel trok de magiër nagualist bloed uit de tong of het oor van de boreling en offerde dit aan de genius (geest) onder wiens nagualisme hij kwam. Duidelijk: het bloed is bij uitstek drager van zielenstof (bloedziel van de Bijbel); met het mini-staaltje bloed werd het hele ziele-lichaam van de dopeling in de ban van de geest gebracht (die de drie vierde van zijn ziele-stof leegzuigt, overigens).

WR32

Eens volwassen (puber), moest het kind dit ritueel bewust over doen en meteen versterken.

Twee dingen: catechese en offerritueel.

a. *Catechese:* de magiër maakte hem duidelijk dat de nagual, die hem het leven, een basisbegrip, had gegeven, hem verder, doorheen het leven, een bewaarengel gelijk, of nog gelijk de persoonlijke daimon der oude Grieken, zou begeleiden, als alter ego (tweede ik), in diergestalte (doordat onze aardse ogen, aldus de initiator, de genius slechts kunnen waarnemen bekleed met een materieel lichaam (grofstoffelijk gematerialiseerd). Op het einde der catechese ging de puber, met de instemming van zijn familieleden, akkoord.

b. ***Offerritus:*** De inwijder leidde de inwijding dan naar een eenzame plaats en offerde aan de genius (geest), die zich dan toonde (verscheen) met dierenuitzicht, leeuw, tijger, krokodil, slang. De verhaler verzwijgt de brutale Mexicaanse offerritus die altijd bloedig was, namelijk het kwetsen van de

genitaliën tot bloedens toe, om de groei en dijkracht van de inwijdeling en die van de geest-nagual te vermengen en dit doordat de inwijder zijn genitaliën weer even deed bloeden en met zijn bloed dat van de inwijdeling vermengde (dit is de zielenlichamen én van inwijdeling én van inwijder en van genius).

De inwijder is als het ware de genius zichtbaar op aarde: zijn bloed is dat van de genius en omgekeerd. De banden die zo ontstonden waren zeer intens. Waarvan een bewijs (althans voor wie de ziele-stoffelijke kant kan zien).

Pater Diëgo was een man van grote moed, van niets vervaard, zoals vele van de missionarissen-pioniers. Op zekere dag bestraft hij een indiaan die een zwaar vergrijp had bedreven. Gevolg: de dader was hierover hevig ontstemd. Hij besloot op wraak. Daarom vat hij post op de oever van de rivier: pater Diego moest er immers doorheen waden om de biecht van een stervende af te nemen. Inderdaad de pater komt, rustig brevierend, op zijn paard voorbij.

Pas in het water, voelt zijn paard zich tegengehouden. De religieuze kijkt naar beneden en merkt een kaaiman op die het paard tracht in het water te trekken. Bij dat zicht, geeft hij de teugels en bidt om Gods bijstand met zo'n heftigheid dat hij z'n paard zo krachtig vooruit joeg dat het de kaaiman uit de rivier sleurt: een regen hoefslagen en een massa stokslagen komen terecht op de kop van het dier. Het wordt tot lossen gedwongen en blijft duizelig achter. De priester reist door.

Afgestapt op zijn bestemming begint hij met het voorval te vertellen. Pas heeft hij de stervende de biecht afgenomen, of een bode komt voorbij die de dood van de Indianen meedeelt, die hij, enkele dagen tevoren had bestraft.

De ongelukkige indiaan was gestorven, men lezen goed, onder de hoef- en stokslagen van de Pater en zijn paard! Pater Diego gaat ter plaatse:

1. Men vond de kaai dood op de oever.

2. de indiaan vertoonde dezelfde sporen van slagen waaraan de kaaiman, d.i. zijn nagual, gestorven was.

WR53

Het is duidelijk: wat hier verhaald wordt, is geen alleenstaand feit. Dergelijke dingen doen (en deden) zie overal ter wereld voor waar totemisme

in de ware zin (dus de ruil van ziele-lichamen met of zonder bloedige ritus) heerst, althans als de totem een dier is van vleesetende aard.

Het offerritueel, degelijk voorbereid door groepsinwijding (en dus met fusie van de ziele-lichamen van allen die men ging inwijden en eveneens de reeds ingewijden die meedoen, wat, uitzonderlijk sterk, een groeps-ziele-lichaam, ook collectief mystieke lichaam of, in esoterische kringen, egregore geheten, produceert ("eendracht maakt macht", ook hier), bereikt een fusie van ziele-lichamen tussen de groep en de groep dieren in kwestie, hier de kaaimans, fusie die zo innig is dat kwetsuur van het (fysicale) lichaam van de nagual in diergestalte (echt animalisme meteen of theriomorfe religie) door weerslag (via de gefusioneerde ziele-lichamen) dezelfde kwetsuur betekent voor het (fysicale) lichaam van de nagualist.

Alleen de leer omtrent ziele-stof en haar wetmatigheden geeft hier de sleutel tot juist inzicht. Natuurlijk kan men, het zonlicht gelijk, de feiten loochenen, om niet geconfronteerd te moeten worden met de leer van de ziele-stof! Maar dat is dan gewoon onwetenschappelijk of, liever verkeert wetenschappelijk, want, omdat de doorsnee galileïaanse natuurwetenschap ziele-stof pas begint te ontdekken in parapsychologie in Oost en West (denk aan de aura-doorlichtings-methoden allerhande die, sedert enige jaren, op gang komen), daarom alleen hoeft nog niet de feiten loochenen en hun ware uitleg, die tot het gemeenschappelijk bewustzijn *van* alle archaïsche religies behoort.

Keren wij nu tot de Niam Niam terug.

We beschikken nu over voldoende inzicht om nauwkeurig Lagae te volgen. Inderdaad de A.zande (o.c. 8/10) veranderen, na hun dood, in het clantotemdier dat hun eigen is. "De mens is zo-even gestorven, beweren zij, hij verandert in een dier; de enen veranderen in een slang, anderen in een bliksemdier, enzovoort". Dit stelt een probleem: Wat juist, de mbisi-mo of schim of beide, elk op zijn wijze, verandert in totembroeder? Het antwoord is duidelijk.

1. De Zande zegt niet: "Onze Mbisimo verandert in een luipaard" of zo, neen, hij zegt: "Wij veranderen in luipaard" of juister: "Hij, zij verandert in luipaard". Het individu wordt bedoeld. De Mbisimo gaat daarheen waar Mboli is (en de Zande weet dit niet nader te bepalen, natuurlijk).

2. De omvorming tot ziele-dier(totem) staat, over het algemeen, in verband met de plaats waar het lichaam begraven ligt; het totemdier ontstaat daar ter

plaatse. De Zande beweert dat men de slang, de leeuw, de luipaard, het zwijn en andere ziele-dieren-(totems) altijd ziet ronddwalen in de omgeving van het graf. Zelfs beweert men dat men, over het algemeen als het om kruipdieren gaat, het ziele-dier, in verschillende fasen, kan zien uit graf tevoorschijn komen. Inderdaad, deze vorming van het ziele-dier is niet ogenblikkelijk: zij kan nogal lange tijd in beslag nemen.

WR34

Besluit:

1. Het individu,

2. voor zover dit voortleeft in het begraven lichaam (dus in zijn schim, die geleidelijk uit het grofstoffelijk lichaam los komt), verandert in ziele-dier (d.w.z., verdicht zich, condenseert zich, materialiseert zich geleidelijk van een soort nevel tot een duidelijk waarneembaar verschijnsel, ja fysische dier).

De Mbisimo echter verlaat_ogenblikkelijk het dode lichaam. Men kan daartegen in aanvoeren dat, in het spreken der A.zande, de atolo of ontlichaamde ziel de toppen van sommige bergen bewoont, zo b.v. de Zaba (gebied van Bafuca), de Bangenze en de Bagunde (in het oosten) de Mbarawa (in het Yembio gebied); zij beweren dat men er stemmen hoort, dat men er soms lichten waarneemt, vooral in de termietentijd. Zij beweren dat sommige rivierbronnen door Atolo bevolkt zijn. Sommige legenden gewagen ervan.

Maar de A.zande zeggen dat zij dit niet juist kunnen zeggen. Opgemerkt zij dat dit geen Mbisimo in de gedaante van atolo zijn maar schimmen, die, onvermijdelijk, een verhouding hebben tot de atolo (= gewezen Mbisimo) waarvan zij zielenlichaam zijn geweest.

Totaal besluit:

1. er is de ziel (Mbisimo).

2. deze heeft een fijnstoffelijk ziele-lichaam dat, met haar, de dood overleeft en haar aankleeft in haar toestand van atolo (ont-lichaamde ziel).

3. De mbisimo heeft een tweede ziele-lichaam, dat, bij de dood, van haar loskomt en het lichaam blijft aankleven, dat verandert geleidelijk in een ziele-dier; dat dwaalt rond als een ziele-wezen op sommige berghoogten of rond sommige rivierbronnen, waar offers werden gebracht, praktisch altijd bloedige offers.

Waar de bloedziel, het wezenlijke gedeelte van de schim ook een degelijk stuk van het eigen Mbisimo ziele-lichaam, geofferd werd: waar bloed aan te pas komt, daar lopen voortaan (zonder een macht-volle Godgegeven ingreep is daar niets aan te veranderen, zo machtig is een offer van de bloedziel)

1. de meer aan het grofstoffelijke lichaam gebonden schim en

2. een goede dosis Mbisimo-ziele-lichaam, ineen. Zo dat, in die niet zeldzame gevallen, inderdaad de atolo (in het grootste gedeelte van zijn eigen ziele-lichaam), samen met de schim, plaatsgebonden dwalen, verschijnen, werkdadig zijn, enz.

Manisme of voorouderverering.

Het totemisme wijst op de natuurbinding (voorwerp, plant, vooral dier en dan liefst via bloedritus), zodat het totemisme een naturisme, een natuurreligie impliceert.

De ziele-leer der archaïsche religie heeft nog een andere, buitenaardse zijde, de voorouderverering (die wij reeds verscheidene malen zijdelings ontmoet hebben).

Herbert Spencer (positivistisch socioloog van lijn van Auguste Comte) *Principles of Sociology*, London, I, 1876, wees op dit zeer verspreid fenomeen van religieuze aard.

Denk aan onze jaargetijden; aan ons Allerzielenfeest. Daarin leeft een rest van manisme voort.

WR35

Ook bij onze spiritisten: *Pierre Mariël*, iemand die iets kan van weten, in zijn *Magiciens et Sorciers*, 1974 blz. 166, wijst erop dat, rond 1775 te Lyon, een geheim genootschap, o.l.v. Jean-Baptiste Willermoz, het moderne spiritisme uitbouwde, dat in de Amerikaanse en later in de Europese openbaarheid kwam met de fameuze vier gezusters Fox (Hydesville, 1847).

Deze moderne vorm van necromantie, (dodenoproeping) is slechts en actualisering van een archaïsch fenomeen.

De Dorpsstichting.

Wanneer de Zande een nieuwe woonplaats sticht, dan gaat hij eerst naar het woud en haakt nu eens sasa- dan weer domahout om een tuca (een wij-

paal) te maken. Liefst kiest men een stok die in korfvorm loopt (met drie of vier takken) of, nog, men splijt het ene uiteinde om drie, vier takken uiteen te trekken die men samenbindt in korfvorm. De korf zelf gaat tot 30 cm. Daarna wrijft men de schors ervan in met wij-as (deze as is blijkbaar rest van verbrande mensenoffers, iets wat Lagae verzwijgt, om zijn lezers niet te ergeren, hoogstwaarschijnlijk.

Zoals *Roland Villeneuve, Le cannibalisme (Mesures et démesures de l'anthropophagie)* 1973, p.11 zegt, zijn de Niam Niam omofagen (= kannibalen of menseneters), wat niet belet dat niet alle Zande het zijn, natuurlijk. Daarna plant men deze wij-stok met korf bovenaan hetzij in de nabijheid van de woning hetzij te midden van het verblijfsplein, zodat de korf omtrent 1,5 m hoog prijkt.

Deze tuka is het voorouderaltaar, waarop de offergaven gelegd worden om er, ter ziele-stoffelijke voeding van de voorouders, te vergaan als wij-voedsel of wij-drank. Het voor-ouderaltaar van het dorpshoofd is anders: het bevindt zich in zijn woning zelf, heeft de vorm van een huisje van omtrent 1 m², ternauwernood 1 m hoog, bedekt met een strodak en met stokken van omtrent 1,5 m hoog als steunpijlers.

De wij-gaven, de met kracht geladen gaven, worden erin gelegd. De dorpshoofden offeren dagelijks, wat de onderdanen niet doen. Tot daar de infrastructuur.

Hoe verloopt nu de eigenlijke dorpsstichting?

1. Voordat iemand ook maar iets eet, neemt de Zande het eerste voedsel van ter plaatse en plaatst het op de tukakorf "voor de ziel van zijn vader of voor de ziel van zijn moeder eveneens" (o.c.11).

2. Daarna plant hij de eerste eet- en voedingsplanten in het pas gestichte dorp. Deze groeien goed. Bij de oogst neemt hij eerstelingen (d.i. de eerste exemplaren, die de 'macht' (ziele-stof) én van de aan de voorouders toegewijde grond én van de vrouw die de planting voltrok én van de plant zelf bevatten) plaatst ze op de tuka "voor de (naar ziele-stof hongerende) 'manes' (zoals de Latijnen indertijd de geesten der afgestorvenen heetten").

WR36

3. Daarna trekt de Zande voor de eerste keer op jacht.

Zijn vrouw (chtonisch element) bereidt de lever van het dier; hij neemt deze spijs en plaatst ze in de tukakorf, voor (ziele-stof honger van) de ziel van zijn vader of van zijn moeder. De lever geldt als bijzonder 'macht-dragend' (= zielestof-rijk): het eten en het drinken hapert a.h.w. daar en minirestjes ervan kleven, soms jarenlang, in de lever; deze zijn 'heilig' als homeopathische hoeveelheden (d.i. ultrakleine dosissen) fluïdum.

Daarvandaan de grote rol die de lever speelt in offers. Ook het hart is belangrijk. De adem slorpt de lucht op, die drager is van het landschapsfluïdum

Beiden - bloed en adem - vloeien fysisch en ziele-stoffelijk ineen in het hartorgaan; vandaar de knooppuntfunctie van het hart in lichaam als ziele-lichaam.

Offers geschiedden steeds in de voormiddag. Gewoonlijk begint men met veel gebaren te maken voor het voorouderaltaar met bombila-bladeren in hand.

Weerom: gebaren maken is gelijkwaardig aan dansen en zich bewegen; al de voegen van het (ziele)lichaam komen los; de lichaamswarmte neemt toe: in verwarmde (ja, verhitte toestand straalt het (ziele)lichaam veel sterker uit; vooral wanneer een vrouw zich ritueel beweegt, komen al de krachten van het heelal, tot ver in de sterrenruimten.

'Mundus', (Latijn) betekent zowel wereld en heelal als vrouwelijke verschijningswijze in benadrukte toestand.

'Kosmos' (Grieks) betekent orde, ordening, zowel in het groot (macrokosmos) als in het menselijk (microkosmos); waarbij de vrouw, in haar opschrik (cosmetiek) bijzonder sprekend optreedt, vooral wanneer zij ritueel beweegt, verzinnebeeldt zij, (= stelt zichtbaar tegenwoordig, 'similitudo participata', gelijkenis die deelneemt (aan het gelijke), 'symbool') het bewegende heelal als met ziele-stof geladen ruimte; deze 'macroskosmos - microskosmos' verhouding vindt men over de gehele aardbol als basisopvatting verspreid.

Eens en ritueel gevestigd (cfr. onze liturgische kerk- en huiswijding), wordt de Niam-Niam gewaar of zijn lichaam gedijt op deze plaats.

Indien dit niet geval is, dan raadpleegt hij de tovenaar. De tovenaar die als waarzegger fungeert, past dan toe wat wij, sedert Liébault en Freud, de vrije associatie heten. Hij buigt zich, nadenkend, zijn fetisjen aanrakend, de linkerhand op de rug van de vrouw met wie hij leeft, over de gezondheid van de Niam-Niam.

Aan de aard van de trillingen die zijn wijvrouw, via haar onder rug, naar zijn linker doorstuurt weet hij welke de herkomst is van de ziele-stof die zo via de wij-vrouw (en door haar ziele-stof versterkt: zij is versterker, 'ampli') doorkomt.

Indien het de voorouder(s) is (zijn), dan zegt hij: "uw vader (uw moeder) bewerkt u. Zij hebben nood, grote nood aan jachtvlees (in geval van verwaarlozing van voorouders) of aan een kip". Daarop beveelt de Zande zijn vrouw (wij weten waarom: als vrouw, met het heelal verbonden, laadt zij het dier op terwijl zij het bereid), een kip te doden en te bereiden.

WR37

Hij neemt deze uiterst met vrouwelijke ziele-stof geladen kip (of jachtwild, in het tweede geval, nl. van verwaarlozing van de akker- de brousse-atolo's) en legt ze, met de nodige plichtplegingen, op het altaar. Weerom als 'voedsel' voor de atolo's.

Indien men de voorouders verwaarloost (negligentia, verwaarlozing i.p.v. religio, eerbiedige verzorging), zullen dezen zich langen laatste wreken:

1. een onheilspellende droom zal doorkomen,
2. aanplantingen zullen kwijnen,
3. allerlei kwaaltjes en kwalen zullen zich voordoen.

In al dergelijke gevallen begeleidt de deskundige tovenaar als waarzeggers de Niam-Niam van geval tot geval: om, dankzij 'vrije associatie' (= vrije inval op grond van de toespitsing van de aandacht met contact (fysisch of zuiver fluïdiek, nl. in gedachten) met de ruggengraat van zijn wij-vrouw (als versterkster van de 'kracht' die het kwaad aankondigt of volop sticht).

Twee grote mogelijkheden staan open (intervalstructuur):
het kan een lot zijn, veroorzaakt door een zwart magisch ingesteld medemens. Of deze zich daar nu van bewust is of niet, is een tweede mogelijk koppel. De waarzegger heeft zijn vrouw voor zo'n gevallen opgeleid tot wat men

hier in het Westen een ‘medium’ (Grieks: ‘meson’, tussenterm, bemiddelaarster) noemt.

Hij zal met zijn individuele wij-vrouw op elk geval afzonderlijk ingaan. Dit via contact dat minstens fluïdiek (= in gedachten) is, maar liefst nog fysisch ook (Frazer sprak van contactmagie). Dit “ingaan op” is steeds een vorm van vrije associatie.

Het lot kan veroorzaakt zijn door één of andere atolo of het kunnen zelfs - zie straks nog - veel agilissa zijn die nog meer onheil stichten. Bij zware graad van verwaarlozing der atolo (als voorouder begrepen, niet als agilisa (waarover straks meer) gebeurt het, aldus zegslieden der A.Zande, dat zij hun wraak laten voeren door in de mond brand te veroorzaken, zo dat de wonden ervan duidelijk waarneembaar zijn en dat de getroffene zwaar ziek valt. In dat geval zegt men: “De atolo hebben zich van het ‘slachtoffer’ meester gemaakt; hij is ervan bezeten”.

De bezwering verloopt als volgt.

1. Een bloedverwant komt de bijzondere plechtigheid verrichten, nl. een echt zoenoffer, maar dan in de zin van het door agilisa beheerste heidenen. Dat zal straks beter blijken, als nl. klaar zal gemaakt worden de transitieve ketting van uitzuiging van zielestof die gaat van de ‘bezetene’, doorheen de atolo naar de agilisa.

In de plaats van ‘bezetene’ spreekt men hier beter van ‘gevampiriseerde’, want de wonden in de mond tonen dat bloedverlies, nu echter binnen het lichaam, een stigma gelijk. Het is dat bloed waarop - onrechtstreeks - de agilisa het gemunt hebben.

De agilisa zijn net als de atolo door en door bloeddorstig en zuigen de ‘bezeten’ persoon uit in zijn ziele-stof), of beter, in zijn bloed-ziele-stof).

Daarom behoort het in alle geval een bloedverwant te zijn. Bloedidentiteit geeft ziele-stofidentiteit.

De bloedverwant neemt een witte kip als gangmaakster.

WR38

2. De bezetene brengt de nacht door thuis, nadat de bloedverwant hem bezocht heeft (= eerste uitwisseling van de bloed-ziele-stof tussen beide) maar ‘s morgens komt hij zich neerzetten bij het tuka-altaar.

3. Daar komt zijn bloedverwant met de kip in de hand hem vervoegen: hij begint een gebarenspel voor het atolo-altaar, zonder bombili-bladeren (deze dienen blijkbaar voor de inwijding op de eerste plaats, Lagae preciseert niet), maar met de kip, wier vleugels en poten hij vasthoudt om ze ritueel op neer te bewegen. Daarbij bidt hij de voorouders de zieke met rust te laten: “Atolo van mijn bloedverwant, ik verlang dat gij hem verlaat; laat hem met rust”.

4. De bloedverwant neemt de kip mee en geeft ze aan een vrouw met de opdracht ze te bereiden. De vrouw, bloedverwante of niet (haar ziele-stof is beslissend), grijpt de kip en bereidt ze vlug, dezelfde morgen nog, en geeft ze aan de bezetene bij de offerpaal.

5. De zieke verorbert de kip bij de paal die als altaar dient. Niemand anders mag de kip in kwestie verorberen: hij alleen eet ervan en eet ze op. Opgemerkt zij dat het bloed van de kip, vermengd met de ziele-stof van de bijzonder daartoe door de tovenaar opgeladen wij-vrouw die de kip bereidt, door deze laatste naar de voorouderaarde toegestuurd werd bij het rituele doden, - voorouderaarde die het bloed opslorpt (zie Gen 4:9/10: het bloed van Abel in de mulle aarde gevallen; zie *Lev 17:7:* de veldgeesten eisen offers).

Besluit: Zowel de vestiging als de bezwering zijn toepassingen van wat *John Michell, The earth Spirit (Its ways, Shrines and Mysteries*, London; 1975; (*Fr. L’esprit de la terre ou le génie du lieu*, Paris, 1975) beschrijft als verering van de geesten er plaatse, waarover Platon (De wetten) het heeft. Platon knoopt aan Hesiodos aan: de mensen van het Chronos-tijdvak, geleid door geniï (geesten) van de aarde (= aardbeheersers), verplaatsen zich langs de wegen van hun voorouders.

Zie ook *A. Bertholet, Die religion des Alten Testaments*, 1932, s. 9/13 (Dämonistisches) en ook s. 24/28 (Toten- und Ahnenkult) enz..

Een merkwaardig voorbeeld is Recht 4:4/5

(Debora, een rechter over Israël tegelijk, hield zittingen onder de Deborapalm, waarbij Bertholet terecht opmerkt dat van de boom en diens geest (en ziele-stof, aan die geest én aan de boom ontsproten) de inspiratie uitstroomt op diegene die zich binnen het fijnstoffelijk bereik van de boom bevindt.

Vgl. *1 Sam 22:6*; *Gen 12:6*; *Recht 9:37*, zie ook *Gen 14:7* (gerechtsbron), enz. waaruit overduidelijk blijkt dat vroegste oudtestamentische mens de geest ter plaatse (veld- bron- water- boomgeest) kende.

Bij de Niam Niam blijkt dit vooral uit de vestigingsriten (vgl. *Josue 6:26* (de vestiging van Jericho met het eerstgeborenenoffer; Lagae verzwijgt dit voor de Niam Niam).

Vgl. *1 Kon 16:34*: de andere riten zijn maar de herneming en versterking van die eerste riten.

WR39

Polydemonisme.

Volgens *D.J. Wölfel, Die Religionen des vorindogermanischen Europas*, Wenen, 1951, is polydemonisme (verering van daimonia, demonen, al of niet in hun veelsoortigheid (poly)) een uitloper van naturisme (mythologische natuurverering), waarbij de nadruk gelegd wordt op het feit dat de zgn. 'heilige' (dus rijk aan ziele-stof) natuurkrachten - aldus Wölfel - wildheid, barbaarsheid, dierlijkheid uitstralen.

Men neme, ten andere, als klein voorbeeldje *2 Kon 3: 27; Recht 11: 23/24*. Ook zij verwezen naar *W. Howells, De godsdienst der primitieve volkeren*, 1963, blz. 149/152 (Waar over de dzjinn's sprake is: bedrieglijk-verraderlijke natuurgeesten, verschijnend onder allerlei menselijke of dierlijke vermomming, - in Islamitisch N. Afrika).

Een ander uitzonderlijk goed beschreven voorbeeld geeft *Jean Kerbouill, Vaudou et pratiques magiques*, Paris, 1977 (zie ook zijn *Le vaudou (Magie ou religion)*, Paris, 1973.

Wie zich in demonisme verdiept, denkt onvermijdelijk aan 'het rijk der hel' van de Oosterse liturgieën (zie b.v. *E. Mercenier, Le prière des églises de rite Byzantin, II (Les fêtes*), Chevetogne, 1948, o.m. p. 41): 'Hades', onderwereld, betekent zowel de sfeer van de zgn. eeuwige hel, nl. deze der opstandige engelen en der verdoemden (= Satanisch ingestelde mensenzielen), als het tijdelijke verblijf van die zielen die in de greep van de eerste sfeer zijn blijven steken.

Toegepast op het Niam-Niamgeloof: de onderwereld omvat niet enkel de atolo, in de greep der agilisa, maar anders van ingesteldheid; de onderwereld omvat allereerst de agilisa, de boze geesten, die de door hen misleide en uitgezogen atolo beheersen.

Ons Credo zegt dat Jezus "ter helle (= onderwereld) neergedaald is", - niet zonder reden: de atolo (cfr. ons vagevuur) zijn te verlossen (hoewel alleen door Jezus, gezien de enorme, bloedzielige greep waarin de agilisa als 'vampieren' (= bloedziel-uitzuigers) ze ooit vastklonken).

Ook kan men niet nalaten te denken aan de bladzijden in *Salomon Reinach, Cultes, mythes et religions, t. I*, Paris, 1922, pp. 347/362, besteed aan "Satan et ses pompes".

Reinach onderstreept dat oorspronkelijk het enkelvoud 'pompè', stoet (begeleiders) gold : "Le cortège du diable se, compose d' une multitude de démons, parmi lesquels se distinguent les anges rebelles qui se sont révoltés et ont été frappés avec lui." (349). Vgl. *Mt 25:41*.

De amfitheaterspelen, zegt Reinach, p. 351, waren ingesteld ter ere van de afgestorvenen of om de voorouders te sussen' (verzoeningsritus); dat is demonencultus; de plechtige processies, de 'heilige maaltijden' (aan de vooravond) behoren tot dezelfde sfeer, ook zij zijn begeleid van Satan en zijn gevolg (pompè).

De afzwering voor de heidenen - in het preconciliaire doopritueel, zegt Reinach overtuigend, is Bijbels (*Ps. 96:5*; vooral paulinisch: *2 Kor. 12:7*; *Rom. 8:38/39*; *Efes. 6:12/16*; *Gal. 1:4; 4:8*; *1 Kor. 10:19/21* enz.).

WR40

Vampirisme

Een klassiek voorbeeld is *Philippe Virey, La religion de l'ancienne Egypte*, Paris, 1910, pp. 269/ 272, te vinden (Ounas, de ziele-vreter).

Maar laat ons een concreet voorbeeld geven.

R. Ambelain, I,e vampirisme, Paris, 1977, pp. 141/143, heeft het over de epidemie, in de jaren 1730, van vampirisme in Centraal-Europa, Bohemen, Moravië, Servië, Hongarije, Roemenië, Rusland, enz.).

Een mens wordt ziek door verkwijning: hij verliest de eetlust, vermagert zienderogen en, na acht dagen of wat meer, soms vijftien, sterft hij zonder koorts noch enig ander symptoom, tenzij de vermagering en de uitdroging.

Men zegt in dit land (Walachije nl.), dat een spook (= een ziel die zich op hem vastzet) zich aan hem, vasthecht en hem het bloed uitzuigt.

Onder degenen die met deze ziekte geplaagd zitten, menen de meesten dat zij een wit spook zien (een witte schim) dat hen overal volgt als de schaduw van hun lichaam. Opgemerkt zij dat dit een fijnstoffelijke gedaante is (zie hoger).

Daarna volgt de beschrijving van de bezwering die men in Walachije (rond Temesvar), in die tijd, toepaste; zij is religie-historisch hoogst leerzaam: “Men kiest een jongen uit die de leeftijd heeft van iemand die nog nooit zijn lichaam gebruikt heeft; d.w.z. van wie men gelooft dat hij maagdelijk is. Men doet hem naakt op een hengst stijgen die niet gesneden (gecastreerd) is, die nooit gedekt heeft en volkomen zwartharig is. Men doet die hengst op het kerkhof rondlopen en over alle graven gaan. Dat graf waar het dier weigert over te stappen, niettegenstaande de macht van zweepslagen die men het toedient, wordt beschouwd als bezet door een vampier.

Men opent dan de grafkuil en men treft er een lijk aan zo goedgevleesd en zo schoon als was het een mens die gelukkig en rustig ingeslapen was. Men hakt de nek van dit lijk af met een slag van een spade, waaruit dan een van de schoonste en hoogroodste soorten bloed tevoorschijn komt en dit overvloedig.

Men zou zweren: één van de gezondste en levendste mensen die men kent. Eens dat gedaan, vult men de kuil en men kan erop rekenen dat de ziekte ophoudt en dat allen die erdoor aangetast waren, hun kracht geleidelijk herwinnen, net zoals lui die aan een langdurige ziekte ontsnappen en die al lang uitgeput waren.”.

Ziedaar wat het Latijns sprekende Europa van die dagen “magia posthuma”, (posthume magie) geheten heeft! In deze beschrijving mist men een variante van hematodrosie (haimato = bloed; drosia = dauw, schuim), die men in andere beschrijvingen aantreft.

Daarvan is Noord-Libanese ‘heilige’ (opgelet: volksmensen canoniseren vaak al te gemakkelijk!), Sjarbel Makhlouf (1828/ 1898) een voorbeeld: in

1899 opent men zijn graf en treft zijn lichaam goed bewaard aan en schoon rood bloed vloeide, met water gemengd, uit zijn zijde. Zijn lichaam was soepel, niet verhard, een vers bloed uitslaande". Ziedaar de fameuze haimatodrosia (Griekse naam).

WR41

Een derde variante van bloedzweet (hematodrosia) maar binnen christelijke sfeer is de stigmatisering: hetzij heiligen hetzij hysterici krijgen, op zekere dag, plots, de bloedschuimvlekjes aan beide handen en voeten (soms aan het hart of zelfs het voorhoofd), die zachtjes leken, (eerst rood, daarna, door aanraking met de lucht, bruin bloed afgevend); de verhouding is 1/7 voor de manlijke gevallen, 6/7 voor de vrouwelijke. Maar hier gaat het over levende personen: Franciscus van Assisi was de eerste in een reeks tot op onze dagen.

In al deze Gevallen beschikt hetzij een lijk (volgens Karl-Ferdinand von Schertz, Magia posthuma, Olmuz, 1706, is men, in Bohemen, ervan overtuigd dat heksen (manlijke en vrouwelijke), ketters, alchemisten, losbandigen mogelijke kandidaten zijn: daarom controleerde men daar hun lijken zelfs voor de begrafenis) hetzij een levenslichaam over een teveel aan bloed op grond van uitzuiging, via de ziele-stof, van de bloedziel(estof) van anderen. Want vampirisme is dat: bloedziel-vreterij.

Lustmoord en menseneterij.

Zeer verwant met het fluïdieke zielevreten is de menseneterij (kannibalisme, ook omofagie of antropopofagie geheten). *R. Villeneuve, Le cannibalisme,* 1973, vermeldt:

1. Kannibalisme als voeding (de Niam Niam van Centraal Afrika ('grote eters',) slepen de tanden daartoe en waren alleseters).

2. Oorlogskannibalen (de koppensnellers b.v. al of niet magisch bedoeld).

3. Ritueel misdadige kannibalen (de Mau-mau b.v. alsook de lykantropen (weerwolf-mensen).

4. religieuze kannibalen (het mensenoffer als officiële religie: de Mexicaanse Azteken en de N.O. Indische Khonds muntten daarin uit).

5. Het pathologische kannibalisme (waaronder de lustmoord, - iets dat, in juridische middens, 'vampirisme' geheten wordt, maar dat goed moet onderscheiden worden van het fluidieke waarover het hier gaat; vgl. *R. Delorme, Les vampires humains*, Paris, 1979, geeft elf historische voorbeelden, van Dracula tot Kuno Hoffmann).

In al deze gevallen valt het bloedzwelgen op, hetzij van levende hetzij van dode lichamen.

Waarom deze schijnbare omweg? Omdat demonisme in de strikte zin steeds, rechtstreeks of onrechtstreeks, gesteund is op het eten van vlees en het drinken van bloed. Dit kan hetzij zuiver fluïdiek, hetzij nog fysisch op de koop toe. Of liever steeds zuiver fluidiek maar steeds ook met een minimale aderlating in welke vorm ook: men denke aan de onderhuidse of interne bloedingen allerhande bij gevampirizeerden.

Er dient op gewezen dat er een rangorde of hiërarchie bestaat: vampieren zijn transitief. Zij zijn vaak zelf slachtoffer van bloedziel-uitzuiging; en op hun beurt maken zij slachtoffers, die weer op hun beurt slachtoffers maken. Men spreekt van kettingreactie.

WR42

De A.zande hebben klaarblijkelijk een analogon van wat S. Reinach heet "het dubbele gevolg" (mompé) van Satan:

a. de kwaadaardige atolo (zie hierboven de lichtere of zwaardere graad van verwaarloosde voorouderzielen) en

b. de veel kwaadaardiger agilisa (de eersten beantwoorden aan 'les démons' en de tweeden aan 'les anges rebelles' van S. Reinach, a.c., 354).

Op dat onderscheid gaan wij nu nader in. "De agilisa zijn als de atolo. Toch is hun temperament verschillend van dat van de atolo. De agilisa zijn boze atolo, want zij jagen op de mens in de brousse en behandelen hem zo dat hij niet meer erin gelukt behoorlijk te spreken zoals mensen dat doen. (…) De agilisa vallen de mensen lastig en slaan ze. De A.zande zijn ten zeerste bevreesd voor de agilisa." Aldus uit zich een Zande (o.c., 14).

Lagae legt dit uit: de atolo maar ook de agilsa zijn de zielen van de mensen, van de (voor)ouders die gestorven zijn. Maar dit laatste soort ontlichaamde zielen verschilt van de gewone (zelfs van de verwaarloosde) atolo door kwaadaardigheid. De (boze) agilisa huizen hetzij in de omgeving van sommige bronnen met steile oevers, hetzij op sommige rotsachtige en onbebouwde vlakten.

De Zande die een beetje weet waarover het gaat, zal zich nooit op die plaatsen wagen; hij zal ze omzeilen met grote zorg. Het valt vaak voor, beweert men onder de A.zande, dat degene die er zich toch waagt, gevat wordt door de agilisa, die soms een menselijke gedaante aannemen om zich feillozer van hun slachtoffers meester te maken. Hij wordt dan geslagen (omwille van het al of niet onderhuidse bloed, - klaarblijkelijk, want het vreten van de ziele-stof, aanwezig in het bloed, is hun beweegreden).

Hij wordt nagejaagd in de brousse, als een stompzinnige zich gedragend; in die toestand dwaalt hij dagenlang rond totdat zijn verwanten of vrienden, ondertussen op zoek naar hem, op hem vallen in deze treurige toestand.

De ongelukkige brengt geen begrijpelijk woord meer uit; hij vreet modder en aardwormen; weigert alle ander voedsel.

Wie denkt hier niet aan Nabukodonozor (Naboe-kadnezar) uit het *boek Daniël 4: 25/34*: "Hij werd uit de gemeenschap der mensen gestoten, at gras als het rund, enz." Hij mijdt de aanwezigheid van vreemden en behoort daarom nauwkeurig bewaakt te worden zodat hij niet weerom ontsnapt om rond te dolen als een dier in de brousse.

Opgemerkt zij, zoals *R. Ambelain, le vampirisme*, p. 233/234 terecht opmerkt: de verdierlijking die optreedt bij de mens die gewild of ongewild, de Afrikaanse diertotemismen (die echte animalismen of theriomorfe religies zijn) kennen de twee vormen - de ziel uitwisselt met die van een dier: voor altijd stompzinnig blijven na deze ziele-ruil" is het uitwerksel.

Wel gebeurt het, zegt Lagae, dat soms het slachtoffer wat vatbaarder wordt voor menselijke samenleving. Ook dat er zijn die als een orakel (waarzeggerij) verborgen dingen aan het licht kunnen brengen : onder de invloed van de 'begeestering' (= bezetenheid door een of meer geesten; men denke aan de bezetene der gerasenen) die Jezus tegemoet liep (*Mk. 5: 1/20*):

WR43

"Legioen is mijn naam, want wij zijn met velen"; passus van het Evangelie waar het theriomorfe polydemonisme nog tot in de Bijbelse sfeer reikt) heeft soms een slachtoffer dromen of ingevingen, die door de Niam Niam niet lichtzinnig opgenomen worden.

Besluit:

De agilisa zijn boosaardig. De A. zande zijn t.o.v. hen door diepe weerzin bewogen; zij bidden tot de (zelfs verwaarloosde en dus tot op zekere hoogte kwaadaardige) atolo en onderhouden ze in manistische vereringsvormen (voedsel); maar tot de agilisa bidden zij nooit en 'voeden' doen zij ze ook nooit: "Zij verachten ze; vluchten ze, want de agilisa vangen de mensen en mishandelen ze en leren hun slachtoffers het kwaad." (o. c., 16).

Opgemerkt zij dat de bronnen met steile oevers, en de rotsachtige onbebouwde vlakten, bij sensitieve waarneming, - bij 'vrije associatie', zou men nu zeggen - overkomen als plaatsen waar, in vroegere tijden, mensen totemistisch, maar dan dier-totemistisch) in bloedziel-vretende riten geslachtofferd werden. Waarvandaan komt de eigenaardige aangetrokken worden van sommige Niam Niam, niettegenstaande de meest strenge taboes van hun stam, tot die gevaarlijke agilisa-landschappen?

R. Delorme, Les vampires humains, pp. 84 ss, heeft het over de Düsseldorfse lustmoordenaar Peter Kürten; men heeft, met zekerheid, zestien lustdodingen op zijn actief geschreven, bij z'n proces; er zijn er minstens zoveel. Deze sadistische mens beleefde het orgasme op het ogenblik dat hij zijn slachtoffer met de dolk doodstak of wurgde of hoe ook doodde.

Verscheidene vrouwen die hij maar half had gewurgd, hebben hem daarna weerom opgezocht; meer nog; talrijke vrouwen verdrongen mekaar aan de poorten van de gevangenis van Keulen-Klingelpütz om te vragen dat men haar liefdebrieven, bloemen en gedichten aan de gevangene Peter Kürten zou afgeven (p. 86)!

Het onbewuste van een aantal mensen is, zowel in Europa als in Afrika, blijkbaar zo dat het naar bloedziel-vretende figuren of plaatsen wordt aangezogen.

Zij zijn in een, in hun onderbewustzijn aanwezige 'slavernij' van demonische aard. Net zoals de atolo ertoe gedwongen worden de levenden, bij verwaarlozing, uit te zuigen in hun ziele-stof (d.i. in hun geluk), zo worden bepaalde levenden ertoe genoopt zich te laten overvallen door zulke uitzuigende wezens.

Achter deze twee vormen van slachtofferen van bloedziel(estof) staan de boze geesten, bij de Niam Niam de agilisa. Dit doet denken aan *Daniël 7:9/14*, waar het over het wereldoordeel gaat (in de eindtijd): "Ik schouwde (…) totdat het dier gedood werd en zijn lichaam vernietigd. (…). En de overige dieren werd

de macht ontnomen. (…). Daartegenover plaatst Daniël “iemand, een mensenzoon gelijk”, m.a.w. een van Godswege gezonden figuur die niet dierlijk is. Jezus heeft zich als die mensenzoon aangediend.

WR44

Terecht merkt *A. Bertholet, Die religion des Alten testaments*, s. 131, op, bij die tweedeling (*E. B. Tylor* (1832/1917), die in zijn *Primitive Culture* (1867) de animistische theorie lanceerde, zei in 1899 dat de mens de neiging vertoont “to classify out the universe”!) dat, in het woord ‘mensenzoon’ het woorddeel ‘zoon’ “nur die Zugehörigkeit zur Kategorie Mensch” (slechts het geklasseerd worden bij de soort ‘mens’)” betekent.

Hij voegt eraan toe: “Einem Menschen gleicht das Gottesreich wie die Weltreiche Tieren gleichen” (Het rijk van God gelijkt op een mens zoals de rijken van deze wereld op dieren gelijken). En toch: het oordeel van God, zeker het eindoordeel (waarover Daniël), gaat over die tweedeling! Het is dus meer, veel meer dan classificatie: het is lotsbepaling op grond van Godsoordeel! Zie hoofdstuk I !

Onheilsduiding:

Na de kapittels over Opperwezengeloof en ziele- en geestengeloof kunnen wij, kort, al te kort wellicht, stilstaan bij de wijze waarop de Niam Niam ziekte en dood interpreteert. Dit is een stukje eudemonologie (ja, soteriologie).

Niet dat wij niet reeds een aantal van zulke duidingen meegemaakt hebben, hierboven! Maar nu een nieuw voorbeeld. De religie als systeem, als samenhangend geheel, toont zich weer eens met zijn eigen logica, begrepen als toegepaste logica.

(1) *De ziekte.*

Wanneer iemand een ziekte doormaakt, dan zal de bezoeker niet nalaten een slok water in te nemen en op de aarde te blazen als teken van rechtschapenheid: “Ik ben onschuldig. Ik heb deze ziekte niet veroorzaakt noch door lotsworp noch door het kwade oog. Indien iemand anders deze ziekte heeft veroorzaakt, dat Mboli hem van mijn familielid verdrijve!”

Men ziet het: steeds wordt zwarte magie als mogelijke oorzaak het eerst vooropgezet; de natuurlijke oorzakelijkheid blijft op de achtergrond.

De reden kennen wij:

1. de fysische werkelijkheid wordt beheerst door de fijnstoffelijke;

2. het kwaad is onnatuurlijk; de natuur is uit zich, goed; het kwaad komt van een 'wil' die het eerst gedacht heeft, het daarna fluïdiek gesticht en het uiteindelijk fysisch heeft waargemaakt. En, indien de natuurlijke processen als oorzaak aangenomen worden, dan wordt Mboli, als Opperwezen, als er achter staande aangevoeld, in diepe onderworpenheid.

(2) *De dood.*

De thanatologie (doodsduiding) is in dezelfde zin. Na het intreden van de dood, zal een nabij familielid van de dode hem de nagels afsnijden (= reliek), deze mengelen met een tover-drogeermiddel (ter versterking van het fluïdum van de dode).

Dit mengsel wordt in een stuk kleed of flard, ooit gedragen door de dode, opgeborgen. Daarna wordt op de uitslag van dit magisch diagnosticum (Godsoordeel) gewacht, gedurende twee maanden, d.i. de werkingstijd van het tovermiddel.

WR45

Het archaïsche pragmaticisme (iets beoordelen op grond van de uitwerking ervan, - effectief dus) toont zich hier weer in een tweeledige voorwaardelijke zin: "Indien iemand, binnen de werkingstijd van twee maanden, sterft, dan zal deze als de veroorzaker van de dood opgenomen worden. Indien echter niemand sterft, binnen dezelfde werkingstijd, dan besluit men tot de niet-aanwezigheid van lotsworp." In het tweede geval zegt men: "Mboli heeft hem weggenomen". En daar is niets tegen te ondernemen; men onderwerpt zich dan met diepe eerbied.

***4. De chthonische religie**) (45)*

a. *Het chtonisme (tellurische religie)*

A. Lefèvre, La religion, Paris, 1921, p. 155, schrijft: "Het chtonisme is de naam toegekend aan dat systeem dat de eersterangs-rol, inzake 'kosmogonie (= heelal-oorsprongsleer) en eredienst, voorbehoudt aan het vrouwelijke beginsel en geslacht".

Het chtonisme maakte zich meester van de gehele natuur: van de hoogten (omdat de aarde zich daar met de hemel verenigt); van de (kleine) dalen, de

moerassen, de wouden en de bronnen. Bij de bronnen omdat de aarde daar haar geheime organen en de arbeid van haar heilige schoot weet te verbergen.

Het chthonisme eigende zich de aloude stenenverering toe: nevens de manlijke zuilen en stokken, leenden de vierkantige of kegelvormige blokken" de asterolieten (luchtstenen) van Emesa (= stad aan de Orontes in Syrië), bekend om haar zonnetempel) of van Mekka (de Kaäba), zich zonder hun hemels (= oeranisch), bliksem of zonnekarakter te verliezen, tot chtonisch symbolisme, tot wulps of bloeddorstig geraaskal van een prikkeling die het lichaam uitputte en het denken verloederde.

Overal waar het chtonisme ooit overheerste, heeft het de volkeren tot zenuw-uitputting en tot onmacht gebracht. Wel heeft het zich, ongetwijfeld, tot op zekere hoogte verenigbaar getoond met een zekere graad van beschaafdheid". Tot zover Lefèvre.

Chtonisme, als benadrukking, religieus gesproken, van de vruchtbaarheid, van het vochtige beginsel, van de aarde en van de maan, wordt gesteld tegenover het oeranisme (oeranos (Gr) = hemel; Chtoon (Gr) = aarde)) als religieus accent op het manlijke, de hemel, het vuur, de zon.

b. Bijbels aanknopingspunt:

1.Kon 1:1/4. "Toen koning David heel oud geworden was, kon hij zich maar niet verwarmen, hoe men hem ook met dekens toedekte. Daarop zegden zijn hovelingen tot hem: 'Laat men voor mijn heer en koning een jonge maagdelijke vrouw zoeken die de vorst bijstaat en hem verzorgt: zij zal bij hem slapen en dat zal warmte verschaffen aan mijn heer en koning".

Na dus in het gehele land van Israël een mooi meisje te hebben gezocht, vond men Abisjag van Sjoenem en men bracht haar bij de vorst. Dit meisje was uitzonderlijk mooi. Zij verzorgde de vorst en diende hem, maar 'kende' hem niet (leefde niet met hem);

WR46

Deze Bijbelse passus behoort als volgt begrepen te worden: de vorst, net als ieder verouderend biologisch wezen, lijdt aan levenskrachtsverlies (zijn 'schim'. d.i. dat ziele-lichaam dat zijn zenuwstelsel en zijn lijf (fysisch bedoeld) beheerst, daalt in dichtheid van ziele-stof, wordt te ijl en vertoont leemten van plaatselijke aard); in dit geval - zoals in alle andere - laat dit verlies aan bio-energie (zoals men nu zou zeggen in de middens van de Beweging voor

Menselijke Mogelijkheden (Humanistic-Psychology; Transpersonal Psychology)) zich voelen aan kouwelijkheid.

De toevoer van fijne stof kan op verschillende wijzen gebeuren, b.v. door warmte-energietoevoer. Deze 'verwarming' is drager van ziele-stof en 'voedt' het hongerige ziele-lichaam.

Maar verreweg de sterkste voeding van het zielelichaam ligt in de verhouding der geslachten. Van dat beginsel gaat de raadgeving der hovelingen uit. De fameuze Sunamietische was een vrouw; zij was jong; zij was mooi en, wat er niet bij staat maar wat, in dat ziele-stof-vriendelijke milieu, evident was, zij schikte zich op z'n Oosters: deze vier factoren dragen bij tot haar aanvullend of complementair karakter t.o.v. de oude man David, die van koninklijken bloede was en dus, zoals alle aristocraten, bijzonder behoeftig aan ziele-stof.

Vandaar het langdurige en kieskeurige zoeken naar een ziele-stof-complement, ik zou zeggen 'ad hominem' (d.i. passend bij de man in kwestie).

Wat betreft opschik kan men bij *Jesaja 3:16/24* lezen: voetringen, enkelringen, maantjes, oorbellen (hangers), armbanden, sluiers, hoofdbanden, kapsels (haarvlechten), gordels, reukwerk (dozen), toverstenen (= amuletten), vingerringen, neusringen, kostbare kleren (feestgewaden), mantels, kapmantels, gordeltasjes, spiegels; fijn ondergoed, mutsen, mantilla' s, enz.; - al deze 'cosmetica' (in de brede; Griekse zin van opschikmiddelen) versterken het ziele-lichaam van degene die ze draagt of gebruikt.

Androgynie (manvrouwelijkheid, vrouwmannelijkheid).

De beroemde Griekse wijsgeer Plato heeft het in één van zijn werken over de mythe der androgie mensen.

Protologie of het uitspreken van de aanvankelijke situatie: er was, in de beginne een oerras, dat nu uitgestorven is; ieder lid van dat ras droeg in zich én het manlijk én het vrouwelijk beginsel (er wordt niet gezegd: mannelijk en vrouwelijk geslacht (hermafroditisme), want het gaat over de ziele-lichamelijke structuur en niet om de fysische (die monsterachtig zijn zou): men denke aan C. G. Jung's animus en anima in het onderbewuste van ieder mens, maar met dominante in eén van beide geslachten. Hetzij anumis (man) hetzij anima (vrouw)).

Kairologie Kairologie betekent het uitspreken van het keerpunt, de wending: deze tweeledige rijkdom was bron van 'macht', d.i. ziele-stoffelijke kracht die geluk sticht; dit gaf aanleiding tot hubris, grensoverschrijding, waarop de goden de geslachten in tweeën kliefden en zodoende de huidige mensen stichtten, eenzijdig manlijk of eenzijdig vrouwelijk (nl. in hun ziele-lichaam). Dit was, cybernetisch gesproken, de afwijking van de (ideale) norm.

WR47

Eschatologie:

'Eschatologie' staat voor het uitspreken van de afloop, het herstel. In de huidige mensen, zegt Plato (daarin de tolk van een aloud inzicht in de structuur van het ziele-lichaam zoals die zijn moet), is een herinnering aan de oertoestand (die hier tegelijk: ideale toestand is, zoals in alle mythen overigens) gebleven, nl. de eros of minne, die de geslachten naar hun aanvulling (op fluidiek gebied) drijft.

Geliefden, aldus de Grote denker, bij wie het contact met het fluidieke nog niet verloren was in een vals intellectualisme en/ of materialisme, worden aangetrokken naar iets 'anders' dat zij niet bepalen kunnen maar dat zij aanvoelen en onduidelijk blootleggen, nl. een soort 'volkomen ineen bestaan' van de ene en de andere. Zo dat zij nooit meer, noch dag noch nacht, gescheiden worden. Met de macht van het vuur zijn ze tot éénzelfde enkeling ineengesmolten en aaneengesmeed.

Dit betekent dat de voorstelling van A. Lefèvre, die materialistisch en evolutionist denkt, wat religieus is, volkomen scheefgetrokken en eenzijdig weergeeft. Chtonisme en oeranisme zijn twee componenten van eenzelfde humane werkelijkheid inzake ziele-lichaam.

Dat is overigens de reden waarom het chthonisme, tot grote verwondering van Lefèvre, al het oeranische kon 'inpalmen'. Wat niet wil zeggen dat de mensheid, altijd tot eenzijdigheid geneigd, niet in feite twee dingen heeft gedaan (wat Lefèvre's ergernis volkomen rechtvaardigt, zoals overigens ook die van de Bijbel, vooral van Mozes en de profeten, die ook niet van eenzijdigheid vrij te pleiten zijn, in al hun gegrondheid):

1/ fluidieke werkelijkheden fysicaal geduid (en dus symbolen overschat ten nadele van wat erdoor aangeduid wordt: zo b.v. het fysische liefdespel, om maar het voornaamste te noemen", men denke aan de orgiasten).

2/ één der twee componenten socio-cultureel eenzijdig doorgedreven. Zo b.v. bij de Grieken het manlijk-intellectueel apollinisme of het vrouwelijk-instinctief dionysisme, het ene al te oeranisch, het andere al te chthonisch.

Met dit voor ogen kunnen wij nu, omwille van de informatie (niet als vorm van aanprijzen van wat verwerpelijk is en blijft), de chthonismen even van naderbij bekijken.

De Moeder-Aardeverering.

Een eerste vorm, eenzijdig maar oeroud en op werkelijkheid gesteund (indien men sensitief de inhoud toetst). Die werkelijkheid is dat de mens "grond onder de voeten" moet hebben, fijnstoffelijk gesproken, zoals *C.J. Bleeker, De moedergodin in de oudheid, Den Haag*, 1960, blz. 21 zegt. Alkyoneus, de oudste en vervaarlijkste onder de giganten, was door Herakles niet te overwinnen: ternauwernood was hij door Herakles ter aarde geworpen of Gaia, Terra, de Aarde - zijn moeder - schonk hem - juist door dat contact met de aarde, nieuwe kracht.

WR48

Herakles kon Alkyoneus pas onderwerpen, toen Athene hem de raad gaf, hem van zijn geboortegrond weg te slepen. Heraklos voert deze raad uit: Alkyonaus is als gebroken, sterft.

Een analoge mythe is die van Antaios (Anaeus): Herakles overwint ook deze zoon van de Megalé Gaia, Magna Mater, de Grote Moeder, door hem omhoog te houden in zijn armen, zonder contact met zijn geboortegrond.

De oudere Grieken wisten nog waarom: de mens in zijn fijn- en grofstoffelijke lichamelijkheid, is wezenlijk auto.chtoon, (auto.chthonos), uit het land (de aarde van zijn geboorteplaats) zelf voortgekomen.

De figuur die dit verzinnebeeldt, is Eri.chthonios (= Ere.chtheus), d.i. in hoge mate (= eri = ere) uit de aarde afkomstig (chthonios). Kind van Gaia en Hefaistos (Hephaestus), opgevoed en onsterfelijk gemaakt door Athene, werd Eri.chthonios (= Ere. chtheus) door Athene in een gesloten kist aan de dochter van de Atheense koning toevertrouwd.

Er was iets taboe aan die korf, nl. Athene zei: "Neem er in geen geval het deksel af!" Maar deze dochter van koning Kekrops had nog twee zusters die, niet bekend met de ware aard van het taboe, nl. het onverhulde en directe

volle contact met de inhoud van de korf of kist maakt waanzinnig. Zij openden toch het deksel en aanschouwden, onvoorbereid en oningewijd m.b.t. de ware aard ervan, de aardgeest in slangen-gedaante. Volgens één versie was deze gedaante rond het kind gewikkeld.

Dit aardwezen (d.i. de tellurische of chtonische energie of kracht eigen aan Eri.chthonios, alleen voor hem bestemd en niet voor iemand anders) maakte haar waanzinnig. Wij zouden nu zeggen 'schizofreen'.

Deze mythe moet onmiddellijk aangevuld worden met haar correctief, nl. het juiste omgaan met de tellurische of fluïdieke aardkracht: de pythia, de slangenvrouw, te Delfoi (Delphi) zat op haar driepikkel zo dat de bedwelmende dampen die uit de aardspleet opstegen, haar vervoering bijbrachten, d.i. een typisch vrouwelijk teveel aan aardse fijnstoffelijkheid dat haar helderziende (en orakeuleus, bekwaam in het verwoorden van wat de goden meedeelden) maakte.

Een parallel is The.mis, Grieks woord dat allereerst betekent "diegene die op een aard-verhoog staat"; deze aardhoogte - verbinding van tellurische en oeranische energie - is de zetel van paranormale begaafdheid (mantiek), - iets wat ook al in de driepikkel tot uiting kwam, maar hier minder chtonisch.

Duiding:

Fr. Kallenberg, Offenbarungen des siderischen Pendels (Die Lebens ausströmende Photograhie und Handsschrift), Diessen (voor München), 1913, 1921, tot op heden het enige boek dat m.i. de juiste want fijnstoffelijke theorie van het pendelen (en wichelen over het algemeen) geeft. Hij beschrijft terecht de mens (sommigen duidelijker, de anderen minder duidelijk, want ongeoefend) als vatbaar voor kosmische stralingen (// energieën) allerhande (S. 23), d.w.z. 'sensititief (heldergevoelig, helderwaar-nemend).

WR49

Onbewust vangt de mens zowel tellurische als astrale (aan sterrenbeelden gebonden, en uitgestraalde) energieën op. Na ze min of meer goed verwerkt te hebben, geeft hij ze door (invoer- en afvoerschema).

Het formele persoonlijke begrip van die input (opname) en output (afgifte), na verwerking tot iets uitsluitend persoonlijks (idiografisch aspect, dat alle wichelaars kennen) is het moment en de plaats van het te voorschijn komen uit de moederschoot (het auto.chtoon - moederlijk aspect).

.

De voornoemde mythen drukken dit vermommend uit. Ik zeg 'vermommend' want mythische wijsheid was alleen, zoals Jezus' parabels, (*Mk. 4: 33/34; vooral Mt. 13: 10/17*: het Mattheüseffect, niets anders dan het oordeel van God, dat voor de ene die slecht is, verbergt, voor de andere, die goed is, toont) voor ingewijden bestemd.

Frances Nixon, Magnetically Yours, Chemainus, Br. Col., Canada, 1969, met haar basisbegrip 'vivaxis (= geboorteplaats), en de magnetisch-elektrische band tussen de geborene en die plaats, die beslist over welzijn of niet-welzijn van de mens als fluidiek (= met ziele-stof geladen) wezen, waar ter wereld deze zich ook maar bevindt, is daarvan een wetenschappelijk bijna bewezen vaststelling.

S.V. King, Manuel de lénergie des pyramides, Paris, 1977 *(// pyramid Energ Handbook, New York* 1977), zegt (p.30): "Wij leven in een oceaan waarin stromen van oer-energie (primal energy), een oceaan waarin stromen als de magnetische vloed van de aarde doorheen vloeien."

De piramide is daarvan een vastleggings- en kanaliseringstoepassing; Indien ontmythologisering ooit zin heeft, dan hier en in volgende zin: de mythe zegt esoterisch (slechts voor ingewijden bestemd, want slechts door hen gevaarloos bruikbaar, zie Erechtheus' korf-deksel - wat het vrije onderzoek zonder die mythische voorzorg voor het grote publiek openstelt.

Daarom bovenstaande drievoudige uitweiding m.b.t. de Magna Materverering en haar werkelijke inhoud. Zie ook *B. This, Naître… et sourire (Les cris de la naissance*, Paris, 1977, p.193, voor Lévi Strauss' analyse van de Oedipusmythe (met haar ontkenning van de autochtonie (overwinning op de chthonische monsters) in de derde kolom).

Duiding:

B. This, die het loskomen van het kind uit en van de moeder, bij de geboorte, thematiseert, in bovengenoemd boek, haalt ook rituele en religieuze interpretaties aan (p. 250 ss.).

De Dogon (nomadenvolk in de hoogvlakte van Bandiagara) in Afrika stichten een dorp door voor alles een maandstondenhuis op te richten, op de

rand van het toekomstige dorp, rond van vorm, als het zichtbare tegenwoordig stellen van de placenta (= moederkoek), 'ya-punu-ginu' geheten. Bij de bepleistering van deze woning tekent de oudste vrouw, boven de deur, het zgn. eerste teken, dat de vrouw tegenwoordig stelt: een in rode oker geschilderde schaamspleet met twee samengevoegde cirkels erop.

WR50

Deze tekening beeldt de schepping van de vrouw door de schepper Amma uit: het onderlijf van de vrouw is geopend geworden in tweeën, waarbij de midden-spleet het geslacht uitmaakt.

Dan kan het dorp beginnen: de grote Moeder Aarde 'geeft', maar op voorwaarden, haar fijne stof of levenskracht af aan de stam of de clan van die oudste vrouw-tekenares.

De voorwaarden.

Deze zijn een toepassing van de dier-totemistische vampiristisch geduide variante van Magna-Matergeloof. Wij leggen dit zeer kort uit.

(1) De mythe, zoals altijd vermommend, slechts voor de ingewijden begrijpelijk, zegt dat Youroucou (de Bleke Vos) voortijdig, bij de zevende maand, tevoorschijn kwam, in den beginne: hij wilde naar de hemel terug om zijn tweelingzuster in het oerei terug te nemen, maar hij kon slechts een stuk moederkoek ervan bemachtigen. Dat stuk Moederkoek werd de aarde.

De mythe verhaalt ook dat Yourougou, heel alleen op aarde, geen andere vrouw beschikbaar had dan zijn moeder: hij wou ze 'bezitten' (typische overweldigingsterm voor geslachtsgemeenschap!) en legde de hand op haar schaamkleed.

Zij verzette zich tegen deze bloedschande (men vergelijke met Freuds Oedipuscomplex) en verzonk in haar eigen lichaam, in het mierennest, nadat zij zich in mier had omgetoverd. Maar de Bleke Vos, de grote Voorouder-Totem, die de eerste voorbeeldige daden stelt, zat ze achterna (bij gebrek aan andere vrouwen op aarde): het gat dat zij maakte, was nooit diep genoeg zodat zij zich uiteindelijk gewonnen gaf.

Opgemerkt zij dat dit verhaal op het eerste gezicht een onschuldig fantastisch verhaal, in feite de stelregel van de leerling tovenaar is: hij moet een vrouw van zijn bloed (bloedschande is de meest krasse vorm van lustmoordvoorbereiding, vermomd als een religieuze slachtoffer; later zullen

wij zien hoe levensecht dit verhaal nog is) schaken, (steeds geweldpleging) en ze seksueel misbruiken voordat zij, drie nachten later, in een orgiastische, door de maan belichte viering, ritueel geslachtofferd, even ritueel opgegeten wordt door de dader en meteen de andere leden van het geheime genootschap der 'Bleke Vossen', d.i. der zwarte magiërs.

Om dergelijke praktijken van dier-totemistische vampiristische aard te 'verantwoorden'!, verhaalt een door boze geesten beheerste dorpsgemeenschap dergelijke 'mythen' en wel met selectieve propedeutische bedoeling, nl. diegenen onder de mannen die dit dier-totemistisch vampirisme in hun ziel bezitten (hun erfzonde, om katholieke taal te spreken; hun agressief voor- en onbewuste, om psychoanalytisch te spreken), van kindsbeen af en in het kader van de gemeenschap, rijp maken voor hun zwart magische toekomstige rol in dienst van de manes of beter de aan bloedziel behoeftige manes (= voorouders).

WR51

(2) De oer- of voorbeeldige (exemplarische) of nog; archetypische (vgl. C. G. Jung's zgn. analytische psychologie) bloedschande in dier-totemistisch-vampirisch verband beheerst de religieuze daden waaronder o.m. de volgende.

(2)a. De vrouw in maandstondentoestand verlaat haar woning en bewoont het maand-stondenhuis: zij keert terug naar de schoot van haar moeder (verzinnebeeld in het placenta-huis) om, daar, de oerzonde uit te boeten en alle onvruchtbaar makende bevlekking weg te zuiveren, - hoe dat? - door "het water uit de borst van God voor de aarde" (= het maandstondenbloed) te plengen en zo 'haar schuld' aan de aarde (versta: de geesten der bloedziel-vretende voorouders die dat stuk der Grote Moeder beheersen in en doorheen hun nakomelingen) te betalen.

De mythische (versta: esoterisch selectieve) uitleg is: na het oerincest of modelbloed-schande is de aarde zozeer 'onrein' (versta: gedrenkt met het fluïdum van de bloeddorst der lokale geesten). God heeft zich dan ook van die 'afzichtelijke' aarde afgekeerd ('God' is hier 'omkering' voor zijn tegenstander, de Eerste Bleke Vos, die 'apoteiosis', zoals de oude Grieken zegden, onderging vergoddelijking (nl. door toeschrijving van de indrukwekkende majesteit van het Opperwezen aan een eerste insteller van bloed-schandige vampieren-riten, - een zuivere vorm van vermomming door omkering (zie logica, blz. 7), waar de begrensdheid van de fenomenologische methode, hier ter zake hiërografie, omlijnd werd, eens en voorgoed).

De Bleke Vos, hier 'God' genoemd (wat Godslastering is in zuivere toestand), schiep, aldus deze vampieren-mythe, daarop het oer- of eerste koppel (in feite; hijzelf met zijn wij-vrouw (zwarte magiërin). Daartoe nam hij twee klompjes aarde (vgl. de Bijbel).

De aarde zelf, gedrenkt - ik herhaal met de grootste nadruk - wordt bloeddorstig (binnen die mythe, natuurlijk, wordt zij het ook, want wat de mens magisch doet, werkt in op het natuurlandschap waarin hij het doet, zeker wanneer dit geslachten lang geschiedt).

Daarom moet ieder mens zijn 'schuld' aan haar betalen. Aan haar, die zogezegd door bloedschande 'onrein' (versta: met niet te lessen dorst naar bloed in kleine hoeveelheden) is geworden.

Men ziet hoe verminkt (door weglating, verschuiving en vooral schaamteloze omkering, de drie middelen om de waarheid in haar tegendeel om te zetten, zie logica blz. 7) de echte waarheid in de mythe aan de mens gebracht of liever aan de mens ontnomen wordt.

Op deze vermomming heeft Jezus gewezen in *Jo 8: 30/48*, en uit de tekst blijkt dat hij sprak met grondige religie-historische kennis van zaken: Waarom begrijpt gij mijn taal niet? Omdat (beter ware doordat, want het is onbewust) gij zelfs niet in staat zijt om naar mijn woord te luisteren. Gij hebt de duivel tot vader en de zin van uw vader verkiest gij te doen. Een andere term voor duivel is diabolos. De eerste betekenis ervan is 'degene die onenig maakt' en wel door kwaad of zelfs laster (= uitgevonden kwaad) te vertellen.

WR52

Een tweede en nog betere duiding ware nog: degene die valse schuldgevoelens aanzet, want dat is zijn hoofdwerk inzake geestes-vorming (men spreke beter van misvorming) tot 'vader'. Het gebruik van het woord 'vader' is hier een toespeling op de oervaderfiguren der niet-Bijbelse volkeren.

Die 'vader' is de ingever in het onbewuste, en dit doorheen religieuze mythen-vertellers, die door hem zijn geïnspireerd. Die 'keuze' kent zichzelf niet, want zij is in het onbewuste, als een erfzonde, vanaf de ontvangenis, en dus vanaf 'Adam', die Eerste of Oervader totemvampier voorgekomen.

Hij, de duivel, was een moordenaar (anthropo.ktonos, mensdoder, letterlijk) van den beginne (versta: vanaf de eerste zwarte magie in haar dier-

totemistisch-vampirische vorm, die oeroud moet zijn, want Jezus spreekt van 'in den beginne' - het kan niet ouder, echt, in Bijbelse taal, althans).

Ook hield hij zich niet met de waarheid op. Wij weten nu beter dan ooit hoe: door vermomming en haar kunstgrepen, die onze gewone mythe-analytiekers, of zij nu fenomenologisch of structuraal te werk gaan, gewoon niet zien en zich verliezende in 'wezenheden' of in structuren.

Dat is wel zo, maar het is slechts een huls die zonder historische en doorleefde inhoud leeg is. Deze huls (zie de Logica) geraakt niet verder dan vage algemeenheden, waaraan alleen academici, thuis in spitsvondigheden van louter intellectuele aard, genoegen beleven.

St.- Jan zegt in dit verband dat er in hem (Satan) geen waarheid is: wanneer hij leugen spreekt, spreekt hij naar eigen aard, want hij is een leugenaar en is de vader (versta: ingever in het onbewuste vooral) ervan. St.-Jan (*Jo. 8:31*) laat hier Jezus aan het woord die dit tot de Joden zegt die in Hem geloofden.

Ook in *Jo 2:24* lezen we: "Terwijl Jezus nu te Jeruzalem was, geloofden er velen in zijn naam bij het zien van de tekenen die hij verrichte maar Jezus zelf had geen vertrouwen in hen omdat Hij allen kende en omdat Hij het niet nodig had dat men Hem over iemand inlichtingen gaf, want Hij wist zelf heel goed wat in de mens omging." Gij gelooft niet in mij, juist omdat ik de waarheid zeg".

Men vergete inderdaad niet dat de Joden, traditiegetrouw, d.i. als afstammelingen van vampiristisch ingestelde voorvaderen, de besnijdenis (die een bloedzieleritus is) praktiseerden op ieder mannelijk kind, iets wat Jezus ook had ondergaan, die dus uit eigen ervaring sprak.

De Jahweh die dit, 'in den beginne' niet van het Mozaïsche tijdvak, maar 'in den beginne' zonder meer, had 'ingesteld', is immers evengoed een vertekening naar mythisch voorschrift van het Opperwezen in zijn ware gedaante als de Bleke Vos der Dogon.

Zo eerlijk zou toch iedere zgn. 'kritische' schriftlezing behoren te zijn. Wat kan toch een echte hoge Godheid, drievuldig opgevat of niet, hebben aan zo'n bloedritus, als zij niet vampiristisch is opgevat? Om niet te spreken van de oudtestamentische zgn. 'bloedige' (versta: bloedziel-vreterij dienende) offers van dieren. De zondebok die de woestijn werd ingejaagd, is een sprekend maar

niet het enige voorbeeld. Verwijzen we naar de totems met wie, de mensen in de oertijd, eens en voorgoed (althans in hun eigen bedoeling), hun bloedziele-lichaam) hadden uitgewisseld).

Men vergeve ons deze uitweiding omwille van de noodzaak alles grondig uit te leggen, wat bijna zo goed als nooit gebeurt, wat tot 'bourrage de crâne' leidt maar waarbij men niets reëels bijleert, ook niet na een eeuw religie-analyse.

WR53

Zij belicht, echt Bijbels, de niet Bijbelse religieuze bloedziel-praktijken. Deze zijn al of niet verdoezeld onder de Aardmoederfiguur, die een geldige, maar door zo'n vervorming onkenbaar gemaakte werkelijkheid vertegenwoordigt.

Bij de geboorte van een kind wordt de placenta beschouwd als een fluidiek opgevatte dubbelganger van het kind. Via deze placenta ontvangt de nieuwgeborene immers aard-ziele-stof. In beginsel staat elke vrouw inderdaad in contact met de aarde. Daardoor juist kan ze ook deze aard-zielestof als een fluidieke schat aan haar kind doorgeven.

(2)b. ook de man betaalt zijn 'schuld' (bloedziele-schuld) aan de aarde (der voorouders-totems). Dit echter niet in de vorm van menstruatiebloedverlies in het maandstondhuis, - bloedverlies dat, volgens de vertellers der Dogenmythen, het oer-incest voortzet, en evenmin in de vorm van het bloedverlies bij de baring. Hoe dan wel? Op een ascetische wijze: de oprichting van het manlijk lid behelst het tevoorschijn treden van de eikel, aldus de mythologen der Dogon, uit de voorhuid, bij seksuele prikkeling. Dit is een aangename, maar door de Voorouder-Totem niet gedulde ervaring. Letten we op de ascetische logica: alle lustgevoelens zijn alleen aan hem voorbehouden, zo afgunstig is hij.

Deze Voorouder-Totem is overal ter wereld dezelfde: Satan. Hij alleen houdt zoveel mogelijk alle seksueel genot voor zichzelf. Hij vindt zichzelf de universele 'man' en zuigt a.h.w. alle geslachtelijke genietingen uit de andere mannen.

Mircea Eliade, Traité d' histoire des religions, Paris, 1953, pp. 332 ss. het beweert, niet zonder gedeeltelijk gelijk dat dit mythisch-exemplarische model uit de oertijd de mensen tot dwingend want zgn. 'goddelijk' model dient. Het

betreft hier inderdaad een abstracte structuur, van een eens en voorgoed gestelde oer-daad en dit tot voorbeeld van alle mogelijke volgende zgn. 'historische' (versta: feitelijke) daden ter zake, hier inzake seksuele lustgevoelens.

Eliade spreekt van: "De heilige tijd en de mythe van het eeuwig herbeginnen", van periodiciteit, herhaling (herneming), en het eeuwig nu (p. 337), het is dus noodzakelijk.

Wij weten nu welke ('logische') 'noodzaak' hier geldt, nl. de ascetische, versta deze echter in de dier-totemistisch-vampirische zin - de man, in zijn manlijkheid als genotinstrument met (magisch gesproken) fundamentele draagwijdte, te kwetsen, d.m.v. een pijnlijke besnijdenis met het oog op zijn bloed- en pijnschuld.

WR54

Immers, het geslachtsorgaan, zowel manlijk als vrouwelijk, overigens, is, volgens de Dogon-filosofie, het "hoofdaltaar ter mensstichting", d.i. dit waaruit zijn dijkracht in haar breedste en diepste betekenis ('geluk', d.i. inspanning met resultaat) ontstaat. Het 'offer', de Voorouder-Totemvampier ter ere, behoort dan ook daar gebracht te worden!

Hoever de 'goddelijke afgunst' (een echt Bijbels thema, overigens: Jahweh is een jaloerse God!) gaat, blijkt uit wat de Dogonmytholoog: (misleidend) hierbij voegt: behalve de bloedziele-schuld, zegt hij tot zijn naïeve toehoorders, is er nog de werkelijkheid van een onheil stichtende, want boze macht (= dijkracht), die de 'mens, bij het geboren worden, meekrijgt.

Deze bestaat in het brute feit vanuit de moederschoot geboren te worden en is, op zich, een zgn. oude schuld, die naar recht en reden (in deze context) door voor-huidverlies, op opzettelijk pijn veroorzakende wijze verricht, kan goedgemaakt worden. Dit dan op het einde van de kindsheid, bij de manwording.

M.b.t. pijnstichting en verminking zie het wel maar journalistieke maar toch informatierijke van *J. Khayat, Rites et mutilations sexuels,* Paris, 1977 (manl.: ontmanning, besnijdenis, boven-snijdenis, onder-snijdenis, binnen-snijdenis, innaaiïng, ringing, vrouwel.: ontmaagding, kittelaa-ruitsnijding, innaaiïng, hottentotten-schort; tot slot: fallische riten).

Men zie ook *W. Caruchet, Tatouages et tatoués*, Paris, 1976, waarin, behalve de (ten onrechte) enigszins sympathiek aandoende tatoeëring, heel wat folterings- en bloedpraktijken ter sprake komen, niet in het minst treffend zijn de methoden om de tatoeëring ongedaan te maken, die een tweede graad van vampirizering, op éénzelfde slachtoffer toegepast, vertegenwoordigen, dermate bloeddorstig is het Grote Voorouder Totemvampier m.b.t. sommige onschuldige wezens en dit onder de mom van 'esthetische' inkervingen in de natuurlijk, vooral vrouwelijke opperhuid. Deze is een tweede onuitstaanbaar fenomeen voor Satan, naast de fallus.

(2)c. Kittelaar-uitsnijdingen (clitoris.ectomie) bij de Dogonvrouw steunt op de volgende mythe: na de oer-besnijdenis, uitgevoerd door de watergeest Nommo, een figuur die de religiehistorici een 'cultuurstichter', 'cultuurheros of -held', een 'heiland' of 'redder' enz. heten, is de man geslachtsrijp. Dit in de fluïdieke zin van het woord; d.w.z. zijn fluïdum en dat van de Voorvader-Totemvampier zijn zo 'uitgewisseld' dat de drie kwart van zijn fluidum naar de Totemvampier gaan.

WR55

Dat Nommo een watergeest is ligt daaraan dat opstapeling van te veel aan ziele-stof door water begunstigd wordt: water is immers, dat weten alle echte magiërs, een uitstekend opslorpend en opstapelend element.

De oer-man gaat tot geslachtsgemeenschap over: zijn vrouw, bevrucht (maar door een voor het grootste deel uitgezogen man, nl. door de Nommo (als besnijder is die uitzuiging zijn hoofdrol) en dus reeds in de bevruchting slachtoffer als Grote-Aardmoederkanaal), baart ze haar twee eerste kinderen.

Als ter wereld brengster reeds is zij medeschuldig aan een 'aloude schuld' die daarin bestaat dat überhaupt (zonder meer) een mens op aarde leeft, iets wat een goddelijk gewilde opdracht is, - maar dan in de Bijbelse echte zin ("gaat en vermenigvuldigt u").

"Daarom was het noodzakelijk (weerom de ascetisch-vampirische 'logica', waarop ik voor de laatste maal wijs: ik kan het niet blijven herhalen) dat, op het ogenblik der baring, de pijnstichting zich toespitste op het vrouwelijke genotorgaantje, nl. de clitoris.

Deze werd “door een onzichtbare hand” (zegt de Dogon-mytholoog ernstig maar schijnheilig, want de echte mytheverteller weet van beter) uitgesneden en verwijderde zich omgetoverd in een schorpioen.

Terloops: De Bijbel, bij monde van *Gen 3:16*, zegt tot Eva: “De lasten uwer zwangerschap zal ik verzwaren: in smarten zult gij kinderen baren”. En, om het sadistisch te maken, voegt Jahweh God eraan toe: Toch zult gij naar uw man verlangen en zal hij over u heersen.”

Eenzelfde sadisme (= pijnstichtingslust) spreekt uit het onmiddellijke vervolg der Dogon-mythe: “Uit de angel van de schorpioen vloeit het gif dat het water en het bloed (steeds dat bloed) van de pijn is. Die schorpioen is, volgens de Dogon, drager van leven en dood: indien men hem met een vuurring omgeeft, kan hij er niet uit en doodt hij zich met zijn eigen giftig-pijnlijke angel. Wat zou deze mythische ‘onzin’ nu echt verbergen?

Dit: het werkelijke kruipdier dat schorpioen heet, is, maar dan enkel in de streek waar die overtuiging der Dogon heerst, werkelijk, van Totem-vampierswege, drager van leven (= voor-ouderfluïdum dat leven sticht voor de ingewijde zwarte magiër) en tegelijk van dood (versta: doding doordat hetzelfde voorouderfluïdum een niet-ingewijde feilloos vergiftigt, want zijn levenskracht in haar geheel leegzuigt d.m.v. een beetje gif in vloeistofvorm in het lijf gestuwd); de zwarte magie heeft haar eigen ‘oordeel van ‘god” of onderscheid tussen bevriende en niet bevriende of althans niet genoeg bevriende mensen; vgl. het eerste hoofdstuk over de tweesnedigheid van hetzelfde diagnosticum, (on)heilmiddel, maar dan echt Godgewild en niet God na-apend zoals hier.

WR56

De ‘verantwoording’ (la pensée sauvage, aldus Lévy-Strauss, denkt streng logisch maar anders dan la pensée domestiquée van de moderne mens!) bij de Dogon luidt als volgt: de vrouw behoort haar ‘schuld’ aan de aarde te betalen!

Is de menstruatie dan niet voldoende? Bekijk hoe de mytholoog Ogotemmeli dit ‘verantwoordt’: ‘God’ (we weten zo langzaamaan al wie dat echt is!) heeft de aarde (steeds dat chthonisch aspect) opgevat als een liggende vrouw: (bemerk het mannelijk gezichtspunt ter zake) met een mierennest als geslachtsorgaan en een termietennest als clitoris; ‘God’ (!) wilde met de aarde geslachtsgemeenschap houden (mensen als Mircea Eliade spreken in dit verband van ‘hiëros gamaos’, heilig’ - (macht-geladen, zielestof-rijk) huwelijk.

Maar het termietennest verhinderde de toegang van zijn geslachtsorgaan: het moest gewoon uitgesneden worden! - Men moet maar durven! De vergelijking wordt voor de vergeleken werkelijkheid genomen (één der procedés van vermomming der mythe) om gewoon 'weglating' als verbergingskunstgreep uit te oefenen: hij zegt dit 'verhaaltje' om te zeggen dat de Totemvampier een dosis bloed wil en wel op sadistische wijze van een lustmoordenaar! Zo, aldus de Dogon-mytholoog, wordt de 'goddelijke toorn' (weer een oudtestamentisch woord) gestelpt.

Nog één woordje over de Grote Aardmoeder-chthonismen. *C. J. Bleeker, De moedergodin in de oudheid,* Den Haag, 1960*,* heet het, behalve over de Goddelijke Vrouwe in de voorhistorische tijden, over de eigenlijke moedergodinnenverering: Isjtar (Babylonië), Isis (Egypte), Anahita (Iran), Athene (Hellas), reeds ter sprake gekomen in het begin van dit kapitteltje over Eri.chtonos), Freya (Germanië), Kybele (Frygië in Kl. Azië), Laksmi en Kali (Indië).

Over deze Indische moeder schrijft *Ruud Lohman, Voorbij het bewuste (Dagboek van een priester-Yogi),* Utrecht, 1969, blz. 109: "Het is overal en altijd 'The Mother' (de moeder), maar dit kan twee dingen betekenen. Allereerst, wat in het Hindoeïsme sterk leeft: 'The Mother - God' (de moeder god), de goddelijke energie, het oer-goddelijke onder het aspect van de Moeder. Aurobindo is hier vol van.

En dan is er verder 'The Mother' van eenennegentig - schrijver bedoelt hier een werkelijke vrouw, tijdens zijn verblijf in India ontmoet, van hoge ouderdom blijkbaar, een soort personificatie of incarnatie van de Goddelijke Moederlijkheid. Maar met deze tweede duiding van 'Goddelijke Moeder' zijn wij aan de tweede grote vorm van chtonisme beland die wij nu kort met weinig gecommentarieerde voorbeelden (commentaar zou nochtans zeer nodig zijn) gaan illustreren.

De Goddelijke-Moederreligies.

Met dit woord duiden wij die chtonismen aan die de kosmische of heelalenergie, als goddelijke moeder bestempeld, via een concrete vrouw thematiseren.

We verwijzen naar *Julius Evola, o.m. Le yoga tantrique (sa métaphysique; ses pratiques*), Paris, 1971, en naar *Serge Hutin, l'amour magique (Révélations sur le tantrisme),* Paris, 1971, en vele anderen, die daarover de laatste jaren

wel uitstekende boeken schreven, doch die bij de lezer grote problemen achterlaten.

WR57

Kosmische of heelalenergie.

Deze alomtegenwoordige (althans in de door de Schepper of Heelalstichter geschapen stof) kracht of potentiaal die zich in en / of buiten de mens bevindt. Wat is zij? Hebben wij een aanknoping in de wetenschappen b.v. om ze te bepalen, althans nader te omschrijven? En zulks in die mate dat men er op verantwoorde wijze goed kan mee doen en kwaad ongedaan kan maken? Dat is wellicht niet steeds het geval bij zoals bij heel wat zogenaamde 'meesters' en 'meesteressen' inzake magische kracht(en). Gaan we pragmatische te werk en laten we ze hun kracht gebruiken en aan de hand van het bereikte resultaat de aangewende kracht en meteen haar gebruiker beoordelen. Deze pragmatischer vraag meen ik als volgt te kunnen beantwoorden.

Vertrekken wij van een extrareligieus inzicht (althans op het eerste gezicht): *P.V. Piobb* in zijn *Formulaire de haute magie*, waarvan ik nog een oude editie bezit, daterend van 1937, zegt, p. 12, dat de moderne geest de aloude esoterische (= voor ingewijden alleen bestemde) wetenschap opsplitst in drie hulpwetenschappen:

a. ***De astrologie of sterrenwichelarij***

De astrologie of sterrenwichelarij (dit is, met nadruk gezegd, geen wetenschap in de zin die men er sedert Galilei aan geeft, maar een wichelarij, d.i. een wijze van voeling hebben met (= sensitiviteit of op een helder waarnemende wijze) en, desnoods, een 'kunst' (= beheersing op technisch gebied), die het bewichelde 'manipuleert' (= naar goeddunken richt en bestuurt).

De sterrenwichelarij is, aldus Piobb, een behandelen van hemellichamen (ik zeg niet: van 'de' hemellichamen, zoals Piobb, die ik verbeter, want (het is te klaar) de sterrenwichelaar kent slechts een micro-deeltje van het ongemeten - en voor het geschapenen begrensde kennen onmeetbare - heelal

Hierin verschilt de sterrenwichelaar niet van ieder aards mens, zelfs van ieder huidig astronoom of sterrekundige (niet: sterrenkundige), die het over de ster als regulatief model heeft via een steekproef in de concrete sterren of beter hemellichamen. Ik zeg dus: de sterrenwichelaar (niet sterrewichelaar, want

het gaat niet over het hemellichaam in abstracto maar over concrete hemellichamen.

Het onmeetbare heelal betreft het geheel van alles (althans in eindige zin: de verzameling van alle eindige wezens en processen); gewoonlijk verwart men de echte astrologie met de horoscopie, d.i. de twijfelachtige kunst om, via horoscopen (d.i. berekeningen en schemata ter berekening met het oog op de lotsbepaling van hetzij sociale macro- of microgroepen, hetzij individuen) het fluïdum van de hemellichamen hetzij te wichelen (= aan te voelen), hetzij te richten (= beïnvloeden).

Echte sterrenwichelarij heeft het daarentegen over de wat men te recht heet “kosmische kracht of energie” (d.i. het fluïdum zoals het over alle eindige wezens en processen gespreid is) als dusdanig en een aantal (steeds miniem in verhouding tot de onmeetbare omvang van het heelal, natuurlijk) toepassingen of beter concrete of particuliere gevallen. Denken we aan de zon, het planetenstelsel (en zijn onderdelen), de dierenriem (melkwegstelsel, enz.),

En sluiten we de laatste vondsten der huidige astronomie niet uit.

WR58

Ik leg daar de allergrootste nadruk op; één voorbeeld: een satelliet (USA) heeft, zeventien maanden na augustus 1977, datum van zijn lancering, blootgelegd dat het heelal zich op een gegeven moment niet meer zal kunnen uitdijend bewegen, geklemd als het zit binnen een wolk of wand van gas en materiestof met een massa die de massa van ettelijke miljarden zonnen als de onze als een ringvormig melkwegstelsel evenaart.

Beweren dat sterren wichelen nonsens is louter op grond van de sedert Galilei opgevatte vakwetenschap, is een onbewezen stellingname inzake een aspect van het mens-zijn zonder meer, maar dan mens zijn als ziele-stoffelijk in het heelal ingebed zijn begrepen.

Beweren dat sterren-wichelen alles oplost wat men ervan verwachtte in de loop der voorbije eeuwen, is evengoed nonsens: de waarheid is dat alle wichelen (het Nederlandse aloude woord voor ‘sensitiviteit’ als kenproces) een astrologisch aspect heeft dat er nooit van los te maken is, zelfs niet in het simpelste geval.

Reden: men kan zich gewoon nooit, maar dan ook nooit uit het systeem of stelsel, d.i. de samenhang van het zijnde als zodanig, o.m. het eindige zijnde in zijn geheel en in zijn netwerk van wisselingen, losmaken.

Dit losmaken kan noch theoretisch, noch praktisch, noch technisch, om, met Aristoteles, de drie grootste houdingen te overlopen die een zich bewust wezen kan aannemen tegenover de werkelijkheid.

b. *De magie,*

De magie, aldus steeds Piobb, is de tweede hulpwetenschap: zoals gezegd (ook Piobb gaat daarvan uit) is zij de kennende en richtende behandeling van de ziele-stof, 'les fluïdes' (zegt Piobb), de fluïda (meervoud. van het enkelvoud 'Fluïdum'). Hij onderverdeelt ze (op p. 13) in:

1. zgn. magnetische, d. i. in zijn (voor zijn rekening) taal 'zuiver aardse' fluïda

2. 'vitale' (d.i. van levende bio- energetische wezens uitgaande) fluïda. Deze schijnt hij bijna te herleiden tot de humane of menselijke fluïda. Zo lijkt hij te insinueren dat de mens als biologisch wezen, de bio-energetische sfeer (biosfeer) zou beheersen. Met klem zij echter gezegd dat het de dieren zijn die sedert de dier-totemistische riten zo goed als de gehele aardkorst hebben beheerst. En dit reeds vanaf "den beginne". Verwijzen we hierboven, naar Jezus' woorden in *Jo. 8:34 vv.*. waar Jezus zelfs de zgn. 'vrije' (zich 'vrij' wanende) Joden beschrijft als van in den beginne beheerst door de 'mensendoder en -belieger'. Dit "in den beginne" situeert zich nog ver voor Mozes' 'begin' van de bijzondere openbaring.

3. zgn. (wat Piobb heet) 'essentiële of wezenlijke' fluida. Hij voegt eraan toe dat zij 'généralement' (gemeenlijk) 'kosmisch' zijn. Blijkbaar heeft hij het over de kracht of energie die het bestuur van het heelal als geheel betreft. Opgemerkt zij dat Piobb zelf, p. 14, zegt dat de betekenis der woorden vlottend is. Zij verschilt van land tot land, van volk tot volk en ook naar de tijden.

WR59

De betekenis wordt door het Grote Totemdier-Vampier telkens opnieuw grillig veranderd en zulks om de rechtlijnig denkende mens allergisch te maken t.o.v. al wat fluïdieke wichelarij of fluidieke werking is.

c. *De alchemie of fluïda-scheikunde,*

De alchemie of fluïda-scheikunde, zegt Piobb, p.12. Hij schijnt echter de fluïda uitsluitend tot het domein van de magie te beperken en dus zou de uitdrukking 'fluida-scheikunde' in zijn taal uitgebannen moeten worden! De alchemie houdt zich op met de materie of stof maar dan in haar fluidieke zijde. Men zou deze zijde met een hedendaags woord zou kunnen aanduiden als vrije en of gebonden energie in kernfysische zin. Ook D*r. M. Lietaert Peerbolte, Psychische energie en informatie (Nieuw levensbeschouwelijk uitgangspunt),* in Bres-Planète, 21, blz. 134/144, spreekt enigszins in die richting.

Neem een elektron, dat een energie-corpusculum of -lichaampje van uiterst kleine omvang en inhoud is; het kan zich in vrije, ongebonden toestand voortbewegen, zegt Piobb, a.c., 134, kol. 1. Het kan ook dóor de eigen elektrische, in dit geval negatieve (t.o.v. tegengestelde, positieve ladingen, b.v. die van een atoomkern of die van een positron b.v.) lading aangetrokken worden door een b.v. proton (dat positief is naar lading).

In dit laatste geval ontstaat een toestand waarbij beide corpuscula (ook quanta geheten of energiehoeveelheden met innerlijke samenhang), in een aan elkaar gebonden toestand, een atoom vormen. In dat geval beweegt het elektron zich wel, maar niet vrij doch gebonden aan het krachtveld (= gekromde ruimte, aldus Einstein) dat én elektron én kern tot zgn. atomen, indivisum, atoom maakt. Zo een atoom is ondeelbaar. Tenminste binnen macro-fysische context, als men de kernprocessen niet uitdrukkelijk behandelt in macro-fysisch verband, ondeelbaar maar niet in volstrekte of absolute zin, wat op die contextuele structuur der stof of materie wijst.

Mensen als Jaques Bergier, *Jacques Huynen, L'énigme des vierges noires*, Paris, 1972, p. 62, en *Titus Burckhardt, L'Alchemie (Science et sagesse), l' Encyclopédie Planète, s*.d. p. 219/243, a.c., 220/221 beweren dat degenen die in het verleden, zich als 'alchemisten' lieten doorgaan, waren in feite spagyristen of archemisten.

Spagyristen zijn metalenmengers. Ze hielden zich bezig met het omvormen van (schijn) edele metalen, tot een soort alchemistengoud. Het was voor gewone goudsmeden niet te controleren. Men zou kunnen zeggen dat het, klatergoud gelijk, 'wonderlijk' tot stand was gekomen.

Archemisten trachten metalen als lood of kwikzilver in edele metalen te veranderen, om te 'toveren'. Zie b.v. *M. Berthelot, Introduction à l'étude de la chimie des anciens et du moyen âge*, Paris, 1889, Bruxelles, 1966. Zulks gelijkt enigszins op de zgn. transmutatie hetzij in de natuur hetzij in het labo. Welnu,

de bewering van Bergier en Huynen is dat dergelijke in feite schijnalchemisten soms een derde graad van materiestudie en -omvorming bereikten, nl. de echte alchemie of materieschepping of, minstens, materievermenigvuldiging.

WR60

Men hoeft slechts aan de zgn. wonderdadige broodvermenigvuldiging te denken waarover de Evangelisten ons in Jezus' leven vertellen, om in te zien dat Jezus, als grote weldoener, ook de alchemie beheerste. En dit zonder evenwel ook maar één woord over die esoterische wetenschap te hebben geleerd of uitgesproken, laat staan in zgn. toenmalige Joodse of heidense alchemisten-kringen erin ingewijd te zijn, nog één van die moderne mythen over Jezus: als zgn. ingewijde zou hij esoterisch gevormd zijn in Egypte b.v..

Bergier heeft het over alchemie in de fundamentele zin. Het gaat niet enkel om de beheersing van reeds bestaande constellaties of configuraties van vrije energieën. Deze energieën 'binden' configuraties tot gekromde ruimte of beter tot dat soort gekromde ruimte dat men gewoonlijk atoom, molecule of gewoon 'materie' of 'stof' heet.

Het gaat in de alchemie bovendien over de scheppende beheersing van vrije én van gebonden kern- of althans materievorm hebbende energieën. D.w.z. dat Jezus in feite een zgn. magiër was, - want, wat doet de magiër anders tenzij materie in energie en energie in materie omvormen door alchemische processen. Het zijn de fijnstoffelijke' of 'fluidieke', ziele-stoffelijke processen die de magiër tracht te beheersen.

Wij komen nu tot op ons uitgangspunt terug, nl. de vraag naar het wezen, de natuur, de essenti, de grondstructuur of (om met Husserl, de intentioneel-fenomenoloog, te spreken) het eidos (object van de Wesensschau) van de zgn. kosmische vrouwelijke energie.

Dit maakt dat - in een sterk archaïserende taal - alle concrete vrouwen "goddelijke moeders" kunnen genoemd worden. Sommigen lijken het te zijn, maar zijn het niet, anderen zijn het wel degelijk.

De moderne westerse mens voelt zich bij dergelijke titels eerder onbehaaglijk en heeft er nauwelijks een medelevend lachje voor over.

Het lijkt alsof deze goddelijke moeder ergens samenvielen met het geheel van de in het heelal of kosmos (in één van zijn betekenissen betekent het

woord dit) aanwezige energie van fijnstoffelijke (of zoals wij voortaan nu ook kunnen zeggen 'alchemische') aard.

De hiernavolgende voorbeelden van 'kosmische of goddelijke moederfiguren' zijn, dat moet eerlijkheidshalve gezegd worden, voordat ik de teksten geef die ze beschrijven, geen door god gewilde maar volkomen door het Grote Totemdier-vampier beheerste figuren (wat wil zeggen 'luciferiaanse' of 'satanische' gestalten).

Terloops gezegd, mensen zoals *J.P. Bourre, Magie et sorcellerie*, Série 'l'autre monde', of *Serge Hutin, Aleister Crowley, Le plus grand des mages modernes*, Marabout, 1973, maken onderscheid tussen zgn. transcendente of hoge 'haute' magie enerzijds en anderzijds courant diabolisme of zgn. lagere hekserij, d.i. vooral of meestal zelfs volkse magie, staande tegenover intellectuele magie in de stijl der laat antieke 'theürgen'; dergelijke door het Grote Totemdier-vampier ingegeven valse onderscheiden althans wat betreft het essentiële verschil tussen 'hoge', d.i. gesofisticeerde' en 'lage', d.i. ongecompliceerde vormen van één en dezelfde zwarte vampieren-magie; - misleiden slechts naïevelingen of welke andere 'blinden' ook, maar niet door God verlichte mensen die in die val niet lopen.

WR61

Ik herneem: mensen als bovengenoemde 'occultisten', trachten welbewust hun medemensen te misleiden door in hun boeken, maar niet in hun werken, te doen alsof er een wezenlijk onderscheid zou zijn tussen de hoge (door hen 'luciferiaanse' geheten) magieën en de lage (door hen diabolisme of satanisme geheten) magieën en dit tegen beter weten in.

Na deze duidelijke, geen misverstand openlatende inleiding, gaan wij nu over tot een eerste voorbeeld van brutaal-sadieke en even brutaal-masochieke chthonische religie, dat wij ontnemen aan een man die de moed heeft (andere werken van hem bewijzen dit) het satanische in dergelijke praktijken aan te klagen, nl. *Pierre Mariel (vgl. Sectes et sexe,* Paris, Dangles, 1978, pp. 129/133). Wij geven een vrije maar zeer nauwkeurige samenvatting (bij gebrek aan tijd en ruimte: deze cursus laat niet meer toe).

Syrië wordt, nov. 1919, onder Frans mandaat geplaatst: de Franse autoriteiten worden dra geconfronteerd met een omtrent dertigduizend zielen sterke volksgroep, tussen Lattaqué (het aloude Laodikaia) en Antaginé (het eveneens aloude Antiochoia, - met het vorige in de Apocalyps genoemd, de

‘Ansarieh’ of ‘Nosarihes’ d.i. dwaal-nachtridders of mensen die zich, als dwaalridders, overleveren aan de (maan)-nacht.

Deze eretitel (althans in de ogen van de aanhangers van dit, volgens daaromtrent geraadpleegde Iraanse etnologen, minstens tot voorbij het tweede millennium teruggaande (en dus.. voorhistorische) chthonisme) leggen wij nu kort uit (d.w.z. zonder al te veel uitweidingen omtrent het animatistisch dynamstich mechanisme, zoals wij tot nog toe deden).

a. Deze dwaalnachtridders of Ansarieh wonen in zeer ontoegankelijke, en onherbergzame dorpen. Ze dragen een zwarte tulband en kastanjebruine djellaba (bovenkleed) van rituele aard. Maar dat weten echter alleen de ingewijden. Ieder dorp heeft er een klein tempeltje. Men heet het een khaloué en het is een pleisterplaats voor riten. Het is erg laag, ligt tamelijk afgezonderd en is overkoepeld. Net als een Egyptische of Mexicaanse piramide, verdicht het de fijnstoffelijke kosmische energie en stapelt ze op.

De koepelvorm met zijn geometrisch centrum en excentrische energieconcentraties maken dit mogelijk. Wie juist daar zit, laadt zich ritueel op, en dit veel sneller dan wie niet op zo’n plaats zit. Het tempeltje is aan de buitenzijde witgekalkt en heeft slechts één ingang, een erg smalle deur. Deze is naar het oosten gericht, het is letterlijk ‘georiënteerd’. Hiermee is het zowat tegenovergesteld aan onze katholieke kerken van traditionele architectuur, die zich juist sluiten voor de opgaande zon en haar zeer sterke energie-uitstralingen allerhande.

WR62

Zoals bekend zijn deze afhankelijk van het seizoen. In de lente en de zomer zijn deze energieën bij ons heel wat krachtiger. Doorheen de deur treedt men naar binnen door enkele trappen naar beneden te gaan. De reden is dat men op die manier de voor alle chthonismen of aardreligies typische voorliefde voor het onderaardse (zoals grotten, holen; moerassen, afgronden, donkere krochten, enz.) uitdrukt op zinnebeeldige wijze.

b. De Ansarieh zijn een geheim genootschap op inwijdings- of initiatieke (Gr.: telestische) basis:

1. de zichtbaarste leden zijn de gewapende ridders die het tempeltje dag en nacht bewaken (alsof dit nodig was: de andere bevolking schuwt danig deze ‘heiligdommen’ uit zichzelf);

2. steeds strengere eisen en proeven schiften en vormen de ingewijden van graad tot graad; de topfiguren (volle inwijding) heten 'akkal's', (wij-man en wij-vrouw) voor wie men een grote eerbiedige vrees koestert; de 'mokkadam' is die man die het hoogste gezag voert: hij beslist over leven en dood; hij is door en door autoritair (zoals alle zwarte magie, overigens): blinde gehoorzaamheid bindt allen aan hem.

3. in een cultuur, die Gewoonlijk niet vrouwvriendelijk is, steekt de Ansarieh schril af:

(1) Een aantal vrouwen zijn 'akkal' (nl. wier echtgenoot lid is);

(2) De 'kadra' is de blijkbaar centrale figuur, de 'goddelijke moeder' (om het op z' n Hindoes te zeggen): voor haar buigt zelfs de mokkadam, wanneer hij haar ergens ontmoet.

c. Het volle maanfeest der Ansariah. Iedere volle maan (het lunair aspect mist men hier niet: het licht maar dan van de nacht beheerst de grote met macht geladen ritus) stapelen a.h.w. de akkal's zich op in de khaloué: zij psalmodiëren de heilige teksten van hun Heilig boek dat op zekere dag in Arabisch manuscript, door de Fransen op een gekwetste Ansarieh gevonden werd); zij doen aanroepingen; iedereen heeft een kaars mee: het licht (typisch oeranisch aspect) begeleidt dit alles.

1. Zij zijn in een kring gezeten, - de benen gekruist; mannen en vrouwen naast en rond de mokkadam die in het middenpunt rechtstaat (het middenpunt van de tempel stelt zichtbaar tegenwoordig het middenpunt van het macht-geladen heelal; dit is een typisch 'kosmisch' of 'heelal-aspect'.

De imara-ritus, eerste deel van deze dwaalnachtliturgie, verloopt als volgt: de borst vooruit-achteruit wiegelend, scanderen allen met een ritme dat steeds sneller wordt: 'Allah, Allah', ofwel 'Houwa' (= hij), waarbij men islamitische invloed bemerkt.

Het woord 'Allah' wordt niet gearticuleerd: de mond blijft halfopen, de tong onbeweeglijk, terwijl het tweelettergrepige woord, ongeleed en rauw, in twee keer sterk uitblazend en kort in- en uitgezucht wordt; urenlang gaat dit door, wat een soort roes teweegbrengt en, soms, een sterfgeval (wat dan paradijsreis heet).

WR63

2. Daarna gaat iedereen buiten voor de met astrale (= hemellichamelijke), chthonische (= aardse, tellurische) en bionische (= aan levende wezens ontspringende) energieën geladen Khaloué staan; daar begint de dans (cfr. *M.G. Wosien, De magische dans,* Bussum, 1974, zegt dat de fluïdiek bedoelde dans vereenzelviging insluit van de dansende man en/ of vrouw met de bewegingen allerhande van het heelal, liefst rond een middenpunt (tempel = heelal) dat onbeweeglijk is.

Deze vereenzelviging is evocatief (oproepend: een door god gegeven energie, in allerlei geschapen vormen, stapelt zich in, rond, onder, boven de dansende op).

De Ansarieh-ingewijden dansen rond het tempeltje, psalmodiërend, de koppen achterwaarts, uitzinnig terwijl de mokkadam of opper-wij-man het uitspansel gadeslaat: bij het verschijnen van Sokra (= Venus, de morgenster), geeft hij bevel de rondedans te stoppen en de khaloué binnen te gaan… waarbinnen de opper-wij-vrouw of kadra hen reeds is voorgegaan.

3. De kadra (wijvrouw) is daar naakt (wat haar energetische rol uitzonderlijk versterkt; het is niet omwille van zedeloosheid; maar van energetica!). Met haar haren (vgl. Samson's haren als drager van macht): zij belichaamt, als concreet individu, de grote moeder aarde.

Iedereen buigt voor haar en aanbidt ze in stilte, als de Hoge Vrouwe. Daarna dooft men de schaarse lichten, uit heilige kreten, danst in de ronde, steeds sneller, terwijl de mokkadam het ritme aangeeft met de stok van zijn zweep (heilig foltertuig) in de rechterhand.

4. De orgiastische ritus kan nu beginnen: plots geeft de opper-wij-man het paswoord, waarop een scherp gefluit weerklinkt. Diepe stilte volgt daarop, terwijl iedereen, op het paswoord, op de grond is gaan vallen om daar onbeweeglijk te liggen. De opper-wij-man slingert de zweep rondom: wie niet ingewijd is, krijgt die zweepslag (doordat hij rechtstaat) en wordt onmiddellijke gedood.

Daarna, na die controle, ontkleden allen zich en volgt uitzinnige geslachtsgemeenschap, in dat complete duister, van om het even wie met om het even wie (hetero-, homo-; jong, oud; in bloedschande of niet: alles dooreen).

Alleen de opper-wij-vrouw is voorbehouden aan de opper-wij-man. De eventuele kinderen die uit die dwaalnacht geboren worden, worden akkal, ingewijde, gezien hun ontvangenis in zo'n met energie geladen sfeer hun én inzicht én vermogen tot sacraal ageren heeft meegegeven. Eens en voorgoed. De orgie eindigt bij de dageraad.

Daarna herneemt het gewone leven z'n rechten tot de volgende nieuwe maan met haar nieuwe dwaalnacht: niemand mag, onder uiterst streng verbod ('taboe') ook maar de minste toespeling maken op deze in wezen diertotemistisch-vampiristische orgie. Voor de rest der dagen leven de Ansarieh zeer ('ascetisch' weerom: zie hoger) streng: een overspelige vrouw wordt – bloed-ziele-dorstig - gedood, sodomie riskeert steniging.

WR64

Tweede applicatief model van goddelijke-Moederverering, ditmaal de Khlysti's in Rusland. De 'zeer zuiveren', zoals zij zichzelf heten, zijn beroemd geworden door de monnik Raspoetin (1872/1916) aan het hof van Tsaar Nikolaas II.

De sekte der Khylisti (of Khlysty) d.i. flagellanten (geselaars), lijkt een van die overblijfsels der voorchristelijke Grote moederverering, maar, net zoals bij de Ansarieh, is zij gemengd met wat men heet de 'hogere religies', hier de christelijke.

Ziehier wat men weet van het ritueel. De een of andere isba (boerderij) liefst alleenstaand; daarin een plaats met, naar de oostkant toe ('oriëntatie'), een tafeltje en twee stoelen. Alle luiken zijn dicht; enkel wat kaarslicht. 's Zaterdags, bij valavond, komen 'n aantal boeren en boerinnen stiekem daar bijeen. Stilzwijgend zetten zij zich neer, de mannen rechts, de vrouwen links.

Hun gewone kleren hebben zij nog aan (ter verberging voor de popen of politie, ongetwijfeld). De twee stoelen aan de oostkant worden bezet door een echtpaar boeren (moezjik's). Op het tafeltje wordt de Bijbel opengelegd. Twaalf brandende pitten worden met plechtigheid bejegend.

Deze 'Godsmensen' (zo heten zij zichzelf) men weet wel wie die God is, worden, bij het bekijken van het voorgangersechtpaar, geschud door rillingen (typisch voor mensen die plots meer dan gewoon doorvaren worden van kosmische energieën allerhande, die, bij uitstek, maar niet uitsluitend, uitgaan van het voorgangerskoppel.

Zoals altijd bij zulke groepen, is de gehele plaats, de binnenruimte, de ondergrond, het meubilair, bijzonder 'geladen'. De vrouw op de oostelijke stoel is 'de H. Geest', de vrouwelijke derde persoon der 'H. Drie-eenheid'; de man is 'de heer Jezus', de mannelijke tweede persoon.

Men staat hier voor
(i) een androgyne duiding van de H. Drie-eenheid,

(ii) een concrete duiding van die androgynie, nl. men ziet deze hoge goddelijke androgyn belichaamd in twee levend-concrete mensen. Men vergelijke dit met de Ansarieh: de kadra (opper-wij-vrouw) en de mokkadam (opper-wij-man): ook daar was die androgynie, wat ook hier een zeker primaat aan de vrouw geeft.

1. Het begin der activiteiten.
Men begint met de psalmodisch gezongen litanieën ter ere van Christus, de H. Geest en Maria, en ook andere niet-orthodoxe 'uitverkorenen'. Onderwijl roept de wij-man ('Heer Christus' geheten) tussenin regelmatig: "Gij zijt hier bijeen om de stem van onze heilige Moeder Aarde te vernemen en ik zal u het gelukzalige geheim toevertrouwen dat zij mij heeft doorgegeven omtrent de heiliging door middel van de zonde."

WR65

Opgemerkt zij, heel terloops, dat, zoals bij de Aardcultus der Dogon, zoals bij praktisch alle aardcultussen, waar ook ter wereld, ook in de westerse zgn. Witches- of Heksenkringen - Moeder Aarde hier dier-totemistisch-vampirisch is, omwille van riten uit voorhistorische tijden (zie hoger over diertotemisme vampirisch opgevat). Wanneer 'n hooggeplaatst religiehistoricus als *Mircea Eliade, Occultisme, sorcellerie et modes culturelles*, Paris, 1976, p. 121, schrijft: "*Parce que le judéo-chritianisme a démonisé* (d.i. aan een demonizeringsproces of demonistische duiding onderwerpen) *la sexualité, tout type d'orgie était considéré comme satanique et donc sacrilège, méritant la plus dure des punitions."* (Het gaat om 'Quelques observations sur la sorcellerie européenne', pp. 93/1211.).

Dan laat hij na, in het hele artikel, ook maar ergens zich uit te spreken over het feit dat Israë1 en het Christendom wel eens zeer ernstige gronden zouden kunnen hebben om de feitelijke (het gaat, inderdaad, niet om de ideale, waarmee hij de feitelijke verwart) Aardcultus echt als demonisch-satanisch op

te vatten en met groot recht grondig te bestrijden, ook al is het waar dat, met het badwater, meteen het Aardmoedercultuskind; door de Bijbelse en aanverwante hogere religies werd uitgegoten.

Dit om te zeggen de 'stem van de H. Moeder Aarde' niets anders is dan satanisch orakel, bestemd voor lichtgelovige zielen in wier onbewuste (hun 'erfzonde', in kerkelijke taal) dat geloof, 'sinds den beginne" aanwezig is.

Het is klaarblijkelijk door geen enkel doopsel, of door geen enkel zgn. 'hogere' religie eruit verwijderd. Wel integendeel.

Freud ontdekte in dat onbewuste, na negentien eeuwen kerstening, nog steeds 'eros' en 'thanatos' d.i. seks en dodingsdrift.

Dit wijst er terloops gezegd, op dat de hogere religies, de christelijke inbegrepen, nog steeds niet in het klare geraakt zijn met die chtonische onderlaag, iets waarop wij in dit elementair religiewijsgerig verband onmogelijk kunnen ingaan.

2. *Na het 'gebed' de dans.*

De ene na de andere van de ingewijden - steeds die 'geheim genootschap-structuur - trekken hun boerenkielen en botten uit, terwijl de vrouwelijke ingewijden haar halsdoeken ontknopen en haar haren op haar schouders laten loshangen.

De Moeder of Wij-vrouw geeft daarna een signaal: de jongste der mannelijke aanhangers begint daarop, in het midden van de zaal (vgl. centrum mundi, het midden van het heelal), rond te draaien, het hoofd achterwaarts gestrekt, de armen gekruist (gelijk sommige 'bezetenen' die, in hun onbewuste (hun erfzonde), deze ritus bewaard hebben en hem nu, opnieuw belichaamd blijkbaar, als een hen achternazittende herinnering, uit hun 'diepe(n)' ophalen, overbeladen zoals zij zijn door een of ander toeval); met de draai-ogen die ontzetting uitdrukken, wordt deze sterdanser (ster- of centrale dans) een draaitop gelijk: hij stoot een schrille kreet uit (zoals in vele volksdansen plots één der dansers doet: blijkbaar 'n verloren Aardmoederreligiekreet).

WR66

Daarop wordt hij bezeten door de hoge energie-opstapeling waartoe hij, als jongste manlijk (en maagdelijk) lid, bijzonder vatbaar is: hij versnelt automatisch tot wanneer deze draaitopenergie ontvlammend werkt in het

gemacht (= geslachts-krachtcentrum) van alle andere ingewijden, allereerst de mannen, later de vrouwen.

Dat dit energetisch is, blijkt uit het woordelijke verslag van alle mede dansenden achteraf: zij worden doorvaren van gekrioel (= kriebeling, alsof mieren het hele lijf dooreen wemelend en van energie voorzien, d.i. overbeladen met vooral tellurisch-abyssale (abyssaal = aan onderaardse krochten ontsproten) energie).

De andere ingewijden bootsen de jongste ontsteker na: dier-totemistisch stoten zij, huilend-gillend, kreten uit die sprekend op die van een aantal dieren gelijken (net als bezetenen door het Grote Dier of beter het Grote (Kruip)dier;- zie *Apocalyps 12: 3/4*: "z'n staart, d.i. zijn nasleeporgaan of zuigorgaan, fluidiek gesproken - de Apocalyps wordt religie-historisch begrijpelijk; anders niet-, sleepte een derde van de hemellichamen naar de aarde toe", d.i. tellurizeerde welbewust de hoge, energie der sterrenbeelden).

De 'sterdanser' die inzette, nabootsend, volgen allen, als even zovele klokken, de zonneomloop, terwijl zij, ronddraaiend, in één mach volle draaikolk van fluïdum, als sterrenbeelden rond de zon rondtollen (versta rond Satan, die de draaikolk op dat moment met zijn ziele-stof, - ontstoken aan wat niet onmiddellijk voor hem toegankelijk is (maar alleen via een of meerdere vrouwen bereikbaar: Satan is 'n man en dus aan de aarde gebonden, uit en op zichzelf), nl. de heme1ruimte buiten de sfeer die de Aarde omgeeft, oplaadt boven de gewone maat).

Vergelijk steeds met de Ansarieh-dwaalnacht: terwijl de gewone ingewijden zo uitzinnig, 'dionysisch' zouden de oude Grieken gezegd hebben en dit goede oude woord past hier volkomen - rondtollen, sterrendans nabootsend rond 'n hoge energetische zon (vgl. astronomie of wetenschappelijke sterrenkunde), blijven, onbewogen en a.h.w. bewust onbeweeglijk zelf, maar anders bewegend (denk aan Aristoteles' onbewogen beweger als term om, wijsgerig, maar in feite diep religieus, God te typeren), de Heer Christus en de Vrouw H. Geest, aarts stil, 'apollinisch', zou men op zijn oud-Grieks kunnen zeggen.

Dit onderscheid 'dionysisch-appolinisch' is een vermomming (de zoveelste) van de androgyne maar in haar dier-totemistisch-vampiristische versie: het is de 'geest van deze aarde' (denk maar aan F. Nietzsche's aardgebonden vitalisme) die met schijn-appolinisme slechts dionysiek is, maar dan zo dat alle via vrouwen getelluriseerde energie van buitenaardse oorsprong wild en dierlijk tot Satan's dienst omgeplooid wordt.

Hierbij heeft het apollinische dus maar instrumentele betekenis en werking en is volkomen, diertotemistisch en vampirisch (dit laatste zal straks blijken), onderworpen aan de dionysiek.

Plots klinkt een meer zinnig (apollinischer) gegil: “De H. Geest is in ons!” Allen herhalen het, zo sterk en zo snel dat de kelen stikkend blaffen, die van honden of dergelijke gelijk.

Terloops: Wie denkt hier niet aan sommige Pentekostalisten of (in katholieke versie) Charismatici - ik zeg “sommige” - die, midden in de emotioneel-vitale energiedraaikolk van m.i. lang niet altijd goddelijke oorsprong, plots gillend roepen “De H. Geest is in mij!”?

3. *De orakuleuze ‘Gods’-openbaring.*

Op het door de Goddelijke Moeder’ - H. Geest vastgestelde hoogtepunt geeft de Wij-vrouw een (zo een demonistisch kader passend) autoritair teken: haar hoge energiegraad verlamt ogenblikkelijk – ‘magnetisme’ zouden sommige occultisten zeggen: haar Aardmagnetisme inderdaad werkt nu anders - de roes. Onbeweeglijkheid en stilzwijgen heersen.

Maar Heer Christus immers is nu overladen en wordt paranormaal begaafd (aldus parapsychologisch uitgedrukt; haar ‘kundalini’, d.i. haar vrouwelijke Aardenergie, nl. vloeit nu direct en overdadig naar haar ‘Goddelijke meester’ toe).

Deze goddelijke meester schudt, zevert, grijnslacht, trekt verwrongen gezichten; hij uit zuigelingengeschrei, stamelt tussenin onsamenhangende woorden. De naïeve (of liever: het spel meespelende) volgelingen - naïefheid is de vermomming van de kwade trouw - knielen dan voor de zgn. ‘Goddelijke Meester’ neer en aanbidden hem.

Reden: de H. Geest (versta: Satan, met de tellurische of tellurisch geworden kracht of kundalini (de slangenkracht de vrouw eigen volgens een Hindoewijsheid, waarover straks of later meer) van alle deelnemers, gebundeld in de wij-vrouw als H. Geest’) openbaart zich in de wij-man.

4. *De geseling.*

Zoals nu nog heden *(zie J.P. Bourre, Les sectes luciférienne*s *aujourd 'hui,* Paris, 1978, p. 21 (over Isabel Gowie's inwijding tot 'Goddelijke Moeder' in 1647; zie ook *J.P. Bourre, Magie et sorcellerie*, s.d., p. 15; - de Dandy-vorm van die strekking.

Deze wordt ter sprake gebracht in *O. Mann, Der Dandy (Ein Kulturproblem Der Moderne*, Heidelberg, 1962, vooral s.124/ 136) vergt, Satansdienst bloedziele-stof): de wijman sluit plots de Bijbel (welke vermomming), stoot het tafeltje omver.

De twaalf pitten worden gedoofd. Het duister heerst. Op dat moment rukken de 'heilige mannen en vrouwen' elkaar de kleren, uitzinnig, van het reeds sterk geërotiseerde lijf om de naaktheid van het Edenparadijs na te bootsen.

Zij geselen mekaar met berken stokken totdat het bloed overvloedig vloeit (vgl. de sacrale zweep der Ansarieh); Hierbij is ieder normaal pijngevoel afwezig; wel integendeel, en hier stoten wij op het echte sado-masochisme, d.i. het met lust geladen wederzijdse doen bloeden van de ene mens door de andere, ongeacht het geslacht, de pijnen worden letterlijk omgetoverd tot geslachtelijke waanzin.

WR68

5. De orgie (bacchanaliën).

Een of andere vrouw klampt op goed vallen het uit 'n 'broeder' aan en rolt met hem op de grond, - om omarming en copula volgt.

Overal in de H.-Geestplaats vormen zich dergelijke koppels. Stuiptrekkend doet men voort - zoals de Ansarieh - tot de dageraad - en om dezelfde reden als de Ansarieh.

"De ingewijde, zegt *P. Mariel , Magiciens et sorciers,* Paris, 1974, p. 281, verre van zich uitgeput te voelen, herwint zijn krachten", ja, bezit, dankzij de omvorming van zijn 'menselijk potentiaal' (om nu een term der zgn. groeigroepen te gebruiken en terecht te gebruiken, want uiteindelijk gaat het in de bio-energetica der groeigroepen, daarom,) "totaal nieuwe" (in feite aan met God bevriende medemensen ontnomen) krachten, die hem 'iets' geven dat bovenmenselijk maar ook duister is, in alle geval machtvol, ja, tot in de paranormale begaafdheid toe, zoals in het geval van Raspoetin, op wereldberoemde wijze, duidelijk werd.

Net zoals de Ansarich keert de Khlysty tot het alledaagse leven terug, maar dan zo dat hij of vooral zij, de vrouwelijke ingewijde, net als een gehypnotiseerde, een soort geheugenverlies vertoont omtrent de nachtelijke orgie: de Khlysty voelt zich gelukkig en sterk, is van z'n 'eeuwig heil' (weerom het verwisselen - verschuiving, zegt de logica der vermomming (zie ook Freud omtrent de dromen, vooral de zgn. droom-bewerking (Traumarbeit) en haar vermomming)) zeker, nu hij de Ubermensch van Nietsche of de dandy van Wilde en Baudelaire gelijk, het onderscheid tussen goed en kwaad heeft verdoezeld (weer vermomming, ditmaal door wederzijdse omkering of totale verschuiving van het ene in het andere: hij leeft "jenseits von Gut und Böse" (titel van één van Nietzsche fundamenteelste (zijn diertotemitisch-vampirische erfzonde bloottrekkende) werken.

Daarbij is de ware, echte God 'dood' (thema van de beruchte God-is-dood-theologieën, sinds Nietsche schering en inslag bij vele 'moderne' vrijzinnigen en hun 'christelijke' nabootsers (die daardoor hun identiteit met het onbewuste of de erfzonde van de Nietscheaanse atheïsten verraden, van dieptepsychologische hermeneutica (vgl. *P. Ricoeur, le conflit des interprétations (Essais herméneutique*), Paris, 1969, van en 'hoge' academische eruditie, maar bitter weinig concrete stellingname in echt Bijbelse zin) gesproken).

Over de tweede graad van Khlysty-inwijding, maar dan echt ten volle geheim-genoot-schappelijk (esoterisme), zie P. Mariel, o.c., p. 283 /284, over de stranniki (dwaalridders, ook podpelniki (grottenbewoners, wat prehistorisch klinkt, naklinkt). Daarover meer straks.

WR69

V . De inwijding in het geheime genootschap of loge (telestisch aspect).

Reeds herhaalde malen stootten wij op het woord 'inwijding', 'ingewijde' en 'initiatie(k), (Gr. telestiek, telestisch). Het woord telesma, in zijn tweede betekenis 'religieuze ritus' betekenend, schijnt zelfs in het occultistenwoord 'talisman' voort te leven (via het Arabisch).

Dit archeo-religieus grondbegrip betekent opvoeding tot volwassenheid, maar dan niet zuiver intellectueel: de archeo-religieuze mens weet dat men maar op verantwoorde wijze iemand intellectuele inhouden (denkinhouden,

ideeën, idealen en waarden, zou men met de Nihilismus-kritiek van M. Heidegger kunnen zeggen) meegeeft, indien en alleen indien men hem en/ of haar ook de aan die denkinhouden van theoretische, morele of technische aard aangepaste fluïda of ziele-stoffen meegeeft. Dit geschiedt in de archaïsche religie enkel en alleen in groepsverband: de stam (tribaal) vooral, de familie(familiaal), de clan (clanaal) of liefst het geheime genootschap of loge (esoterisch) zijn de vele vormen van groeigroep, (d.i. groep waarbinnen men boven zichzelf als een arm aan denkinhouden en vooral arm aan zielestof wezen uitgroeit), die een archaïsche maatschappij kent.

Tot daar het regulatief model. Nu een paar applicatieve modellen.

Model 1. De strannik of podpelnik.

Alle archaïsche groeigroepen steunen op 'animatoren', 'voorgang(st)ers' en zo. Dit zijn hoger-ingewijden. Aangezien wij nu toch de Khlysty-type gewone ingewijde, hebben leren kennen, een woordje over type tweede graad.

De zgn. 'innerlijke weg' (= verandering van de mens als ziele-stof-wezen en intellect ineen) wordt, zoals bij de alchemist, veruiterlijkt, hier niet in scheikundige behandeling van materie (alchemie als spagyriek), maar in de durende bedevaart, dwaal-ridderij. De dwaler (strannik) verliet bezit, huis, gezin, verwantschap, zogezegd om 'te sterven t.o.v. zijn naastbestaanden'. Deze 'waldgang' (term van *Ernst Jünger, Der Waldgänger*), deze vogelvrijheid ging tot het afleggen van de naam en het paspoort-vernietiging en het vergeten van vrouw en kind. Niemand hoorde ooit nog van zo'n vogelvrije dwaler.

De Russische maatschappij was dermate - echt archaïsch - afgestemd op de strannik dat vele isba's een kelder (typisch onderaards) hadden voor de 'heiligen' (zogezegd om ze voor popen of politie te beschermen, in feite omwille van de prehistorische nawerking en de tellurische natuur). De dwaalnacht speelde zich af in een afgelegen open plek in het woud.

1. De popelnik leerde dat de pope "de ware goddelijke boodschap" niet eens vermoedde.

2. Men wachtte op het ondergaan van de maan (steeds lunair, - lunaticus (Lat) betekent door maanriten buitenissig geworden): dan trekt de strannik met de 'zuster' diep, diep het woud in. Daar ontkleedde hij zich en danste met haar.

WR70

Hij maakte haar wijs (steeds lukt dit mengsel van naïef geloof en kwade trouw bij 'voorbestemden, d.i. vrouwen wier onbewuste; die erfzonde reeds (denk aan Freuds Eros/ Thanatos) in zich droeg) dat zij de 'onschuld' (Nietzsche 's term voor de 'moraal' van de Uebermensch; - overigens - dat wordt de lezer gewaar -, de podpelnik en zijn 'wij-vrouwen (net als alle dergelijken) zijn Uebermenschen avant la lettre en Uebermenschen zijn gemoderniseerde podpelniki en dito vrouwen, type 'dolle mina' s' (wat niet betekent dat dergelijke mensen geen ware problemen aansnijden; integendeel, dit blijkt uit onze uiteenzetting overduidelijk).

De strannik maakte haar, met haar medeplichtigheid, wijs dat zij de paradijselijke onschuld van in den beginne (versta zeer concreet: de voorhistorische oer-horde naar Satanisch model, waarover in ander verband meer als groeigroep van vampirische aard.) herbeleefden in een 'ewiger Wiederkehr aller Dinge' (eeuwige terugkeer van alle dingen - term weerom van de dandy Nietzsche): - Deze eeuwige terugkeer van hetzelfde zoals die hier verstaan wordt, is een karikatuur van de echte duurzaamheid van de mythe (waarover in ander verband later, nl. als over de Griekse wijsbegeerte en haar verhouding tot de mythe gehandeld wordt)

3. Soms ontstak men gezamenlijk een geweldig houtvuur, zinnebeeld van de zon (oeranisch) maar te tellurizeren vuur) - waarrond de ingewijden rondtolden (weerom de ster-danserij) tot volle duizeling toe). Na de verkondiging (bij volle maanlicht liefst, althans bij maanlicht), de naaktdans (in het duister) en de eventuele vuurhaarddans

4. Nu het hoogtepunt, van in den beginne aanwezig als streefpunt van 'verhoging van het menselijk potentiaal' (bio-energetisch uitgedrukt; zielestof-verhoging) de collectieve orgie. De pelgrim-strannik - autoritair (men weet dat de satansreligie dat steeds is) - geeft bevel: "Verneder u door middel van de zonde! (Voorbij het onderscheid tussen goed en kwaad: Nietzsche's 'vrije' mens!)

Stel dit minderwaardig vlees (vgl.: der Mensch, voorstadium van Nietsche's Uëbermensch) op de proef. (De krachtproef, moreel hier, maar niet enkel moreel, ook fysisch, is één der hoekstenen van iedere loge of geheim genootschap). (En nu, luister goed, lezer:) Heilig u door middel van het contact met de moederlijke aarde!) (Zonder commentaar!). Daarop breekt de gezamenlijke mengelsekserij los. (In het onbewuste van seksboetiekmensen

leeft blijkbaar de orgiastische erfzonde, wensdroom van alle Lui's en Playboy's).

Volgens Markus Lepantinov, Russisch filosoof, was de basisgroep der stranniki geleid door de volgende idee:

WR71

"Door zijn bewegingen te ritmeren (dansreligieuze bio-energetica) keert de mens, in zekere zin, terug naar zijn eerste oorsprong in de schoot van het heelal, en gelooft hij dat hij opnieuw verbonden is met de gehele schepping. Macht-volle kosmische krachten stapelen zich op in de danser die zich gebonden weet aan de rondedans der hemelse sterrenbeelden. Op die wijze krijgt hij 'n zicht op de onmogelijk te duiden wetten van wat ontstaat en vergaat.

En P. Mariel voegt eraan toe: "Onze Moeder de Aarde? De Magna Mater?' Zij verleent aan haar adepten (= ingewijden), aan haar minnaars, boven de natuur uitgaande vermogens (of liever: niet uit te leggen vermogens), die men wel moet vaststellen" (o.c. p. 284).

Zo spreken allen, die onbevooroordeeld, zich inlaten met de effectieve zijde van de Magna-Mater-cultus. Wat …'n zwaar probleem stelt, nl. hoe komt het dat God (want, in de hypothese van de katholieke religietheorie, is God de schepper van de natuur, de buiten- en de bovennatuur: niets ontsnapt aan zijn uit het niets (buiten Hem) scheppen) in de natuur en de buitennatuur krachten heeft gelegd die juist die cultus blijkbaar weet te ontdekken en benuttigen, ook al geschiedt dit diertotemistisch-vampirisch: abusus, misbruik, non tollit, neemt niet weg, usum, het gebruik. Het is niet omdat het misbruik bestaat, dat het goede gebruik dan maar oet weggelaten worden.

M.a.w. staan wij hier niet vóór 'n door de kinderen van de duisternis misbruikte energie die de kinderen van het licht (die niet zo ondernemend zijn) laten zijn waar zij is?

Model 2. - De Ngil.

In zijn boeiend werk '*Chez les Fang (Quinze nnéés de séjour ou Congo français),* Lille, 1912, pp. 190/196, geeft Pater Trilles 'n verslag van de inwijding van een Ngil, een voor de Fang zeer typische tovenaar op grond van inwijding in 'n geheim genootschap. Wij volgen, hier en daar samenvattend, de stadia. van die inwijding.

Iedere Ngil heeft het recht en de plicht z'n opvolger te kiezen en te vormen: in z'n eigen stam, (soms in 'n andere stam, die bloedverwant is) valt hij op 'n kind van 'n jaar of tien en behandelt het als zijn aangenomen zoon.

Van dan af vormt hij het volgens zijn opvattingen, leert het de eerste geheimen, leert hem met de grafstem van de Ngil te spreken. Het begeleidt hen op al z'n tochten, dient hem als edelknaap die de Ngil voorgaat, door berg en dal, in dorp of oerwoud, met de fetisjenbel klingelend. Trilles zegt dat dergelijke kinderen, indien zij op de missie opgenomen worden ter vorming, er steeds slechter uit tevoorschijn komen dan zij eraan begonnen: "la formation chrétienne n' a eu sur eux aucune emprise".

Wat betekent dat de ngil-vorming nogal wat dieper gaat dan de christelijke. De hogere religie die het christendom is, raakt hier duidelijk aan haar grenzen, haar door de zgn. lagere religie gesteld.

WR72

Eens omtrent achttien jaar, na een lange inwijding, indien men heeft vastgesteld dat de leerling-Ngil doorheen een eerste reeks proeven op kundige wijze geordend naar stijgende moeilijkheidsgraad, ertoe geschikt is alles te ondergaan, alles te doorstaan, dan roept men hem op voor de tweede reeks proeven. Deze tweede reeks is dezelfde én voor de eigenlijke Ngil én voor de gewone ingewijde. Deze laatste echter heeft nog geen reeks krachtproeven doorstaan: hij wordt pas nu aan de leden van het Ngil-genootschap voorgesteld.

(a) Indien aanvaard als mogelijk Ngil of gewoon ingewijde behoort men 'n maand lang afgezonderd te wonen in 'n kleine hut midden in het oerwoud. De voeding wordt nauwkeurig berekend: men krijgt het hoogstnodige en dit alleen na zonsondergang; men krijgt zeer prikkelende soorten vlees, met zeer sterke kruiden erin verwerkt, verder vis en opwindende dranken.

De inwijdeling moet verslag geven van zijn dromen, van de dieren die hem verschijnen, van de mededelingen die de geesten hem doorgeven. Dit alles wordt geduid hetzij in zijn voordeel hetzij in zijn nadeel (schiftingsproeven; -oordeel van god).

Geleidelijk verliest de inwijdeling zijn zelfbeheersing; zijn zenuwstelsel wordt wichel-krachtig (sensitief); hij verhardt. Maar afzichtelijke

droomgezichten storen zijn slaap; het is niet zeldzaam dat sommigen, vooral onder de gewone ingewijden, die voor het eerst de krachtproeven doorstaan, krankzinnig worden. In dat geval keren zij naar hun stam terug waar zij ten andere met diepe eerbied omgeven worden. –

Na de afzonderingsmaand komt de grote reeks (de tweede voor de eigenlijke Ngil, de eerste voor de gewone ingewijde) krachtproeven. Indien de kandidaat hetzij te pijngevoelig hetzij te weinig uithoudend is, laat men hem een laatste kans die definitief beslist.

Haalt hij het dan niet dan maakt de Ngil-groeigroep er zich van af met hem te vergiftigen om hem, in 'n plekje van het woud te laten verrotten. Niemand spreekt nog ooit over hem.

Een staaltje van de krachtproeven.

De wespenproef:

De opper-wi-jman zoekt in het woud, 'n nest van kleine horzels wier steek verschrikkelijk doet lijden. Hij sluit ze op in 'n kalebas, laat de horzels twee dagen vasten (wat hen opjaagt maar tegelijk hun gif gedeeltelijk ontkracht). Hij drukt die kalebas, halfopen, op de borst van de inwijdeling. Deze mag gewoon geen kik geven noch door te klagen noch door een of ander gebaar.

De geselingproef:

De inwijdeling wordt, rond de middag, op de bodem van een put achter de hut van de Ngil gelegd, de ingewijden zijn allen bijeen, schrikwekkend beschilderd in het zwart, het geel en het rood,- niet meer te herkennen, binnen een 'heilige omheining' volgt het ene lied op het andere,- volgt, ononderbroken, de ene dans op de andere, zonder dat iemand deze enge ruimte verlaten mag, totdat de nacht intreedt.

WR73

Zodra de zon verdwenen is, roept men de inwijdeling, die uit zijn put komt, onmiddellijk gegrepen wordt, gebonden en lang en wreedaardig geslagen, bij tamtamgeroffel dat horen en zien vergaat en bij geroep, om zijn pijnkreten te smoren. " Scène veritablement hideuse" aldus Trilles p.192!

Doch nu volgt de hoofdschotel: men slaat de inwijdeling met lange dunne nijlpaardriemen dermate dat het bloed vloeit en dat de uiteen gegeselde lappen vlees zwellen en zelfs opzwellen; iedere ingewijde doet dit met luchtig gemoed!

De dansproef:

De opper-wij-man geeft - autoritair - 'n teken. De geseling' houdt op, maar nu moet de inwijdeling halfdood opstaan; wankelend, zijn pijnen beheersend, moet hij de dans inzetten op de cadans van de tamtam, eerst rond de omheining, dan zet hij de dans voort op iedere trap van de heilige ladder, z'n evenwicht bewarend tot en met de achtste trap; de ladder leunt aan tegen 'n tafel. Bovengekomen legt hij zich - eindelijk -op die sacrale tafel te rusten.

Na die krachtproeven leert men hem de laatste geheimen van de inwijding met het wachtwoord, het communicatiemiddel t.o.v. de mede-ingewijden (om mekaar b.v. van verre te herkennen). Behalve deze denkinhouden krijgt hij het recht anderen tot ingewijden te maken. Men ziet dat deze zwart magische paideia in een veel diepere menselijke laag doordringt dan de paideia van de 'hogere religies'! Of liever: in de onmenselijke laag!

(b) ***Grondige graad van ngilinwijding.***

De echte leerling ngil wil tot de 'raad der Oude Ngils' behoren. Hij biedt zich aan. Men onderzoekt z'n aanspraken. Men ziet of er een plaats open is. Men laat hem lang wachten.

Zelfde systeem: afzondering in het woud maar met harder vasten. Weerom dezelfde krachtproeven maar veel harder nog dan de eerste maal!

Eindelijk komt de grote dag: de raad der Oude Ngils, minstens tien in aantal, vergadert op een dag die zorgvuldig ('religie') uitgekozen is, na menige bezwering, als de gunstigste dag en vrij van ieder slecht voorteken (= mantisch of wichelaspect).

De kandidaat wordt opgeroepen: op die dag brengt hij tot voor de raad het slachtoffer voor het laatste offer (dit slachtoffer moet in alle geval gekozen worden uit zijn onmiddellijkste bloedverwanten.

Gevolg: zijn moeder gaat voor, daarna een jonge dochter (zuster of dochter van de kandidaat), daarna -soms (manlijk bloedoffer heeft immers fluïdiek gesproken, een andere waarde, ten andere het behoort niet aan de familie maar aan de hele clan) een jongere broer.

Uit die mensen, bloed-ziele-dragers eigenlijk, wordt het slachtoffer gekozen, meedogenloos, want vervanging door slaven of krijgsgevangenen is verboden: de geest (spiritistisch demonisch aspect) eist zuiver en vrij bloed.

WR74

(b)1 De dag van de inwijding komen de Ngils bijeen op een afgelegen plek in het woud, vaak dichtbij ‘n bron, in de diepte van ‘n donkere ravijn (abyssaal of krochtaspect, zo typisch voor de diertotemistisch-vampiristische Aardmoederverering, alles loopt ineen, zonder daarom samen te vallen).

Daar hakken zij ‘n boom (esôm geheten, behorend tot de familie van de euphorbiaceeën, ’n plant-totemistisch aspect, dat met de gif mengerij der zwarte magie rechtstreeks in verband staat) tot op kleine manshoogte af. Rondom die boom wordt, in ‘n ronde, het terrein geëffend. De boompjes worden uitgerukt en wat verder opzij geworpen om de ondoordringbaarheid van het kreupelhout te vergroten. Daarna maakt men het volstrekt ondoordringbaar met doornen, op ‘n smal pad na.

Opm. Dit pad wordt met de zwaarste lotsworp die de Ngil’ s kennen, ook fluidiek voor iedere Fang (die nochtans voor niet veel vervaard is, op occult (d. i. fluidiek) gebied) ontoegankelijk gemaakt.

Het deel van de esôm-boomstam dat rechtop blijft, wordt op grove wijze uitgehold tot een kelk, ‘n werkje dat het zacht-sponsachtige weefsel ervan vergemakkelijkt, en het sap van de boom, - wrang, slijmerig, roodachtig, lichtjes knoflookachtig van geur - welt geleidelijk op en vult een gedeelte van de holte.

Bij de boom, op de rand van het kreupelhout, heeft men een hut opgetimmerd, gewoon met bladeren bedekt. De leider van de inwijders staat daar rechtop, getatoeëerd met wit en rood, beschilderd met krijt en baza-poeder (van de baza-plant), gekleed met ‘n gordel, van bananen-vezels die, gedurende de dansbewegingen, over en weer bewegen als gerekte slangen op zijn gebronsde huid.

(b)2 Het gezang heft aan, liederen met zo’n machtvol ademritme, een aanroeping tot de geest, eentonige melopee, waarvan de weinig afwisselende stembuigingen, na korte onderbrekingen hernomen, vlug een uiterste vermoeidheid verwekken. In de hut wordt ondertussen een hevig vuur brandend gehouden (zonneverering in volle maannacht, maar via een zinnebeeld van de zon): het versterkt nog de algemene opwinding door zijn overdreven hitte.

De Ngil-in-de-maak vat post voor de leider der tovenaars. Verzwakt door langdurige vasten, gedurende hetwelk hem, als voedsel, alleen de gegiste likeuren van de ava (een species van de labiaceeën) van een wilde munt met sterk gepeperde smaak en van een soort paddenstoel (*opm.* nog steeds actueel: *A. Puharich, Le champignon magique, secret des pharaons*, Paris, 1976 (// The sacred mushroom, 1959), waarin sprake van de wereldverspreide zielestof-rijke amanita-muscariareligie en haar wichel- en ageereffecten, maar zeer wetenschappelijk, variëteit die op de boomstammen groeit, gegeven werden, is hij vlug gegrepen door de mysterieuze kant van heel dit scenario:

WR75

Zijn losgeslagen geest vervalt snel tot hysterisch gedrag (*Opm.* - Hysterie in de psychiatrische zin heeft, overigens hier haar archeo-religieuze oorsprong), tot waan. Vaak heb ik - aldus steeds Trilles de Ngil in het dagelijkse leven gezien: bijna altijd op een weinig na - feilloze wijze, heb ik hem herkend aan zijn verbijsterde ogen, van bloedvezeltjes doorlopen, aan 'n zeker voorkomen kenmerkend voor zijn gehele persoon, - iets dat niet toeliet hem te verwarren met iemand anders.

(b)3 Wie mijn vlees eet en mijn bloed drinkt, bezit mijn leven(skracht of bloedzielig zielelichaam). Al sedert lange uren is de zon ondergegaan. Zonder ophouden volgt het ene lied na het andere. In haar nachtelijke omloop begint de maan het zilver van haar eerste stralen op de gewijde omheining te werpen.

Alfred Bertholet, Die Religion des Alten testaments, Tübingen, 1932, s. 2, in zijn onsterfelijk kapitteltje over het dynamisme of machtsgeloof of - in onze Keysseriaanse zin, - ziele-(stof)geloof of animatisme, haalt het kernstuk van het menstotemisme aan (variante die, niettegenstaande zijn grote eruditie ter zake, zelfs een Lévy-Strauss, in zijn combinatorische tabel van het totemisme, niet eens schijnt te vermoeden, doordat hij gewoon 'totemisme' louter socio-cultureel en, jammer genoeg, niet hiërologisch, hiërosofisch ziet, blind als hij is voor al wat echt 'hiëron', 'sacraal', heilig is, in de door ons hierboven beschreven zin, wel te verstaan):

"Ja, het leven (*Bible de Jér.*), de ziel (Bertholet), van het vlees is in het bloed. Dit bloed: Ik, Jahweh, heb het u gegeven, Ik, om op het altaar de uitboetingsriten voor uw levens (*Bible de Jér.*), uw zielen (Bertholet), te voltrekken.

Want het bloed: het schept, voor zover het ziele(stof)-bevattend is, verzoening. Daarom heb ik de Israëlieten bevolen: Niemand onder U mag bloed nuttigen. Ook de vreemdeling niet die in uw midden woont. (*Lev. 17:11/12*). Men ziet hoe de strenge Jahweh het bloed (= de bloedziele-stof) wil behandeld zien met diepe, diepe eerbied, zelfs dat van gedierte of gevogelte.

Wij hebben totemisme bepaald als de ziele(stof)uitwisseling tussen hetzij groepen (klassen), hetzij personen (individuen, elementen) in allerlei combinering onderling.

Het mensoffer is slechts één van de varianten: deze is de grondslag van wat de Ngil-vorming of -constitutie is. Volgen wij die beschrijving van Trilles opnieuw, na deze nodige uitweiding, want zelfs Trilles schijnt niet eens te beseffen dat hij de dier-totemistische behandeling van een mens als slachtoffer beschrijft: zijn uiteenzetting over totemisme in zijn boek over de pygmeeën b.v. bevestigt dit: Trilles staat te veel stil bij de (hoewel geldig want humane) sentimentele reactie van een westers christelijk gemoed op zo'n onmenselijkheid.

WR76

Het slachtoffer wordt, met gebonden handen en voeten, binnengebracht. Men bindt het vast aan de in kelkvorm uitgeholde esômboom en we aan diens voet. Een touw wordt rond zijn heftig samengedrukt voorhoofd aangedrukt: door de uiteinden van het touw vast te hechten aan de wortels van de esôm boomstam, rukt men krachtig het voorhoofd naar achter zo dat de halsslagaders zich juist boven de in gereedheid gebrachte kelk bevinden.

Men vergete niet dat Trilles ooggetuige is geweest (o.c., 189): hier wordt niet gefantaseerd!

Allen komen dan uit de hut en nemen plaats in een kring rond het slachtoffer. De liederen hernemend, - doodsliederen, wilde melopee: zij smoren de angstkreten, het wanhoopig geroep van de jonge vrouw (die, het weze terloops gezegd, reeds aan haar derde maannacht in het oerwoud toe is en dit in gebonden toestand: met haar broer, de toekomstige Nigil, heeft zij reeds twee nachten doorgebracht in het woud, waarbij zij telkens (men verontschuldige ons voor de krasse nauwkeurigheid) door hem verkracht werd, - wat ook geschiedde juist voor haar binnenbrengen; maar dit kunnen wij nu, in zijn diertotemistisch-vampirische logica slechts kort uitleggen.

Met zijn sperma in haar, met de lichte vampieren-beet onderaan in haar linker nek, is zij 'gereed', want zij heeft reeds haar tol aan de geest betaald, (niemand minder dan het grote dier van St.- Jans Apocalyps: wij hebben gezegd dat wij de hiërosofie van de Bijbel logisch als draad nemen!); haar bloed-ziele-stof)) is én in de Ngil én in de Magna-Materaarde (gedropen). Zie hoger m.b.t. de Dogon b.v..

Vaak ook, aldus opnieuw Trilles, slaakt het slachtoffer, in een soort wanhopige versuftheid, niet eens een kreet en laat het zich, als een soort dier dat men keelt, doen (nl. die jonge vrouwen, in wier onbewuste reeds die slachtoffermentaliteit, vanaf haar ontvangenis in de moederschoot, aanwezig is).

Het ogenblik is aangebroken: de maanstralen raken lichtjes de (boom)kelk: de leider der Ngil's heeft, met 'n vingerteken, erkend dat de aders voldoende gezwollen staan. Met een houw van het gekromde mes (bijzonder gewijd voor het offer) voert het nieuwe lid (want hij alleen zonder enige hulp of bijstand, behoort deze rol te vervullen), rondom het hoofd, een lange diepe, kringvormige insnijding.

Zijn hand mag niet beven, zijn blik moet trefzeker zijn, de insnijding precies daar eindigen waar zij begon. Dik, eerst, en zwart, daarna rood en hoogrood, heeft het bloed daarbij gegutst: geen enkele druppel mag buiten de kelkboom-opening ontsnappen en de ouderdomsdeken van de Ngil's, na de leider, mengelt, woelt en wrijft fijn de schuimachtige en rode likeur, nl. het hoogrode bloed en het slijmerige esômsap ineen.

WR77

Het bloed druipt, met snelle straal eerst, daarna slechts druppel voor druppel, te midden van een losgeslagen dans, van kreten (opm. geluids- en weermagie) van woeste uitbundigheid, van wilde vreugde uitdrukkend geroep. Het bloed heeft opgehouden te vloeien; het hoofd hangt daar, krachteloos: de aders zijn leeg. De banden die het slachtoffer omsnoerden, worden doorgesneden: de jonge vrouw heeft in de dood haar vrijheid gevonden.

Allen naderen nu, elk op zijn beurt, puttend uit het weerzinwekkend brouwsel. Iedereen, in volgorde, drinkt met lange teugen, terwijl de anderen gezamenlijk de lotsbepalende kreet herhalen: A gnou méki mé mébiang! A fôla né biang! Evalèga ! évalèga!

Op p. 198 zegt Trilles dat 'biang' eigenlijk 'fetisj' betekent met allerlei andere betekenissen als b.v. het gewijde geneesmiddel, de lotsworp, enz. Daar zegt hij ook dat 'èvalèga' betekent 'herinner u', woord dat de fetisjgebruiker uitspreekt wanneer hij , in nood of in een andere situatie, zijn fetisj gebruikt, woord dat hij richt tot de geest aan wie hij de bloedziel van een slachtoffer heeft geofferd om een pakt of overeenkomst met hem over te houden, na de deelneming aan dat offer. De kreet kan dus vrij vertaald worden aldus: "Hij drinkt het bloed en het wij-geneesmiddel!

Hij mengt de kracht en de lotsworp! Hij heeft deelgenomen". (of; Herinner u! herinner u!)'

Nu volgt het tweede deel van de bloedziel-ritus. Het vat van kelk van de esômboom is tenslotte volkomen geleegd. Nadat de laatste druppel verdwenen is, vult men de beker met droog hout op, rondom stapelt men hout op. Daarna brengt men het slachtoffer opnieuw bij: men strekt het uitgebloede lijf van de jonge vrouw op de esôm-stam, getuige van haar foltering, uit.

Het vuur ketst uit de vuurkei, de takken vatten vuur; het vlees knettert en krijgt kleine barstjes door de hitte. Het vet dat druppelsgewijze valt, voedt de vuurhaard.

Om beurten worden de rug en de borst aan de vuurwerking blootgesteld. Aan het werk nu! Het hellefestijn (der ritueel-kannibalen; zie hoger blz. 41, over lustmoord en menseneterij maar dan in menstotemistisch-vampiristisch kader; ik herhaal, tot vervelens toe: het grote dier (Apocalyps), hier 'de geest' geheten, moet zijn 'debitum', zijn dosis aan bloedziel, als heer van het terrein en als de bezitter, hebben van de bewoners, zeker van de zwarte magiërs of luciferianen), het hellefestijn (woord van Trilles zelf) staat klaar; het slachtoffer is gaar gebakken!

Het vlees wordt in stukken gesneden, de ledematen van de romp gescheiden. Iedereen zijn deel! Iedereen zijn part! Tussen de tanden kraken de gemalen beenderen, het vlees verzwindt. Alles wordt ter plaatse verorberd. Niets mag overblijven. Alles behoort vernietigd te worden!

En, als het eerste ochtendgloren het hemelruim rood verft, zal een groot vuur, op de festijnplek de laatste sporen van het drama doen verdwijnen: een mens minder, een Ngil meer.

WR76

Indien iemand, per toeval, daarlangs voorbijkomt, zal hij zich met ontzetting terugtrekken: als stomme getuigen van de misdaad, zullen 'n zwart gebrande boomstam, het platgetreden kruid, een ineen gevallen hut hem meteen duidelijk gemaakt hebben wat daar gebeurd is.

De Ngil's zijn daar voorbijgegaan! Wee hem die hun mysteriën (= geheime riten) doorgrondt, die er zelfs durft over te spreken of hun macht bespottelijk maken!

Besluit.

Net zoals P. Mariel voor de Khlysty' s, zo ook Trilles voor de Ngil's van Gabon (de Fang bewonen hoofdzakelijk die West-Afrikaanse staat, althans voor zover Trilles ze missioneerde):

"Ik ben vaak getuige geweest van feiten die mij bewijzen dat de Ngil' s zeker sommige geheimen bezitten die wij nog niet kennen en waarvan de uitwerkingen ons verbazingwekkend voorkomen, zoals b.v. zich 'n messteek in het lijf toebrengen zonder enige blijkende kwetsuur, hun bloed doen vloeien naar hun willekeur, zich aan de wetten van de zwaartekracht onttrekken enz. (o.c., p.196) Ook de oerkerk moet over een aantal mensen beschikt hebben met een hoger beschikbaar potentiaal dan de gewone gelovige.

Zegt Mk 16:17 niet: 'Deze wonderen (sèmeia, signa, tekens) zullen hen vergezellen die geloofd hebben (het gaat dus niet over de bisschoppen, priesters, diakens, ambtsdragers in één woord, maar 'gelovigen', maar wier geloof 'potentiaal' meer dan anders losmaakt: in mijn naam (de naam is de drager van de ziele-stof van de drager van die naam, zie hoger over de Kai's daaromtrent) zullen zij duivels (daimonia, demonen, wij kennen zo stilletjes aan die demonistische figuren, waarop dus sommige oer-christenen wel vat hadden!

Wat bewijst dat zij de 'elementaire', wild-woeste diertotmistische laag, in de mensen die zij 'bevrijden', net als Jezus overigens, waar hogere religies heden ten dage zo weinig vat op hebben (denk ook aan de bevindingen der dieptepsychologie terzake), wel degelijk in hun greep kregen)) zullen zij daimonia uitdrijven; vreemde (kainai, nova, nieuwe) talen zullen zij spreken, (denk aan de pentekostalisten, resp. sommige charismatici heden); slangen zullen zij opnemen (het kruipdier is bijzonder diertotemistisch-vampiristisch); al drinken zij dodelijk vergif, het zal hun niet schaden (gifmengerei (spijtig

genoeg (zwarte) magie gaan nauw samen), zieken zullen zij de handen opleggen, en zij zullen genezen.'

Modern Polynesisch weliswaar uitgedrukt: "zij zullen mama, met macht geladen, ziele-stof, rijk zijn".

WR79

6. De natuurgeestjesreligie ('sprookjeswezens') (79)

Inleiding.

Dion Fortune (= Violet M. Firth (1891/1946)), *Psychische zelfverdediging (Een studie in occulte pathologie en criminaliteit)*, Amsterdam, 1937, blz. 111, schrijft :"Er zijn nog andere levensvormen dan de onze, en hun sfeer van evolutiesfeer komt soms met die van de aarde in botsing. In de folklore ontmoeten we telkens weer het denkbeeld van een verkeer tussen het mensenrijk en dat van de sprookjes: we vernemen van een huwelijk tussen een menselijk wezen en een uit de toverwereld, of van kinderroof door de sprookjeswezens waarbij zij een van hun spruiten achterlaten. Het zou voorbarig zijn aan te nemen dat een zo wijdverspreid volksgeloof alle grondslag mist. Laten we dus liever dat oude, ruwe volksgeloof onderzoeken." –

Reeds *N.S. Bergier, Les dieux du paganisme*, Paris, 1767, beweerde dat 'fetisjisme' (opm.: in zijn betekenis, nl. van natuurwezensverering) en afgoderij ontstaan waren uit 'n mentaliteit die, op kinderlijke wijze, - de rationalist spreekt in de persoon van Bergier: laten we liever zeggen 'op helder waarnemende wijze' - de natuur met de feeën, genii en geesten bevolkte. Met de tussen geworpen zin ('op helder-waarnemende wijze') hebben de ervaarbare basis van de zgn. natuurgeestjes aangegeven: zij zijn niet louter inbeelding, zelfs niet scheppende fantasie of zielestoffelijke denkbeelden ('thought forms', gedachtevormen), want zij worden waargenomen en, zelfs als zij niet worden waargenomen, dan nog worden zij eventueel dof ondervonden in hun uitwerkselen (effectieve ervaring i.p.v. helder waarnemende ervaring).

Dat is dan ook de reden van de wereldomvattende verspreiding van het geloof in het bestaan van natuurgeestjes. Zo gewaagt *N. Söderblom, Das Werden des Gottesglaubens*, Leipzig; 1926, s 54, over het geloof van de Lappen en Finnen, - (vgl. Edgar Reuterskiöld en Uno Holmberg) in twee cultuurhistorische fasen.

(1) Het woord 'vaki' kan 'volk' betekenen; vroeger werd het gebruikt om de kleine zgn. mythische (versta: slechts door wie helder waarnemend is, kan waargenomen worden en in mythen aan wie dat niet kan waarnemen, beschreven wordt) bewoners ('volk') van **1**. vuur, **2**. water, aarde, enz..

(2) Nu, aldus Holmberg, betekent dit woord (met als gelijkbetekenend woord 'voima') 'kracht', 'macht', maar dan vooral de machtigheid van 1/ de donder, 2/ het water, de aarde, - verder zelfs van het woud.

'Toveren' bestaat dan ook daarin dat de magiër(in) 'voima' (ook: 'vahi') tot eigen doelstelling(en) weet ('witch': de' magiër is degene die 'weet') aan te wenden.

Wij zitten dus wel degelijk midden in de archaïsche religie, maar met betrekking tot 'natuurgeestjes' (het verkleinwoord is verantwoord!).

WR80

De 'occultistische' opvatting.

De occultisten zetten, op hun cultuurniveau, de folklore voort. Zij onderscheiden dan ook, tussen allerlei animistische wezens, de 'elementalen' (met de elementen:

1/ vuur (= kernenergie),

2/ Water (= onderaards), aarde (= aardkorst), lucht (atmosfeer en hemelruim), verbonden natuurgeestjes). *Paracelsus* (1493/1541), de Duitse natuurwetenschapper en - filosoof uit de Renaissancetijd, in zijn *Traktaat over de nimfen, sylfen, pygmeeën, salamanders en andere wezens* (in Franse vertaling van *René Schwaeblé* (bij LUG uitgegeven, s.d.: *Grimoires de Paracelse*, pp. 7/40) situeert de natuurgeestjes tussen

1. de zuivere geesten, en

2. de mensen in, wat betreft stoffelijkheid. Zij hebben niet vlees en bloed, voortplanting, eten- en drankbehoeften, spreekvermogen, zoals de mensen dit hebben. Toch zijn het geen zuivere geesten, want, aldus Paracelsus, zij verplaatsen zich fijnstoffelijk als de geesten, maar hebben vlees en bloed als de mensen. Een mensenziel hebben zij niet.

Toch zijn het meer en hoger dan dieren, want, zegt Paracelsus, zij spreken, ofschoon zij 'n voortplanting beoefenen, die ze dierverwant maakt. Steller zegt: "Ik zelf heb ze slechts in 'n soort 'Traum' (droomgezicht) gezien" (waarmee hij helderwaarneming aanduidt). Het elementaal of elementgebonden karakter komt tot uiting in de vierdeling (van de alchemisten afkomstig):

1. *Salamanders*

Salamanders (= vuurgeesten, vulkanische geesten, verbonden met de zgn. 'stralende', 'warme' stof (aldus Paracelsus; wij zouden van kernenergie en dgl. spreken of van subtiele fijn- en ijlstoffelijkheid die hoge energie vertegenwoordigt; denk aan Einstein's formule E(nergie) = m(assa) x c^2 (= lichtsnelheid), - wat betekent dat de massa (gestolde energie) een energie (in vrije, ontbonden, niet gematerialiseerde toestand) ontwikkelt dermate dat zij, nl. de massa, vermenigvuldigd dient te worden met het vierkant van de lichtsnelheid, d.i. bijna 300.000 x 300.000);

2.a. *Pygmeeën*

Pygmeeën (= aardgeesten, Fr. Gnômes, verbonden met de vaste, droge stof), aardmannetjes, kabouters;

2.b1. ***Nimfen***

Nimfen (= waternatuurgeestjes; Fr.: ondins, nymphes; verbonden net de zgn. 'koude vloeistof' (aldus Paracelsus); beter ware: met het zgn. onderaardse (= abyssale), waar koele (daarom nog niet bevroren) vochtigheid - in China zou men van 'yin', de schaduwrijke zijde van een door de zon beschenen landschap spreken) - heerst.

WR81

2.b2. *sylfen*

Sylfen (vr.: sylfiden) (= lucht-geestjes; 'une sylphide' zegt men in Frankrijk van een beeldschone vrouw, omdat de met de lucht en zijn tot in het uitdijende heelal reikende sfeer verbonden geestjes inderdaad meermaals als 'beeldschone' vrouwtjes verschijnen - fee-achtig, maar geen ware feeën want dezen zijn echte maar zeer geestrijke (esprit, Geistigkeit, intelligentie met haar intellectualiteit) en tegelijk zeer mooie vrouwen die iets 'etherisch'; d.i. aithèrachtigs of fijnstoffelijk in haar verschijningswijze hebben. - Tot daar het wezenlijke uit Paracelsus' bewust misleidende boekje in die zin dat hij veel fantasie mengt met echte werkelijkheid, - een eigenschap van alle vroegere, al te veel zonder voldoende reden of grond vervolgde esoterici.

Zo b.v. zegt Paracelsus over de aardmannetjes dat zij in weiden met mistgordijn als 'dwaallichten' verschijnen, net alsof diezelfde of althans zeer gelijkaardige lichtende vormen- en bewegingen ook niet, maar dan in hun typische sfeer, door de lucht-, water- en zelfs, soms, vuurgeestjes verwekt worden.

De elfen. *R. Villeneuve, Loups-garous* (= weerwolven) *et vampires*, Paris, 1960(1), 1970 (2) p. 30, zegt dat les elfes, de elfen, 'n hoger, mensachtig stadium van geestjes vertegenwoordigen. Hij verwijst daarbij naar Goethe's Erlkönig, wat, vertaald, 'elfen-koning' betekent. Toch is de term 'elf of elfenkoning, te veel met de kwaadaardige zijde van de natuurgeestjes verbonden om hem als algemene term te gebruiken. Hij is zo eenzijdig als de term 'dwaallicht' (die 'n ander aspect belicht).

Opm.: Occultisten gewagen verder van aan natuuronderdelen verbonden natuurgeestjes: holengeesten, meer-, ja, plasgeesten; - verder berggeesten (behalve die der vuurbergen of (ook wel in Paracelsus' taal) Etnageesten); - tot daar de zgn. levenloze natuur betreffende geesten.

De occultisten onderscheiden verder o.m. boomnimfen en bosgeesten. Toch verdient dit eerder gemeden te worden: meestal lopen de voorouder- of uitgetreden ziele-lichamen van levenden dan ineen met de zeer gespecialiseerd aard-elementen' - en niet aan natuuronderdelen - gebonden geestjes waarover wij het nu hebben.

Een applicatief model zal dit verduidelijken.

Het Oude Testament, Recht 4: 4/5 luidt: "In die tijd oefende Debora, een profetes, de vrouw van Lapidoth, het rechterambt uit over Israël. Daarbij zetelde zij onder de Debora-palmboom, tussen Rama en Bethel, op het gebergte van Efraim. De Israëlieten gingen tot haar om hun geschillen te regelen." *Alfred Bertholet; Die Religion des Alten Testaments,* zegt dan dat "de ingeving van de Baumgeist, (de boomgeest), uitstroomt over degene die zich in zijn bereik bevindt".

Andere voorbeelden: *Gen 12:6* (Abraham bij de eik van More ('elôn morèh' = een eik die een geest bezit die voorschriften geeft, aldus Bertholet)).

Recht 9: 37 (" Ziehier mensen die van de kant van de navel der aarde (nog één van de algemeen-religieuze termen; vgl. Ansarieh-tempelmidden als het trefpunt van het heelalmidden van cultusmensen) afdalen, terwijl 'n andere

groep hierheen komt langs de weg van de waarzeggende geest van de eik (// Gen 12:6));

WR82

1 Sam 22:6" (Samuel onder de terebint); Totemistisch-manistisch klinkt *Jer 2:26* : 11 Zoals' n dief beschaamd is, wanneer hij betrapt wordt, zo zal het huis Israël beschaamd staan, samen met zijn koningen en zijn oversten, zijn priesters en profeten, aangezien zij tot de boom zeggen: "Mijn Vader zijt gij" en tot de steen: "gij hebt ons gebaard". Steen- en boomcultus klinken hier nog door!

Maar keren wij ons tot Debora. Zij is 'vrouw', wij-vrouw (zie chthonisme); dus erg aard- maar vooral hemel-gebonden of liever, naar de aarde toe gekeerd (onder Satan's invloed verergert dit ontzettend, want, als tellurische geest of liever geest (zie de inwijding der Fang-Ngil's), zuigt hij iedere vrouw naar de aarde toe leeg en maakt hij, langs haar om, zich meester van de hemelruimenergieën allerhande (oeranisch aspect; kosmisch-energe-tisch aspect), die hij onmiddellijk, langs haar als zijn onderworpen instrument om, 'tellurizeert', d.i. veraardst en dus satanizeert (in vampirisch-dier-totemistische zin; zie hoger over de A.zande, vooral de Agilisa). De palmboom als alle andere bomen, kanaliseert hemel-ruimenergie (zonne-energie, atmosferische energieën, enz.), maar naar de aarde toe: de structuur van de boom die 'wortelt' in de aarde, is parallel aan de wij-vrouwstructuur; instinctief heeft dan ook Debora, die, als vrouw:

1. zeer slecht uitstraalt in haar aura of omhulselsfeer doordat zij gesatanizeerd was op grond van pre-existentiële riten van vampirisch-totemistische aard (zie de Niam-Niam),

2. doch in haar 'ziel' (in haar hart en nieren; in haar diepere levenskeuze van morele aard) zeer goed uitstraalt. Satan, geholpen door zich ertoe te laten verleiden de heidense gerechtsplaats te kiezen, nl. door te zetelen onder de schaduw van de palmboom, als gerechtsplaats voor Israël. Zo leefde de archaïsche religie tot lang in de door Mozes en de profeten nochtans zeer gewaarschuwde Israëlische cultuur door.

De boomgeest die ingever speelt, is niet een elementaal of natuurgeestje, element-gebonden, maar gewoon een sterk geladen voorouderlijk collectief zielelichaam, beheerst door de eerste 'heidense' (= archaïsche) rechter die, vampirisch-diertotemistisch, daar onder die palm, recht pleegde.

Hij hangt daar nog in de sfeer, in, onder, boven en rond die boom: wie daar recht spreekt, behoort eerst sterker te zijn, ziele-stoffeljjk gesproken, dan die machtvolle voorouderrechter (denk aan Trilles' opmerking dat de Ngil-leerling van de katholieke missie slechter vertrok dan hij er aankwam).

Deborah was dus tweewaardig:

1. zij was, moreel, zeer goed ingesteld;

2. maar fluidiek was zij én ooit geslachtofferd (zie Ngil-telestiek, die 'n vrouw eet en drinkt om haar bloedziel in zich te hebben) én onder de voorouderboom zetelend, zeer slecht uitstralend in haar omhulsel (dat helder waarnemenden zien als een spinnenweb van ziele-stoffelijke maar vuilgrijze aard, een echte Fremdkörper.

WR83

Besluit:

De zgn. natuurgeesten, verkeerdelijk 'elementalen' geheten, alsof zij aan een element gebonden natuurgeesten zouden zijn, zijn in feite menselijke maar doorheen naturistische riten met natuurdingen en natuurprocessen dooreenlopende geesten van spiritoiede of zgn. spiritistische aard die lokaal, aan de natuur gebonden optreden en zodoende de indruk wekken, natuur-geesten te zijn. Het naturisme (natuurreligie der anorganische en organische buitenmenselijke natuur) kan dus meer dan één duiding verdragen! Het is multi-interpretabel.

Plantaardig en dierlijk animisme.

Animisme strikt genomen (is niet: animatisme of dynamistische zielestofleer of -geloof al naar gelang van het feit dat men de theorie of de in de theorie behandelde religie zelf bedoelt) betekent de opvatting dat wat leeft, een ziel heeft die, via een terzake bedoeld ziele-lichaam, een of ander fysisch lichaam 'bezielt'.

Welnu, de archaïsche mens zag, voelde, bewichelde de ziel van plant en dier. Zie *Peter Andreas en Caspar Kilian, PSI (Parapsychologisch onderzoek naar fantastische verschijnselen),* Deventer, 1974, blz. 80/85 zet kort uiteen hoe Dr. Cleve Backster, CIA-man vroeger, leugen-detectorspecialist, sinds 1966, geconfronteerd werd met de ziel van een philodendron en wel, op louter positief - wetenschappelijke basis, via de polygraaf (= leugendetector-apparaat). Ook de Sovjetpsycholoog W. Poesjkin, o.m. in 1973, kwam tot gelijkaardige conclusies.

Cfr. *Raoul Montandon, De la bête à l' homme (Le mystère de la psychologie animale),* Neufchâtel, Paris, 1942, beschrijft hetzelfde, maar als historicus-parapsycholoog, voor de dierenziel.

Besluit:

Modern, zeer recent onderzoek komt tot het hernomen bevestigen van het plant- en dieranimisme. Wanneer men dus van een boomgeest of van een diergeest gewaagt, dan kan het, benevens het hierboven in het Debora-geval beschreven type van mensenziel, met een plant- of dier verbonden, hoe dan ook - vooral totemistisch, natuurlijk, gaan over de echte ziel, levensbeginsel via ziele-lichaam van een fysisch (biologisch) lichaam.

Doch, weerom, dit is geen natuurgeestje begrepen als elementaal. Wij hebben het hier over 'n onderdeel van animisme (nu breed genomen) namelijk elementalisme of aan een element gebonden geestjesgeloof.

Wanneer *Helmuth von Glasenapp, De niet-christelijke Godsdiensten*, Antwerpen/ Utrecht, 1967, blz. 225, schrijft: "Zeer opmerkelijk is een soort van 'platonische ideeënleer' die, bij de Eskimo' s (alsook bij vele Indianen, Samojeden en Finnen) wordt aangetroffen: ieder levend wezen bezit een bovenaardse schaduw, een onstoffelijke beeltenis.", dan gaat het blijkbaar over de ziel van al wat levend is, maar dan via de min of meer sensitief waargenomen schim toegankelijk, - meer niet. Of dit al platonische ideeënleer is, is heel wat anders.

WR84

Tot daar de logische effening van het terrein:

Folklore en occultisme gewagen van aan een element gebonden natuurgeesten ('elementalen'), onderscheiden zowel van natuuronderdeel-gebonden mens-zielen(-geesten) als van plant- of dierzielen. Wij behandelen nu de humane problematiek van die natuurgeestjes.

Elementalen-problematiek.

Deze werd reeds aangeraakt toen het woord 'elf' ter sprake kwam. *William Howells, De godsdienst der primitieve volken*, Utrecht / Antwerpen, 1963, blz. 147/154, behandelt, etnologisch en parapsychologisch, deze problematiek door naar spookverschijnselen en wat ermee samengaat, te verwijzen. Wat ermee samengaat, is, in traditioneel-kerkelijke taal:

1. Possesio, bezetenheid (zie b.v. *Luk 13: 16*);

2. Infestatie, overweldiging (van nl. de persoon zelf (waaronder circumvelatio, omhulling met 'n net, waarover sprake, daarnet bij Debora), zijn omgeving, zijn gebruiksvoorwerpen, zijn planten en dieren, verder, zijn werkdadigheden, gezamenlijk of alleen, zoals lezingen, beluisteringen, beroepsactiviteiten, niet het minst zijn religieuze bezigheden als bidden, mediteren, enz.): wat tot het domein van de infestatio behoort, heet in de strikte zin 'spookverschijnselen'.

3. Obsessio, gijzeling, maar dan in de (diepte)psychische zin van kompulsivering van inwendige of uitwendige handelingen (dwanggedachten, dwanghandelingen) die hetzelfde zijn als bezetenheid maar dan zo dat de persoon zichzelf tot op zekere hoogte blijft, waar dit niet het geval is bij possessio, bezetenheid.

4. Tentatio, bekoring, verzoeking: hetzelfde als obsessio, maar zonder het compulsieve of dwangmatige. Bijzonder bedoeld zijn én het leven én de gezondheid, geestelijk en/ of lichamelijk) van wie beweert last te hebben van spoken : daarvandaan het medisch-psychiatrische aspect ervan. Dit laatste maar dan vooral medisch-lichamelijk wordt goed vertolkt in de ballade van *Herder* (1744/1803), *Erlkönigs Tochter*, of in die van Goethe, Erlkönig.

De volkskundige basis is de volgende: de elfen, d.i. natuurgeestjes, zijn nu eens de mensen gunstig gezind dan weer wreedaardig tegenover hen. Zij zijn erg gesteld op dans, muziek, zang, spel, vooral op eenzame plaatsen en bij maneschijn.

Zij lokken bij voorkeur mooie kinderen aan, liefst mooie jonge vrouwen (zie: Herder's ballade). Wie aan de verlokking der elfen weerstaat: wordt meedogenloos door hen 'geraakt' (d.i. in zijn ziele-lichaam met een zwart magisch lot getroffen; wat de elfenactie in dit geval zeer verwant maakt met de kwaadaardig-magistische zijde van religie): men wordt daarna, op kortere of langere termijn, of ziek of men sterft, uitterend. Dit uitteringsverschijnsel is trage, gedoseerde vampirizering (bloe-ziele-uitzuiging). Zie hoger.

WR85

Howells spreekt in aangehaald werk over sprookjesoverlast en illustreert dit in Dzinn's (Islamitische en berbervolkeren van Noord-Afrika) en in de

Marselai (Arapesj, Nieuw-Guinea). Wij gaan, heel even, in op twee Bijbelse aanknopingspunten.

1. *Tobias 6: 11/22* haalt, in een gefingeerd verhaal dat echter aan de werkelijkheid van het bestaan van de natuurgeestjes beantwoordt, Sara aan: Ekbatana is het schouwtoneel; Sara is een vrouw die lijdt onder de aanwezigheid en de werking van 'een spook'. "Ik heb horen zeggen dat zij reeds aan zeven mannen is uitgehuwd en dat dezen allen gestorven zijn. Ik heb zelfs gehoord dat een boze geest hen heeft gedood."

In hoofdstuk 6 (vv. 7/9) was reeds vooruitgelopen op de therapie van het geval: "Als een man geplaagd wordt door een demon of boze geest, moet gij het hart en de lever verbranden. Door de rook zal de betrokken persoon van zijn plaag verlost worden." Dit alles klinkt voor modernen absurd of klaaglijk. En toch, archaïsche mensen wisten wat zij deden!

2. *Luk 11: 24/26* geeft schematisch het wanhopig makende van elementalen-overlast aan: "Wanneer een onreine geest (Grieks: a.katharton pneuma) van iemand is uitgegaan, zwerft hij rond in woeste oorden (vgl. *Tob 8:3*: "Toen greep de engel Rafaël de boze geest en bond hem vast in de woestijn van Boven-Egypte"; - telkens weer die eenzame oorden hetzij moerasachtig hetzij woestijnachtig). Hij zoekt naar rust en vindt ze niet.

Dan zegt hij: Ik zal terugkeren in mijn huis, waarvandaan ik ben uitgegaan. En bij z'n komst, vindt hij het geveegd en versierd. Dan gaat hij heen en neemt zeven andere geesten met zich mee, die nog bozer zijn dan hij zelf. Zij komen binnen en gaan er wonen: het einde van die man wordt erger dan het begin".

Inderdaad, wanneer men niet geeft, op beschaafde of (bij primitieven) onbeschaafde wijze, wat die natuurgeestjes vragen, dan handelen zij als onze gefrustreerden: zij wreken zich, blindelings door overlast te bezorgen (possessief, infestatief, obsessief, tentatief).

Huidig aanknopingspunt: *J. Vallée, Le collège invisible*, Paris, 1975, behandelt de ufonauten zoals 'le collège invisible' (= de her en der verspreide competente wetenschapsmensen die het vliegende-schotelprobleem wars van alle sensatie en objectief, bestuderen) ze zien.

Welnu, alles wijst erop dat de ufonauten natuurgeestjes zijn die 'spoken' op technologisch verfijnde wijze, meer niet. Vallée, informatiespecialist, wijst

vooral op het absurde, ongerijmde, dat met ufonauten verbonden is (o.c., 33:41: “Je préfère parler d‘ un caractère ‘métalogique’, hors de notre logique commune.”

De drievoudige vermomming is juist dezelfde als bij de natuurgeestjes.

1. het socio-cultureel milieu dat verdringt;
2. hetzelfde socio-cultureel milieu dat geen model (denkmodel terzake) bezit.
3. de ufonauten zelf misleiden de getuigen)

WR86

Pragmatica van de elementalen.

Bezitten wij enigszins zinnige en controleerbare effecten die het directe en onmiskenbaar gevolg zijn van een in C.S. Peirce’s geest opgevatte hypothese met haar experiment, hypothese die is: “elementalen-bestaan-en-zij-zijn-magisch-fundamenteel bruikbaar’?

Inderdaad: ziehier een paar voorbeelden. Zowat in Holmberg’s zin, nl. vaki, voima, vahi betekent:

1. niet enkel kleine natuurgeest, die aan een element gebonden zijn,

2. maar tegelijk kracht, macht, zodat de veronderstelling groeit dat macht ergens dienstbaarmaking van elementalen is aan fluïdieke bedoelingen.

De formule van Abramelin is in die zin te begrijpen, nl. onderwerping van:

1. natuurgeestjes en

2. aanverwante, met deze elementalen reeds te voren (op grond van dezelfde Abramelin-formule van magie door onderwerping (na oproeping ervan) van natuurgeestjes) samenwerkende en daardoor elementaal verloederde mensen(zielen), - onderwerping die fijnstoffelijke macht wil bereiken (= magie).

Voorbeeld 1.

Een mislukking (ter waarschuwing). Ter inleiding dit: de ‘abramelijnse’ magie, waarover zo-even sprake, knoopt aan een werk aan getiteld: “Het boek

van de heilige magie van Abra-Melijn de magiër" (De datering schijnt veeleer van de XVIII-de eeuw te zijn); uitgangspunt: de stoffelijke wereld is de schepping van de boze geesten. Taak: de magiër kan, nadat hij onder leiding van een beschermengel is gekomen, die geesten leren beheersen; zij worden verlengstukken van hemzelf zodat hij er zich van bedient als van aan hem onderworpen 'krachten'; dat is pas, aldus het magiehandboek dat veel gebruikt wordt, de echte magie.

Terloops gezegd: dit lijkt sprekend op de Oud Egyptische theürgie, die in de late oudheid opgang maakte (zij sprak van 'onderwerping' (tot vereenzelving toe) van 'goden' (versta: 'goden' die men kan onderwerpen; beter gezegd: lagere geesten die verkeerdelijk voor 'goden' (woord dat in de oudheid breed was, zeer breed) werden gehouden, doordat zij 'goddelijk' uitzicht aannamen wanneer zij verschenen - steeds dat verraderlijke als het over natuur-geesten en natuurgeestjes gaat)). Alleen maar dat Abramelijn Joods-christelijk is van inslag, zonder tot het eigenlijke Bijbelse door te dringen.

Nu ter zake: *Dion Fortune, Psychische zelfverdediging*, blz. 134/138 haalt een mislukte abramelijnse magiepoging aan, overgenomen uit 'Occult review', Dec. 1929, die wij samenvatten.

H. Campbell, de ongelukkige leerling-tovenaar,

Hij maakt zich, zogezegd naar abramelijns (= theürgisch) voorschrift, een talisman waarin hij i.p.v. in zichzelf, de opgeroepen natuur-geestjes-tovenaar (die met dit natuurgeestje werkt door vereenzelviging) fijnstoffelijk (= met een dubbel zieleli-chaam, nl. dat van het natuurgeestje en dat van de overleden geest, d.i. de ontlichaamde ziel van een gewezen tovenaar) vastlegt volgens een onvolledig handboek.

WR87

Terloops: Alle grimoires, toverhandboeken, verzwijgen, verschuiven, keren om (zie logica blz. 7: de leemten in ieder naïeve fenomenologie of fenomeenbeschrijving), handboek dat, daarenboven, zoals alle occulte uitgaven van de hand van echte magiërs, zwart-magische geladen is zo dat wie er zich van bedient, puur de fluïdieke voorraad die de schrijvers toeliet het boek op te stellen en uit te geven, nog vergroot. Waaruit blijkt dat de het dwarsbomen van mogelijke mededingers van de uitgevende tovenaar dubbel is:

1. door vermomming (logisch fenomenologisch) en

2. magisch, maar zwart-magisch dan, want met God bevriende magie geeft i.p.v. uit te zuigen.

Is het te verwonderen dat zoveel naïeve magiërs-leerlingen mislukken, ja, tot in het krankzinnige toe verloederd worden? Vgl. *M.D. Bromet, Het gevaar van het bovennatuurlijke*, in *Bres-Planète*, 11 maart 1968, blz. 54 / 59:

Ik verwijst ook naar de bekende mislukte exorcismen die kerkmensen, katholieke, protestantse, anglicaanse en dergelijke meer uitvoerden o.m. in Duitsland waar een jonge studente theologie van 24 jaar, het slachtoffer werd van ongelofelijk naïeve betreding van de archaïsche laag in haar door zgn. bezweerders die niet eens schijnen geweten te hebben dat de dyade natuurgeestje/ magiër die zich van dat natuurgeestje – eens ontlichaamd - bediend, ongelofelijk bedrieglijk spreekt door de mond van de gegijzelde (obsessief aspect) of (heel zeker) de bezetene (possesief aspect van het slachtofferbewustzijn).

De 'exorcisten' (die naam klinkt als een vloek voor zo'n knutselaars) geloofden b.v. dat zij voor een welbepaalde datum door de dyade (= tweeledigheid een natuur-geestje/ postuum magiërs) zou verlaten worden; ook schijnen zij, aldus de persberichten, die ook verzwijgen, verschuiven, omkeren maar dan naar hun door Satan verblinde zin (zie *Jo. 8: 30/48*) niet geweten te hebben dat eten een vitale, aller-vitaalste noodzaak is voor de 'begeesterden' (= slachtoffer van geesten): zij hebben ze, tegen elementair doktersvoorschrift in, op grond van religieus fanatisch vooroordeel der ouderen (even verblind), laten verhongeren.

Kijken wij nu naar het getuigenis van de genoemde Campbell, wat het wordt, als men, atavistisch niet-uitgezuiverd, eraan begint magie te beoefenen o.g.v. oproeping (evocatief aspect) van de dyade 'elementaal/ elementaal-magiër'.

Wat is atavisme?

Dit zijn, psychoanalytisch ontdekbare overblijfselen in ons ziele-lichaam (met *G. Geley, L' être subconscient,* Paris, Pygmalion, 1977, o. i. het enige geldige boek inzake fundamentele dieptepsychologie, omdat het het onder- of onbewuste ziele-stof-felijk beschrijft, zeggen wij het zo, die dateren van onze prehumane (voormenselijke) evolutietijd (toen wij de hominizering nog niet hadden doorgemaakt, 'hominisering' verstaan als uit het prehumane half-dierlijk-menselijke stadium evolueren naar volle, hogere menselijkheid).

Deze prehumane ziele-lichamen, in ons, op voor- en / of onbewuste wijze actief, deze atavismen dus, vertegenwoordigen een onmisbare schat aan energie (bio-energie) die, als een opgerolde slang (kundalini), in ons de basis vormt van iedere hogere ontwikkeling:

a1. filosofisch stadium,

a2. stadium der 'hogere' religies;

b. later: stadium de vakwetenschappelijke technologie; vgl. tweede en derde jaar van de cursus over de denkwijzen der cultuurgeschiedenis. Wie die schat onderschat (qui fait l'ange) begaat de misstap van zijn leven (fait la bête).

De evolutie is immers zo dat om het met het onbetaalbare wordt van Hegel te zeggen, Aufhebung (= opheffing in de tweevoudige zin van a. afschaffing, b. maar slechts na bewaring op hoger, verfijnder, moreler peil van bewustzijn) de schakel (vaak "the missing link") vormt tussen de evolutiestadia.

De oude theologie zei: "gratia (de bovennatuurlijke, vrije Godsingreep in de schepping) supponit (vooronderstelt) et perficit (vervolmaakt) naturam (de nog niet de door de vrije genade Gods geraakte natuur)".

De al te spirituele hogere filosofieën en religies hebben dit, tot eigen schade en schande, meermaals ontdekt: zij blijken niet in staat de atavistische laag, d.i. de alleronderste, aarts-archaïsche laag, te raken;

Gevolg; het bekeringsproces (al of niet door het doopsel afgewerkt) bereikt al te veel alleen het bewuste gedeelte van de mens, maar al te weinig zijn voor- en onbewust gedeelte.

Bewijs: na bijna twintig eeuwen kerstening moordt West-Europa zichzelf en een stuk van de planeet uit in twee wurgende wereldoorlogen (wat Freud van thanatos of dodings-drift deed spreken; *zie Jo. 8:44* (mensdoder van in den beginne).

Reden: *Dan 7: 9/14* (Het Dier, de dieren, zij 'bezetten' (possesief), 'teisteren' (infestatief), 'gijzelen' (obsessief), 'bekoren' (tentatief) ook diegene die er niet aan gelooft! Hun domein, hun rijk, is het atavistische rijk, dat wezenlijk

pre-humaan maar toch dichtbij het humane staande is, d.w.z. het peil van de natuurgeestjes of elementalen).

Dat 'elementale' bewustzijn is gecentreerd (Piaget) bewustzijn: het houdt alleen rekening met wat actueel de aandacht vergt; iedere coördinatie is zoniet moeilijk, dan toch niet gemakkelijk: sluwheid; listigheid! als bij het hogere dier!

Campbell bekwam als resultaat een talisman zonder kracht (// fetisj) en een natuurgeest-dyade die hem 'bespookte', vooral enkele tijd na het inslapen en bij nieuwe maan (lunair aspect): "ik herinner me dat ik plotseling wakker werd met een vaag maar drukkend gevoel van angst.

WR89

Opstaan en wilsinspanning konden die vrees zonder aanwijsbare oorzaak afschudden, een maanomloop later (02-04-1927) weer nieuwe man: zelfde angst 01-05-1927, weerom nieuwe maan met dezelfde maar ditmaal zeer hevige angst die hij kon overwinnen ten koste van 'bijna ondraaglijke wilsinspanning', gepaard aan de verschijning van de geest-elementaal-gebruiker (met gesloten ogen, lange haren en baard, helemaal niet afstotelijk, (bedrieglijk)). Tot daar de eerste fase van de spokerige overlast (Howells).

Campbell zet drie punten voorop wat betreft de tweede fase:

1. de nachtelijke 'aanval' geschiedde slechts eenmaal per nacht;
2. Campbell werd telkens wakker en voelde de beklemmende angst;
3. de 'gijzeling' (obsessie) bestond uit 'visioenen' waarin zgn. fysische fenomenen (Als stuksmijten van glas, stemmen die spreken, enz.) te 'zien' waren alsof ze werkelijk waren; m.a.w. de infestatio (teistering) en de possesio (bezetenheid met bewustzijnsverlies) zetten zich, dankzij zijn sterke wil, nooit door.

30 05 1927: Omstreeks middernacht wordt Campbell wakker, gewekt door een stem die roept: 'kijk uit' en, net als de heilige Viridiana, toen haar stervensuur naderde, werd hij een slang gewaar, rood van kleur (niet zoals bij de H. Viridiana) die zich, onder zijn bed, in allerlei bochten kronkelde en de kop langs de vloer schuurde, gereed om hem aan te vallen. Op dat ogenblik springt C. door het venster, naar buiten.

30 08 1927; Na volstrekte rust gedurende een maand, bij de nieuwe maan weerom, de geest-elementaal-magiër verschijnt weerom maar aanmerkelijk veranderd (zijn haren waren nu slangenkoppen; zijn uitzicht was ondernemender);

De volgende nacht: C. schiet wakker met een sprong uit bed; hij 'zag' nu een grote rode obelisk die doorheen de westelijke muur van zijn slaapkamer was gestort; hij 'zag' verder: spiegels aan scherven, glasscherven en houtstukken op zijn bed en op de vloer; hij was versteven van angst, vastgeklonken in dat visioen van vernieling (deze visioenen zijn blijkbaar dat wat de geest-elementaal-beheerser had willen fysisch uitvoeren, maar, door de sterke persoonlijkheid van G., niet had kunnen uitvoeren);

Hij geraakt toch, dodelijk vermoeid door de inspanning, de 'gijzeling' meester. De enige beweging die hij gemaakt had, was: de sprong uit zijn bed op de vloer, om licht te kunnen maken. 's Morgens daarop vertellen de bewoners die hetzelfde gebouw maar op minstens 90 m afstand bewonen, dat zo'n vreselijk lawaai in zijn kamer te horen was geweest! (M.a.w. de spokerige overlast is multi-operatief: hij werkt zich voor de ene zo, voor de andere zus uit; vgl. *Dan. 10: 1/ 9; Hand. 9: 3/ 7; Jo. 12: 28b/ 29*;

De reden: de atavismen samen met de individuele situaties verschillen van individu tot individu. Pas dan doet C. beroep op een deskundigen vriendin: de overlast met al het zonderlinge hield op. De blijkbaar zelfs fysische effecten bewijzen de abramelijnse werkhypothese.

WR90

Voorbeeld 2:

Bezwering van een luchtelementaal. Inwijding in het element van het hemelruim via de dyade: 'luchtelementaal/ luchtelementaal-magiër - postuum' is uiterst riskant. *D. Fortune, Psychische zelfverdediging*, blz. 122/125 verhaalt haar eigen belevenis. Zij heeft, buiten iedere magisch verband op hooggelegen punten zeer gauw last van duizeligheid (hoogtevrees), wat bewijst dat haar atavisme ter zake tekortschiet.

De inwijding zelf opent vergezichten daaromtrent: twee van de voornaamste mede-ingewijden (man en vrouw) beslechten, midden in de plechtigheid (die uiterst delicaat is), een huiselijke twist; zij gooiden de boel ondersteboven en gooiden met allerlei voorwerpen (hun atavisme schoot in gang: zij 'spookten' letterlijk!).

De eerstvolgende veertien dagen na de inwijding, spookte het letterlijk in het huis van D. Fortune: porselein, schoorsteen-mantelstukken vielen zomaar, terwijl zij erbij stond, naar beneden in scherven, het klassiek poltergeist-verschijnsel dus. Het bewijs dat de 'inwijding' mislukt was.

De uitweg: een vriendin raadt haar aan zich af te stemmen op de sylfen (lucht-elementalen), maar, in Londen wonend, was D.Fortune gedwarsboomd (alleen het vuur-element laat zich in een stad ziele-stoffelijk onderwerpen).

Gevolg: de spookfenomenen duurden voort! Een tijd later gaat zij naar de buiten: op zeker ogenblik bevindt zij zich, bij helder zonneweer en vrij sterke wind, op een hoge, eenzame heuvel. Sensitief als zij was, voelde zijn, aldus haar verslag, de elementen sterk aan: de lucht was vol schitterend zilver (de typisch vrouwelijke energie-uitstraling). Een paar vriendinnen waren bij haar.

Ritueel keert zij, op gegeven ogenblik het gezicht naar de wind en heft de armen omhoog ter aan- en oproeping. Weerom die multi operatieve werking van de elementen - atavismen met de toevallige situaties: plots zien de drie vrouwen in het dal iemand die zich doorheen heggen werkte, over sloten sprong, tenslotte in wilde vaart de heuvel oprende. Het was één van haar vrienden!

Boven gekomen vertelde hij dat hij, blijkbaar even sensitief (met atavismen, sterk verwant met die van D. Fortune), beneden in een dal, plots een stroom van kracht (dit is een vrouwelijke hemelenergie; zie chtonische religie, hier versterkt door de abramelijnse magie) door zich heen voelde gaan, onmiddellijk gevolgd door een overweldigend (obsessief!) impuls om naar de heuveltop te rennen!

Opeens begonnen de drie vrouwen en de vriend allemaal de sterrendans te dansen: als wild ronddraaiende derwisjen wilden wervelden zij om de heuveltop heen! Fortune gewaagt van een soort roes bij allen (denk aan de dansen der chthonische religie); zijzelf zag (sensitief) de lucht vol goud dat op de wind werd meegedragen.

Ieder der vier draaide afzonderlijk in wijde kring rond, om de eigen as draaiend: de rondedans en de draaiing waren met de zonnebeweging meedraaiend.

WR91

Dion Fortune zegt dat zij nooit heerlijker ervaring heeft gehad. Inderdaad, de kosmische energieën (van haarzelf, haar twee vriendinnen), die heelalverbondenheid en heelalweer-spiegeling (contact en mode) vertegenwoordigen, kwamen plots vrij, doordat de dubbele greep en van de elementaal (die de drie vrouwen ineens leegzoog in opdracht van zijn opdrachtgever, d.i. de zwarte magiër) en van de geest (dit is de zwarte magiër die abramelijns de elementaal zich had eigen gemaakt) ineens wegviel.

Pragmatisch gezien is dit nog maar één aspect. Het tweede is dat, van dat moment af, de destructieve spokerij volkomen verdween. Tijdelijk was zelfs haar hoogtevrees bijna verdwenen, doch die was klaarblijkelijk zo diep in haar atavisme zelf geworteld dat een grondige uitzuivering van die on(der)bewuste laag in haar, andere en grondiger bewerking vereiste dan de neutralisering (meer was het niet voorlopig) van de abramelijnse dyade (elementaal / elementaalgebruiker).

Tot daar twee voorbeelden van effectieve toetsing van natuurgeestengeloof. Zij zijn de toepassing van het aloude Latijnse beginsel: 'Naturam morborum ostendunt curationes' (de natuur der kwalen tonen de geneesdaden), beginsel dat C.S. Peirce heeft gemoderniseerd maar niet uitgevonden. Het is het beginsel van ieder mens die met de effecten van zijn eigen opvattingen voor zover hij die in de praktijk toepast, geconfronteerd wordt. In die zin zijn zij het gezonde mensenverstand 'common sense' (vgl. *CL Buffier, S.J. traité des premières vérités* (1717), uitgangspunt van de Schotse commonsensisten (Reid (1710/1790 e.a.), op hun beurt uitgangspunt van C.S. Peirce's pragmaticisme (dat gedeeltelijk onder Kant's invloed ontstond).

Opm. Mensen als Jean Louis Bernard e.a. maken onderscheid tussen de 'dubbelganger' (le double) of het zielelichaam voor zover het tussen de onstoffelijke ziel en het fysische lichaam in bemiddelt (en het onbewuste en/of het onderbewuste in de totaal persoonlijk-eigene en individuele zin van iemand betekent), enerzijds, en, anderzijds, 'l'ombre', de schaduwschim (voor het Egyptische 'shout'). In feite is deze laatste het atavisme maar in zijn pejoratieve betekenis. Zie het vocabularium in Le tantrisme, Paris, 1973 (pp. 11 / 32).

Dierenbezwering. Met dit punt sluiten wij de natuurgeestentheorie af.

Voorbeeld 1. De psyllen

(hoi psulloi). Herodotus 4/173 vernoemt reeds in zijn tijd (-485/-425) dit volk dat bekend was als slangenbezweerders of –temmers. *Edm. Rochette, Moussa, charmeur de serpents,* in *Journal de Genève* (19, 18, 19 avr. 1933) verhaalt over zo'n psyl.

WR92

"Daar gaat hij: traag vooruitschrijdend, zijn stok op de schouders onveranderlijk op dezelfde toonhoogte zingend: O gij die verborgen zijt, antwoordt op mijn stem! Wordt wakker, gij die slaapt, komt luistert naar mijn stem! Komt uit uw holen tevoorschijn en laat mij u zien! Kijk! Daar verandert hij plots van de richting, gaat snel een twintigtal stappen vooruit, de neus in de wind, en bevindt zich voor een opening in de grond. Met zijn stok slaat hij er rondom, rommel erin, slooft zijn mouw op, knielt, steekt de arm tot aan de schouder erin en haalt een schitterende slang tevoorschijn met gele buik, die hij, handig bij het staarteinde heeft gegrepen.

Een ogenblik speelt hij ermee, terwijl zij zich krachtig wringt en hem tot bloedens toe bijt. Hij verroert geen vin. Zij plofte haar achterwaarts gekromde tanden, puntig als naalden, wit als ivoor, diep in zijn vlees… Hij glimlacht!

Eindelijk laat hij ze los: zij maakt zich uit de voeten met een uitzonderlijke snelheid. Wanneer zij een twintigtal meter verder is, legt hij daar stil met een roep: zij voert geen enkele beweging meer uit. Hij gaat ze opnieuw vatten en schuift ze in zijn mand.

E. Rochette verhaalt verder dat Moussa dit ook doet met schorpioenen. Zie *R. Montan-don, de la bête à l'homme,* Neuchâtel, Paris, 1942 pp. 147/ 153, voor meer details.

Wat gebeurt hier?

Het mechanisme verschilt niet zoveel van de abramelijnse formule: de elementaal, in de Abrameliinse doenwijze, zweeft vrij, zuiver ijlstoffelijk, op zoek naar een prooi (in opdracht van zijn meester); de elementaal, in de diertemmerij, maar met magische bedoeling dan, is mee belichaamd met een diereziel, zodat twee wezens, de elementaal en de ziel van het dier, ineens gevat worden en psychisch en meteen fysicaal onderworpen aan de temmer of beheersen van de ziele-kracht van de twee.

Dat hij dit kan ligt aan zijn atavisme (inwendig elementaalschap): hij is ooit of slang of schorpioen of wat ook geweest, voordat hij uit de dierenwereld

evolueerde en dat maakt hem congenitaal afgestemd op die dieren die hij temmen kan zonder gevaar voor ziel of lijf.

Voorbeeld 2. De doodkijkers.

Ch. Lafontaine, L'art de magnétiser ou le magnétisme vital, Paris / Genève, 1880, schrijft over fascinatie, tover-gluren, de onderwerpende blik (waarvan het 'kwade oog' één voorbeeld is) dat de invloed op het ziele-lichaam van de magische blik (die fascis, bundel, is nl. de gehele 'invloed' die van iemands ziele-lichaam uitgaat; 'bundelt') bij dier en mens onvermoede experimenten oplevert. Beroemd is blijkbaar een dergelijk experiment in Champagne, bij Etoges, in september 1817. *R. Montandon* haalt het aan, in *De la bête*..., pp. 143/144. Wij vatten samen.

Drie mannen, een geneesheer van 25, een professor, Bouvrain, en een derde persoon, hadden in een oud boek over necromantie (dodenoproeping) gelezen dat de magiërs en pad doodden door de blik alleen.

Proefondervindelijk van mentaliteit, wilden zij dit overdoen en plaatsten een pad in een geschikte glazen bokaal op tafel.

WR93

Volgen wij de fasen:

(1). De pad hield zich stil. De dokter kruiste de armen, leunde met de ellebogen op tafel en begon de pad sterk te bekijken op omtrent twee voet afstand in het bijzijn van de twee anderen, die nagingen wat er ging gebeuren.

(2). Gedurende de eerste 10 min. bemerkten de waarnemers geen verandering in de geneesheer: gedurende die tijd scheen zijn blik niets anders te zijn dan die van de nieuwsgierigheid.

(3). Maar daarna was het anders: aan de tiende minuut scheen zijn blik een soort mistevredenheid, spijt, uit te drukken. Van de tiende tot de vijftiende minuut schoof de geneesheer geleidelijk en a.h.w. onwillekeurig naar de pad toe, tot ongeveer drie tot vier duimen, en zijn in werking (op de pad) scheen te verdubbelen.

(4). Aan de vijftiende minuut veranderde hij de positie van zijn armen: hij ontkruiste ze, sloot de handen en steunde op zijn handen; zijn handen schenen zich samen te ballen. Zijn blik kreeg het uitzicht van woede. Van de

vijftiende tot de achttiende minuut werd zijn gelaat eerst rood, daarna zeer bleek en met zweet overdekt.

(5). Op de achttiende minuut spatte de pad uiteen. Aan de pad hadden de twee waarnemers geen verandering gemerkt: zij had haar blik standvastig op de geneesheren gevestigd. De dokter verzekerde dat hij, eerst, een algeheel onbehagen had doorstaan en dat, beetje voor beetje, het leven in hem zicht had opgespannen, zodanig zelfs dat, indien het experiment nog enkele ogenblikken had geduurd, hij niet zou geweten hebben of hij het had kunnen doorzetten, aangezien het hem onmogelijk was die toestand van levens opwinding uit te houden waarin hij zich bevond. Hij voegde eraan toe dat hij ofwel omver zou gevallen zijn ofwel onwel geworden of zelfs, dat hem nog iets ergens zou overkomen zijn.

Nadien voelde de dokter zich ernstig ongesteld: hij schreef dit toe aan de afkeer en aan de verschillende innerlijke belevenissen, gedurende het experiment doorgemaakt. Maar deze ongesteldheid had geen gevolgen: zij was blijkbaar de nawerking van het geleverde gevecht op fluïdiek gebied: de pad is immers een uitstekend tovergluurder (fascinator) en de dokter gaat de machtigheid van zijn tegenstander ondervonden!

Ch. Lafontaine, magnetiseur, d.i. iemand die met ziele-stof werkt, wijst op het gevaar: wanneer de tover-glurende blik van het kruipdier (men notere het reptiele van de pad) op uw blik is gevestigd, dan, indien gij verzwakt, dringt het aan de aarde gebonden fluïdum van het dier overweldigend tot u door; uw geest mist dan zijn menselijk fluïdum en verzwakt (op dat infra-humane vlak heel zeker: dan geldt andere soort zielestof als machtsfactor, nl. de atavistische ziele-stof) zodat de ziele-stof van de pad zich van uw diepten meester maakt en gij, onbewust, 'pad' wordt maar onderworpen aan de fysicale pad daar voor u. Men vergelijke de hypnotiseur die zijn gehypnotiseerde menstotemistisch doordringt met zijn ziele-stof terwijl de ziele-stof van de gehypnotiseerde uittreedt om plaats te maken voor de overheersers.

WR94

Lafontaine waarschuwt: "Eenmaal heel en al onder de betovering (= in de ban) van de pad, kunt gij er niet meer alleen uit geraken". Reden: Het dier kan sterker zijn dan gij!

Waarom? *Albert de Rochas, La suspension de la vie,* Paris, 1913, spreekt over bepaalde dieren vampieren (kikkers, hagedissen, kreeften padden) die in

gesteenten (in open holten, geode-achtig) leven (maar in sourdine als de vampier) aangetroffen worden.

Zij moeten daar sinds oude geologische tijdvakken in bewaard zijn. Welnu, de pad, tussen andere dergelijke dieren, is gekend als bijzonder begaafd op sensitief gebied: zij treedt uit om voedsel langs ziele-stoffelijke weg op te nemen en zo, zonder fysische voedsel, zoals sommige mystieken te leven. Dergelijke padden zijn blijkbaar meer dan louter dieren, meer dan louter kruipdieren. Welk geheim bergen zijn? Wij gaan het aanraken, zonder veel uitleg.

Zoanthropie (diermensdom, mens-dier-schap).

Dit is een ingewikkeld kapittel, maar wij gaan het, bij tijdsgebrek, kort maken door te verwijzen naar *J. Kerbouill, Vaudou et pratiques magiques,* Paris, 1977.

a. Kerboull, o.c. pp. 77/ 93, zet uiteen wat een zombie is op Haïti: behalve de brede betekenis van spook (geest), voorouderspook (= de beste vertaling, zie manisme) is er de enge. Een zobôp (= zwart magiër) bewerkt, meestal met een of andere magisch bereidde drug, zijn slachtoffer (man, vrouw, kind) dat het schijndood (léthargie) wordt. Het slachtoffer wordt door de huisgenoten beschouwd als stervend, ja, gestorven (soms doen zij welbewust mee aan die lotsworp).

Het wordt begraven zoals het hoort. De nacht op de uitvaart en begrafenis wordt het ontgraven en weerom tot een van peil verlaagd bewustzijn gebracht door de bôkô (zwarte magiër) die het met drug bewerkt heeft of althans schijndood gemaakt. Het leidt een eerder lethargisch, vegetatief leven, net een automaat. Zodoende is het de slaaf van zijn heer en meester (die niet noodzakelijk de zombiemaker is maar desnoods zijn vriend medeplichtige): Het werkt op een boerderij of in een magazijn met een ongelooflijke werkkracht, maar zonder bewustzijn van zijn verslaafdheid aan zijn werk (omsloten of gecentreerd bewustzijn).

Het slachtoffer is niet echt nog een mens.

Tot elementaal gemaakt. Een elementaal is geen dier, maar een mens die tot een van peil verlaagd bewustzijn is aangezet door een magiër-overweldiger die zijn mentaal intellectuele vermogens heeft in waakvlam gezet.

Voor de applicatieve modellen zie Kerbouill, o.c.: zij werken meer dan tot nadenken stemmend; zij werken overtuigend, ook al durft steller zelf niet duidelijk te spreken (verzwijgen, verschuiven en omkeren (!) is zijn tactiek,

klaarblijkelijk) zij zijn menstotemisme zonder meer (zielenruil ten nadele van het slachtoffer).

WR95

b. Kerbouill, o.c., 95/118, zet uiteen wat een 'baka' is, iets waarmee wij de eigenlijk - klassieke zoanthropie aansnijden: het feit dat een mens-magiër of slachtoffer van magiër zich voordoet in diergestalte

1. hetzij ziele-stoffelijk (dan is het een ziele(stof)-dier; zie diertotemisme of zieleruil die hier het verschijnen betreft in fluïdieke vorm),

2. hetzij fysicaal (een voorbeeld gaven wij reeds toen het over de nagual ging: zowel bij de inwijding van de bij de wraakneming treden fysische dieren op, die materialiseringen (grofstoffelijke belichamingen) zijn van louter fluïdieke gedaanten of schimmen).

Kerbouill knoopt terecht aan, aan *Le Petit Albert* (klassiek toverhandboek), waarin (1: 329) gehandeld wordt over kaboutermannetjes (alruinen geheten): dezen ontplooien, in dienst van hun heer en meester, menselijke activiteit verrichten maar verschijnen in diergestalten.

Men ziet onmiddellijk de isomorfie (modelidentiteit) met de zombie: deze is echter een mens in vlees en been die een zombificering (zie hoger) ondergaan heeft, maar zijn functies (= rol t.o.v. de autoritaire meester) is dezelfde.

Dit doet denken aan Hegel's dialectiek van de slaaf en de heer (Hegel wortelt, met de wisselwerkingsidee, dan ook in de archaïsche, ja atavistische onderlaag van de moderne mensheid en Karl Marx' 'Entfremdungsbegrip' (aan Hegel ontleend, overigens) is hier prachtig van toepassing: de alruin, de zombi, het slachtoffer is 'sich entfremdet'; het is de nog enigszins zichzelf maar op ontvreemde manier.

Toch terzake de 'baka' is een weerwolf ('lykanthropos' zegden de oude Grieken), d.i. hij kan zich, reflexief, naar willekeur in diergedaante hetzij omvormen (fysicaal) hetzij voordoen (fluïdieke verschijningswijze)

Meer nog, deze metamorfe toestand kan hij anderen (transitief) (slachtoffers, slaven; alruinen, zombi's, enz.) taken opdringen voor kortere of zelfs, in beginsel, definitieve duur. Voor de applicatieve modellen zie Kerbouill,

o.c. pp. 90 ss. (vee, hond, zwijn, paard, vis, enz. kunnen als omhullings-elementaal dienen).

Een pijnlijk kapittel vormen pp. 108/119 over de vrouwelijke baka's (femmes-vampires, loupsgarous) zij kiezen, deskundig verlicht door een vampirisch-diertotemistisch onderbewustzijn (haar erfzonde), welbepaalde (door hun onderbewustzijn weerom getekende kinderen uit (wie het geslachtofferd worden, bij de ontvangenis reeds, in hun zielestof aanwezig is: erfzonde, maar dan schuldeloos als slachtoffer van actieve zwarte magie, die oerzonde is); deze getekende kinderen vormen zij om (metamorf aspect eigen aan zoanthropie en vooral lycanthropie) tot eetbare vissen, die verkocht worden op de markt of die zelfs thuis gebruikt worden.

Het magisch-fysisch procedé is o.m. als volgt te beschrijven (o.v.,107): de wij-vrouw (steeds een kadra in haar onbewuste: zie chthonisme) rolt een baby over en weer, als deeg, zeggend; wordt vis! Wordt vis! Totdat de metamorfose geschiedt: de baby wordt een vis en kan opgegeten worden.

WR96

c. De vraag der vragen is, natuurlijk: hoe zulke fantastische gegevens controleren? Toch is daar mogelijkheid toe .

Ad (a) Wat betreft de zombi's (o.c. p. 81): zout, in het eten van de zombi geroeid gegooid, kan hem 'wekken' (hij krijgt dan plots zijn intellectueel- en geheugen-bewustzijn terug. M.a.w. zout, met de bedoeling er een diagnosticum (un révélateur) van te maken, brengt de zombi terug tot bewustzijn (zie godsoordeel). Ook: de 'meesters' van zombi's waken verwoed op het regiem van hun slaven.

Ad (b) Wat betreft de metamorfose (baka's, viskinderen):
(i) waar een geseling een zombi zijn hoger typisch menselijk bewustzijn ontneemt (o.c. p. 85), daar is dit voor een baka het omgekeerde (o.c. p.101): het afranselen met de zweep van een dier-mens kan metamorf werken;

(ii) Wat betreft de viskinderen, werken welbepaalde door kenners terzake bereide likeuren of drugs als diagnosticum; ziehier een applicatief model: een geneesheer, gehuwd met een mooie Haïtiaanse, lijdt, na welbepaalde maaltijden, aan een maagzweer.

Hij raadpleegt een collega, een Haïtiaanse dokter, die hem (op maagzweer, neurovegetatieve dystonie, enz.) onderzoekt. Na doorgezet onderzoek, zegt de Haïtiaan verlegen: ik weet wat gij hebt maar, eerlijk gezegd ik durf het u zeggen!

Na aandringen van de Spaanse oorsprong zijnde dokter-maaglijder, zegt de Haïtiaan: "ik spring ervoor in het water: zie toch in dat gij te veel mensenvlees verorberd!"

De Spanjaard is verbijsterd en neemt niet ernstig op. Waarop de collega: "gij houdt erg veel van vis; gij vraagt, 's zaterdags of 's zondags, uw vrouw er te bereiden. Welnu, de vis die gij eet, is niets anders dan kindervlees. Uw vrouw is een harpij (Gr. : harpuia, dievegge: drie gevleugelde monsters met vrouwengezicht, gierenlijf en gekromde klauwen, zeer vraatzuchtig, heetten zo in de Griekse mythologie), 'n 'goule', (Frans woord, afkomstig van het Arabische 'ghoul', vampier die het bloed van levenden uitzuigt en lijken vreet 's nachts).

Indien gij daar klaarheid over wilt, dan geef ik U dit preparaat (dat de Haïtiaanse tovenaars allen kennen). Gij vraagt de eerste de beste keer aan uw vrouw een vis die gij met dit diagnosticum zult besprenkelen. Gij zult dan de treurige werkelijkheid zien." Wat geschiedde: bij besprenkeling met die 'revelateur' bleek de vis plots mensenvlees te zijn. De Spanjaard, omwille van zijn kinderen, klaagde zijn vrouw niet aan bij het gerecht (wat meermaals gebeurt op Haïti), maar scheidde uit de echt (o.c., pp. 108 / 109).

Opm. Dit alles doet denken aan wat de Grieken 'metempsychosis', zielsverhuizing, heetten, samen met andere antieke culturen (te onderscheiden van 'palingenesia, hergeboorte, herbelichaming). Waarover later. In het tweede jaar.

Deo Mariaeque gratias secundas maximas.

WR97

Studieraadgevingen.

A. logica.

Basisbegrippen als differentiaal, configuratie, eenheid/ veelheid, toevoeging, model (omvang/ inhoud), regulatief/ applicatief model, informatie, individueel / universeel model, structuur (Identiteit) met de soorten:

distributieve, collectieve (functie, machine, synchronische en diachronische structuur.) kinetische (= topologie) (met haar cybernetische natuur: vgl. Toepassing in de mythe), ontologische (transcendentale verzameling van het zijn), idiografische (= individuele: enigheid in het zijn) structuren, dit alles is zo essentieel dat men het goed moet kennen. Voeg daarbij de fenomenologische basisbegrippen: echt/ schijn, verberging (weglating, verwarring, verschuiving, omkering) die meer dan voldoende terugkeren.

De implicatieve logica (indien, dan) is maar de toepassing van de basisbegrippen op het redenen. Men lere vooral de Syllogistiek, (de-, in-, abductie) en de pragmatische implicatie (a-priori, alsof (lemma methodische twijfel, werkhypothese (effectieve kijk). Exact denken (als toep. van implicatie) en axiomatiek (als toepassingen implicatie) niet vergeten. De nadruk ligt in ieder geval op logica, ook inzake fundamentele religietheorie

B. De wijsbegeerte de religie.

De basisbegrippen zitten in de titels der hoofdstukken: oordeel (van God; diagnosticum) met een voorbeeld; ziel en ziele-stof (ziele-lichaam, ziele-wezen) met een voorbeeld, contactueel en mimisch aspect (een voorbeeld); het onderscheid de zielen, opperwezen-geloof (voorbeelden), vooral totemisme (als ziele(stof)ruil (totemisme als ziele-ruil is immers het grondverschijnsel dat meermaals terugkeert).

Vampirisme (bloedziel-vreten, als kern van demonisme en zelfs manisme) is eveneens een grondverschijnsel (een voorbeeld), het chtonisme (zowel principieel (energetisch) als seksueel (concreet); autochtoon aspect, moederkoekaspect niet vergeten (van de diertotemische duiding: een voorbeeld, van de goddelijke moederduidingen: de synchronische (akkal/ mokkadam/ kadras; leden/ Heer Jezus/ Heilige Geest) en de diachronische (woordelijke, dans-, luisterende of aanbiddende, geselings-, orgiastische fasen) structuur; geheim genootschap en inwijding (een voorbeeld (vooral pp. 75/78: het menstotemistisch vlees-en-bloed-ritueel is de kern); natuurgeestjes (elementalen, dwaallichten, elfen, vooral p. 79 (Söderblom's vaki in de twee betekenissen en de abramelijnsetoepassing daarvan), atavisme (inwendig elementalisme), voorbeeld, psyl, doodkijker, zombi, baka (zoanthropie); de inwerking op de mens en zijn omgeving (bezetenheid, overweldiging, omhulling, gijzeling, bekoring = negatief; positief: (p. 88, bovenaan: opgerolde slang)); dit alles enigszins samengevat in de (menstotemistische) alruin (verminderd menstype, nl. intellectueel gesproken).

Inhoud

Kaft 4-2: 1978-1979: Fundamentele godsdienstleer (wijsbegeerte van de religie). **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

I. Het oordeel van God in de Bijbelse openbaring als toegang tot het heilige. **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

II. De ziel, de zielestof (het zielelichaam, het zielewezen). **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

A. De ziel.**Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

B. De zielstof. **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

Twee kenmerken typeren het overgankelijke zielewezen. **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

B1. Kontactuele en mimetische transitiviteit.**Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

B1 (A). Het contactueel aspect der transitiviteit.**Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

B1 (B) Het mimetische aspect der transitiviteit.**Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

BII. Ethica van de zielestof en het zielewezen.**Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

BII (A). De tweesnedigheid van de zielestof.**Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

BII (B). De zwarte magie en haar bezwering (exorcisme).**Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

III. De religie als systeem, geïllustreerd d.m.v. een monografie. **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

IIIA *Opperwezengeloof*. Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

III B. *Ziele- en geestengeloof. Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.*

IV. De chthonische religie (chthonisme, tellurische religie). **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

V . De inwijding in het geheime genootschap of loge (telestisch aspect). **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

VI. De natuurgeestjesreligie ('sprookjeswezens') **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

Deo Mariaeque gratias maximas!